

EURÓPA A POLGÁROKÉRT

Hogyan vehetünk részt aktívan
Európa közös építésében?

Mozaik magyar koordinálású projektekről

HOPPÁ

Disszeminációs füzetek
45.

Bővített kiadás, 2007–2013

EURÓPA A POLGÁROKÉRT

*Hogyan vehetünk részt aktívan
Európa közös építésében?*

Mozaik magyar koordinálású projektekről

Bővített kiadás, 2007–2013

Impresszum

Szerkesztette: Horváth Katalin, Velényi Réka

Kiadványszerkesztő: Vilimi Kata

Kiadja: Tempus Közalapítvány

A kiadásért felel: Tordai Péter, igazgató

Nyomdai kivitelezés: D-PLUS Kft., 2013

ISBN 978-615-5319-12-9

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság álláspontját.

Illusztrációként az egyes projektek képanyagát, valamint az Európai Bizottság audiovizuális gyűjteményének fotóit használtuk fel.

Tempus Közalapítvány

1093 Budapest, Lónyay u. 31.

Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.

Infóvonal: (061) 237 1320

E-mail: info@tpf.hu

Internet: www.tka.hu

Tisztelt Olvasó!

Immár hatodik alkalommal jelenik meg az *Európa a polgárokért* program nyertes pályázataiból készült összeállításunk egyre bővülő terjedelemben. A program valamennyi alprogramjában születtek izgalmas és sokak érdeklődésére számot tartó projektek.

Ezek az alprogramok a következők:

- Aktív polgárok Európáért: Testvérvárosi találkozók, tematikus hálózatok
- Aktív civil társadalom Európában: Civil szervezetek által kezdeményezett projektek
- Aktív európai emlékezet

A mostani kötetben a korábbi kiadásban már szereplő projektbeszámolók mellett újabb, különböző területekkel foglalkozó projekteket is bemutatunk.

Reméljük, hogy az egyes alprogramokban megvalósított tevékenységek ismertetésével gyakorlati segítséget nyújthatunk a pályázáshoz, és így a jövőben még többen élnek majd a program által nyújtott lehetőségekkel.

Köszönjük, ha felhívja mások figyelmét is kiadványunkra!

A Szerkesztők

Az Európa a polgárokért program pályázatait (a 3. alprogram kivételével) a brüsszeli székhelyű Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) kezeli.

A magyar pályázókat a Tempus Közalapítvány keretein belül működő Nemzeti Kontaktpont segíti információval, konzultációs lehetőséggel.

<http://www.tka.hu> »» Pályázatok »» Európa a polgárokért

http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/activecitizenship/index_en.htm

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
AKTÍV POLGÁROK EURÓPÁÉRT: <i>Testvérvárosi találkozók</i>	7
Sokszínű Európa – Szarvason	8
Körömdi Európa-napok: tulipán a kontinensnek	10
Ajaki Nemzetközi Lakodalmas és Hagyományőrző Fesztivál	12
Környezetvédelem határok nélkül	13
Európa napok Balatonalmádin	14
Testvérvárosi Fesztivál Gödöllőn	16
A szeretet és a hit által övezett kulturális, gazdasági út Hajdúdorog és Stei között	17
Nemzetközi testvérek sikeres kisvárdai találkozója	18
Europe 4ever	20
Muzsikával a civil Európáért	21
Négy generáció Európáért	22
Sport határok nélkül – Testvérvárosok Nemzetközi Sporttalálkozója	23
Ipari Park és Tarlófesztivál – Testvérvárosi találkozó Jászfényszarun	24
Testvérvárosok városmarketing konferenciája	26
TEMA Nemzetközi gyerekkórus fesztivál	28
Konferencia az európai uniós pályázati lehetőségekről	30
Testvértelepülési találkozó Piliscséven a hosszú távú együttműködésért	31
IX. Nagylóki napok	32
Gazdasági és kulturális értékek a kirakatban: XII. Gömör EXPO Magyar–Szlovák Kiállítás és Vásár	34
Nemzetközi alkotótábor fogatékka élők számára	35
X. Európa jövője nemzetközi gyermek- és ifjúsági találkozó	36
Folkdancenet/Néptánccháló	37
Testvérvárosok angol nyelvi tábora a Velencei-tó partján	38
AKTÍV POLGÁROK EURÓPÁÉRT: <i>Tematikus hálózatok</i>	41
Megújuló energiákkal Európa kistélepüléseinek megújulásáért	42
„Inter-aktív generációk” – Tata	45
Szolidaritás építése közösségekben	46
„Együtt egymásért”	48
Nemzetközi tapasztalatcsere-fórum a generációk közötti együttműködés előmozdítására	50
Aktív fiatalok Európáért	52
Éltető és élhető vidékek Európában	54
A vidéki hátrányos helyzetű csoportok, szegénységben élők és romák életfeltételeinek javítása	55
Az önkormányzatok munkáját támogató civil kezdeményezések hálózata	56
Zöldklub hálózat – 40 éve a környezetvédelemért	57
Hálózat a tisztább Európáért	58
Testvérvárosok tematikus hálózatos együttműködése	59
Tíz európai város a gyermekek jogaiért és jólétéért	60
A testvérvárosi kapcsolatok jövője az Európai Unióban	62
Európa helye és szerepe a termáliparban	64
A hátrányos helyzetű területek társadalmi és gazdasági fejlődése civil szervezetek szemszögéből	66
AKTÍV POLGÁROK EURÓPÁÉRT: <i>Állampolgári projektek</i>	67
Grassroots Europe: közösségi összefogással a szegénység ellen	68
Helyi jólét megteremtéséért	70
AKTÍV CIVIL TÁRSADALOM EURÓPÁBAN: <i>Civil szervezetek által kezdeményezett projektek</i>	73
150 újságíró az európai polgárságért	74
A régiók Európájától a Lisszaboni szerződésig	75
Aktív állampolgárság: a civil szféra és az állami szféra együttműködése	76

A demokrácia hídjai – Dunai civil társadalmi program	78
Ingyenes telefonos lelkisegély Eu-s időseknek	80
Ipari katasztrófák árnyékában	82
Black or White? – Konferencia a szegénység elleni küzdelem jegyében	83
Kultúrmisszió a Szepességben	85
2010-es fórum az európai jogi önkéntességért	87
Az Európai Unió csúcsszervezeteiről – Nemzetközi szeminárium Kistarcán és Gödöllőn	89
Nemzetiségi iskolák Magyarországon, Szlovákiában és Szlovéniában	91
Civilek a Kárpát-medencében	93
Central European Trail-O Meeting – Tájékoztató verseny mozgássérült és egészséges sportolók részvételével	95
Állampolgári tapasztalatcsere a közösségek fejlesztéséért	97
Charles Dickens műve az AHA színház előadásában	99
Megújuló energiával a szegénység ellen	101
Széchenyi futam® – Alternatív energiával hajtott járművek versenye	103
Aktív állampolgárság a menekültek, a nők és a fiatalok szemszögéből	105

AKTÍV EURÓPAI EMLÉKEZET	107
--------------------------------	------------

Reménység kútjai II.	108
A tábor szomszédságában	110
Vigasztaljátok népemet!	112
Emlékezz Európa 1948–1989	113
Elfelejtett roma holokauszt	114
„Itt volt a végállomás”	115
Utak a gyökerekhez – A polgári lakosság internálása „malenkij robotra” a Szovjetunióba	116
Ismeretlen záradékok: a totalitárius rendszer háttéralkui a II. világháború küszöbén	117
Totalitarizmus és az értelmiségiek	118
Megemlékezés a kényszermunkatáborok áldozatairól	120

Aktív polgárok Európáért:

Testvérvárosi találkozók

A testvérvárosi találkozók lényege, hogy találkozási lehetőséget teremtsen a polgárok számára, és ennek eredményeként a résztvevők szilárd, informális személyes kapcsolatokat alakíthassanak ki.

SOKSZÍNŰ EURÓPA – SZARVASON

Időpont: 2012. szeptember

Résztevők: Barót (Románia), Szentegyháza (Románia), Szilágysomlyó (Románia), Poprad (Szlovákia), Malacky (Szlovákia), Bucina (Olaszország), Keuruu (Finnország)

Projektkoordinátor: Hodálík Pál

Szarvason már évek óta hagyománya van a testvérvárosi találkozónak. Tavaly a korábbiaktól eltérő gondolat mentén és még több eredménnyel gazdagodva találkozhatott hét európai uniós, valamint egy azon kívüli város képviselője. A négynapos rendezvény elnyerte a *Legjobb Európa a polgárokért testvérvárosi gyakorlatnak* járó első díjat.

Szarvas városa szereti megméretni magát, és a jelek szerint ezt rendre sikerrel is teszi. 2012-ben a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) által meghirdetett pályázaton a közmunkaprogram segítette egy különdíj elnyeréséhez a közösséget. Idén pedig a Legjobb önkormányzati gyakorlatok pályázat keretében a *Sokszínű Európa – Testvérvárosi találkozó a szellemi, kulturális örökségeink megőrzéséért* című, az Európa a polgárokért programban megvalósított rendezvényük az első helyen végzett. Szarvas vezetősége szerint az elismerésnek jelentős a marketingértéke a jövőre nézve, és a folytatáshoz komoly inspirációt is jelent.

A 2012 szeptemberében európai uniós források segítségével, az Európa a polgárokért program keretében lezajlott testvérvárosi találkozó a kulturális örökségvédelem hangsúlyozásának fontossága köré épült.

A rendezvény koncepciója alapján a résztvevők számára lehetőség nyílt egymás szellemi kulturális örökségének megismerésére, a különböző nemzeteket képviselő csoportok fellépése pedig színesítette a négynapos eseményt. Az Európa különböző tájairól érkezett csoportok rávilágítottak az európai kultúra sokszínűségére, a találkozó végkimeneteleként a résztvevők mégis úgy érezték, a kölcsönös megértés és az egymás irányába mutató nyitottság egy közös Európa képét mutatja. A kultúrák közötti párbeszéd célzott események útján, konferencián és közös műhelymunka formájában járult hozzá az Európai Unió iránti elkötelezettség növekedéséhez: a civilek, helyi közösségek körében erősödött az a szemlélet, hogy valóban szerves részei az Európai Közösségnek. Az épített örökség védelme szempontjából a konferencia annak fontosságát hangsúlyozta, hogy a demokratikus európai eszmékre alapozó társadalmakban a helyi közösségek döntéshozatali folyamatokba való bevonása a sikeres demokrácia egyik kulcsa.

A találkozó első napján nyílt lehetőség arra, hogy a delegációk megismerjék egymást, bemutatkoztak a civil és szakmai szervezetek képviselői. A második napon megrendezett konferencia keretében az adott ország szellemi, kulturális örökségeire helyezték a hangsúlyt. A harmadik napon volt leginkább átérezhető a projekt címében szereplő sokszínűség, amikor a testvértelépülések táncscsoportjai, hagyományőrző zenei és énekes együttesei léptek a közönség elé. Ekkor tekintették meg és értékelték a fotókiállítást is, hiszen felhívásra a testvértelépülések természeti kincseit ábrázoló képekkel érkeztek. A találkozó utolsó napján került sor a további együttműködés, a továbblépés lehetőségeinek kidolgozására.

„Azért pályáztunk a testvérvárosi programunkkal, mert úgy éreztük, sikerült egy olyan tematikát összeállítanunk, amelyet az ország bármelyik kisebb-nagyobb városa meg tudna valósítani. Egyfajta legjobb testvérvárosi gyakorlatként szeretnénk bemutatni, hogy az általunk is használt elemek hogyan építhetők be mások számára is a hasonló programokba, ráadásul az is látszik, hogy ezek átvétele és hatékony alkalmazása nem csupán pénz kérdése” – mondta Hodálik Pál, Szarvas alpolgármestere.

Dr. Gyalog Sándor korábbi alpolgármester komoly hangsúlyt fektetett a testvérvárosi találkozókra. A városvezető 2004-ben bekövetkezett halála után a szervezés egy civil szervezethez került, azonban a rendezvénysorozat gondozása nem volt kellő mértékben megoldott, így Hodálik Pál alpolgármesteri kinevezésekor eldöntötte, hogy továbbviszi a korábbi lelkesedést. Ennek megfelelően Szarvason már évek óta a *Szarvasi Szilvanapok* ünnepségsorozatával párhuzamosan, szeptember második hétvégéjén rendezik meg a testvérvárosi találkozót. Ezek korábban kisebb, három-négy főből álló, jellemzően a testvérvárosok vezetőinek köréből kikerülő csoportok képviselőit jelentették.

Az elmúlt időszakban a lakosság részéről folyamatosan élénkülő elvárás volt a testvérvárosok közelebbi megismerése, az ott élők kultúrájának bemutatása. Ennek az igénynek eleget téve döntött úgy a város vezetése, hogy a testvérvárosokat személyes találkozók megszervezésével mutatják be, de a korábbi gyakorlattól eltérő módon. A nagyszabású rendezvényt a kultúra köré szervezték. *„Miért a kultúra?”* – teszi fel a kérdést az alpolgármester. Egyértelmű válaszként pedig azzal szolgál, hogy az a legegyszerűbb, mindenki által beszélt és értett közös nyelv.

A *Sokszínű Európa* testvérvárosi találkozó keretében a pályázatban szereplő öt testvérváros (Barót, Szentegyháza, Szilágysomlyó, Malacky, Bucine) mellett Poprád, a finn Keuruu és a kínai Vuhszi (Wuxi) küldöttsége is jelen volt, így a találkozón összesen 180 főt látott vendégül a város külföldről, Szarvason pedig 120-an kapcsolódtak be ténylegesen a rendezésbe.

„Az egyértelműen kijelenthető, hogy Szarvas lakossága nagy örömmel fogadta a kapcsolatépítésre, azok elmélyítésére és a hasznos gyakorlatok átvételére vonatkozó kezdeményezésünket” – húzza alá Hodálik Pál. Személyes baráti kapcsolatok alakultak ki a találkozó során. Szarvas városának valamennyi lakója részt vehetett a programokon, hiszen a legnagyobb gasztronómiai fesztivál társrendezvényeként bonyolították le a testvértelepülések találkozóját. A találkozó után több civil szervezet is felvette egymással a kapcsolatot, így az azóta eltelt időben jó néhány kölcsönös meghívásnak tettek eleget.

A város a rendezvénnyel csak az alapot adta a kapcsolatok kiépítéséhez, azok ma már a város vezetése nélkül is tovább működnek és fejlődnek. Ezeken túlmutatva már most látszik, hogy a rendezvény közelebb hozta a testvérvárosokat egymáshoz. Például Vuhszi, a kínai testvérváros Szentegyháza gazdasági delegációját fogadta idén ősszel, a hírek szerint pedig a találkozóból már üzleti megállapodás is köttetett. Barót pedig – fellelkesülve a szarvasi rendezvény sikerén – szintén pályázott az Európa a polgárokért programban, és idén hasonló tematikával valósított meg egy találkozót.

A tavalyi rendezvény közös jövőképet is kialakított már: a következő évben egy Európán átívelő rendezvénysorozat terve körvonalazódik a fenntarthatóság jegyében a testvérvárosok és azok testvérvárosainak együttműködésével, valamint egy nyílt, bárki által használható lista létrehozásáról is döntöttek a kultúra, a gazdaság, valamint a sport terén.

KÖRMENDI EURÓPA-NAPOK:

TULIPÁN A KONTINENSNEK

Időpont: 2012. április

Résztvevők: Körmend (Magyarország), Fürstenfeld (Ausztria), Groesbeek (Hollandia), Kranenburg (Németország), Ubbergen (Hollandia), Muraszombat (Szlovénia)

Projektkoordinátor: H. Vörös Márta

Évszakokon átívelve virágzik a tulipán Körmenden és testvérvárosaiban. Persze, nem természeti csodáról van szó, hanem arról, hogy az Európai Unió Európa a polgárokért programja keretében 2013 tavaszán a Rába-parti kisvárosban megrendezett *Európa-napok* tulipánja – jelképe, emblémája – szerves részévé vált hat település mindennapjainak. Az április végétől május idusáig zajló körmendi eseménysor pedig a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége és a Tempus Közalapítvány pályázatán a *Legjobb testvérvárosi találkozó* kategóriájában második helyezést ért el.

A közkedvelt bóbiskavirág (így is nevezik a tulipánt) a program védjegyévé vált Körmenden éppúgy, mint annak atyafi városaiban: Fürstenfelden (Ausztria), Kranenburgban (Németország), Groesbeekben, Ubbergenben (mindkettő Hollandiában található) és Muraszombaton (Szlovéniában).

A legelső testvérvárosi gyökerek csaknem fél száz esztendővel ezelőtt kértek maguknak életteret a nyugat-dunántúli kisvárosban, illetve a – hasonló adottságú, mintegy ötven kilométerre, nyugatra fekvő, osztrák – Fürstenfelden. A német és holland partnerekkel a szövetezés 2001-ben indult, a Muraszombattal való cimboraság hivatalos okiratára (a civil baráti szálak amúgy emberemlékezet óta át- meg átszövik a mindennapokat) tavaly kanyarintotta nevét a két település első embere. Mindahány esetben a cél: ösztönözni az önkormányzatok és a lakosság – mint európai szabad polgárok – baráti kapcsolatait. Mindez az Európai Unióban 2000 óta használatos jelmonddal is harmonizál: *„Egység a sokféleségben”*.

Az öt testvérvárosi település a program keretében elküldte delegációit, iskolai és művészeti csoportjait Körmendre, hogy az együtt töltött hat nap alatt még inkább mélyüljön a szimpátia, és szorosabbra fűződjének az emberi kapcsolatok. A meghívók pedig jó házigazdaként igyekeztek megfelelni a nem mindennapi, de annál felemelőbb kihívásnak.

„Előkerült a vendégek buszainak rakteréből több ládányi ajándék növény. Minden résztvevő el is ültette a saját nemzetének virágait a Batthyány-kastély mellett lévő körforgalomba. Ausztriát a bordó begónia, Hollandiát a narancssárga, Németországot a citromsárga bűdöske, Szlovéniát a kármin, azaz a bíborvörös szegfű jelképezi. Minket a zöld levelű, piros virágú begónia képvisel. Középen kék zsálya van, ami az európai egységet szimbolizálja. Barátságkertnek, de Európa virágoskertjének is nevezhetnénk, hiszen virágot adtunk a világnak” – mondja H. Vörös Márta, a Körmendi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár igazgatója, az Európa Napok főszervezője. *„A Szabadság téren szebbnél szebb virágokat lehetett vásárolni is. S a vendégekkel, valamint helybeli családokkal közösen rendezgettük a környezetünket: tavaszi nagytakarítást végeztünk, terepet rendeztünk, bozótot tisztítottunk, szemetet szedtünk a Várkertben, a jól végzett munka után pedig*

együtt piknikeztünk a platánok alatt. Utóbb meg – zenés ébresztőt követően – ugyanott közösen majálisoztunk a vurstliban. Körhinta, céllövölde, nagy találkozások, nevetések...”

Picit előre hozták az anyák napját is az évben, és a főtéren felköszöntöttek minden anyukát és nagymamát – tulipánnal és színes műsorcsokorral. Az érzékenységi napján a középiskolások és a külföldi gimnazisták közösen kirándultak a Vasi Hegyhátra a körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központ fogyatékkal élő lakóival. A résztvevők lelkesen tolták őket, segítettek egymásnak nemezelni, kosarat fonni, és lovas széken lehetett jönni-menni.

Máskor meg fúvósok zenéjétől – nemzetközi fesztiváltól – volt hangos a körmendi tér, amely hat napon át kinyílt, akár csak a tulipánok az ágyásokban. A Tánc Világnapjának két alkalmat is szántak, amikor az európai vendégekkel együtt táncolt a közönség. Számos világzenei koncert mellett fellépett a Tulipánt együttes, és visszapillantottak a múltba is. A retro (a majális mellett) többféle vetületben is megjelent, kerámiákat állítottak ki az 1960–80-as évekből, nosztalgiztak a cipőgyárban készült utolsó fotók között, és emlékeztek arra az időre, amikor még nem volt nosztalgia a határsáv.

Mintegy ezren működtek közre aktívan. Semmi nem volt kötelező, és nem is érezte senki annak. Se fiatal, se idős. Volt, aki szerepelt, más szociális, vagy éppen fizikai munkát végzett, rendet rakott, tisztaságot varázolt a főtérre, táncolt, énekelt, verset mondott, kérdőívet töltött ki. Senki sem volt rest egyenpólót húzni, és így is hirdetni: Európa-napok, Európa a polgárokért. *„Érződött az összefogás, a közösségteremtés „íze” – ez a legnagyobb eredmény”* – összegzi H. Vörös Márta, a program koordinátora.

„Megismerkedhettünk testvérvárosaink kultúrájának szeleteivel, s igyekeztünk mi is átadni valamit a saját értékeinkből” – teszi hozzá Bebes István polgármester. *„A rendezvénysorozat nemcsak céljai közt megjelent az önkéntesség, amelynek Körmenden szép hagyományai vannak: a bejegyzett civil közösségek száma ma meghaladja a százat. Vendégeinknek is lehetőségük volt arra, hogy bemutassák konferenciákon, műhelymunkákon az ilyen jellegű mozgalmakat, tevékenységeiket. Igyekeztünk közelíteni egymáshoz a generációkat is, hiszen az idősek élettapasztalata, bölcsessége példaként jelenhet meg a modern fiatal korosztály előtt. Hiszem, hogy fel tudtuk hívni a figyelmet egymás megbecsülésének fontosságára és a közös ügyek szolgálatára.”*

A körmendiek számára kinyílt a világ: megmutathatják magukat, láthatnak és látnak is másokat. A tavaszi rendezvény óta folyamatos, élő a kapcsolat a testvérvárosok között. A fúvószenekegerek muraszombati találkozóján a körmendiek is aktív szerepet vállaltak, ahogyan a német Kranenburgban és Fürstenfeld graffitis fesztiválján is népes Rába-parti delegáció járt. Október végén pedig kiemelkedő támogatói és a város fejlődését szolgáló tevékenységéért Körmend díszpolgára címet vehetett át Erwin Schmitz EU-régiós nagykövet, a Holland–Német Testvéri Szövetség titkára. Ezen kívül civil kapcsolatok sora épült, barátságok kötődtek, és még szerelem is szövődött egy körmendi leány és egy német fiú között. Az egyik szlovén hölgyet pedig náluk nem kapható fonállal segíti ki körmendi vendéglátója.

A tulipán közben megmaradt a magyaroknak, mint a tavasz, a szerelem és a kiviruló természet ősi jelképe, amely Körmenden – s immár testvérvárosaiban – és szerte Európában az országaink közötti összetartozást is szimbolizálja, évszakokon átívelve.

AJAKI NEMZETKÖZI LAKODALMAS ÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ FESZTIVÁL

Időpont: 2012. augusztus 2–5.

Résztvevők: Ajak Önkormányzata (házigazda), Aheloy (Bulgária), Császlóc (Ukrajna), Farkaslaka (Erdély), Hyzne (Lengyelország), Nagydobrony (Ukrajna), Tiszacsernyő (Szlovákia)

Projektkoordinátor: Kerekes Miklós

Az ajaki *Nemzetközi Lakodalmás és Hagyományőrző Fesztivál* több programból álló rendezvénysorozat, melynek célja a testvértelepülések találkozója, tapasztalatcsere, a régi szokások felelevenítése, továbbá a népművészeti hagyományok megismertetése. Fontos szerep jut a gasztronómiának is, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében híres „ajaki lakodalmás töltött káposzta”, a mennyasszonypogácsa, valamint jellegzetes ételkülönlegességeinket is megtekinthetik és megkóstolhatják a látogatók.

2007 óta minden évben augusztus első hétvégéjén rendezzük meg a fesztivált. A rendezvény megszervezése és lebonyolítása során a szakmai háttérrel a polgármesteri hivatal dolgozói, valamint a közoktatási intézmények munkatársai adják.

Célunk a településen és a megyében élők kulturális eseményeinek gazdagítása, a turisztika fellendítése, és a hagyományőrzés nemcsak országos, hanem nemzetközi vonatkozásban is. Ajakon az a fő törekvés, hogy nemzetközi szinten is elismert és ismert programot, hagyományt teremtsenek, kihasználva természetesen a külföldi kötődések előnyeit is.

A fesztivál népszerűsítése érdekében fél évvel a fesztivált megelőzően meghívót küldünk állandó külföldi vendégeinknek, valamint leendő potenciális vendégeinknek. Mivel a pontos program ekkor még alakulóban van, így a fesztivál részletes programjáról többnyelvű honlapunkról tudnak tájékozódni. A helyi szintű terjesztésben a szórólapozás, plakátok kiragasztása mellett, melyet elsősorban önkéntes munkában végeznek, a legjelentősebb médiaerőt a megyei sugárzású tv és rádió csatornák jelentik.

Testvérvárosi találkozónk célja, hogy a részt vevő települések lakosai személyesen találkozzanak, és az önkormányzati, valamint civil együttműködés mellett erős baráti kapcsolatok is kialakuljanak az emberek között. Eredmények: szolidaritás, nemzetközi együttműködés, turizmus és kulturális élet fellendülése, idegenforgalom növekedése.

A mai gazdasági helyzetben a rendezvény által lehetőségünk van szakmai tapasztalatcserére, társadalmi kérdések megvitatására, gazdasági, turisztikai, kulturális együttműködések elmélyítésére.

A találkozók új kapcsolatokat is kötünk, és keressük a kooperációs lehetőségeket közös pályázatok és programok által.

KÖRNYEZETVÉDELEM

HATÁROK NÉLKÜL

Időpont: 2011. június 30 – július 10.

Résztvevők: Csíkszentmárton (Románia), Pievepelago és Fiumalbo (Olaszország), Uniejów (Lengyelország), Mórahalom (házigazda)

Projektkoordinátor: Berta Zsolt

Mórahalom Város Önkormányzata a testvértelepülési kapcsolatok ápolása céljából rendezte meg a *Környezetvédelem határok nélkül* elnevezésű ifjúsági táborát Mórahalmon 2011. június 30. és július 10. között. Az időpont megválasztását az indokolta, hogy a településen a találkozó időpontjával egyidőben zajlott a város legjelentősebb nyári fesztiválja. Minden évben partnereinket is meghívjuk a fesztiválra, hogy együtt ünnepeljük kulturális sokszínűségünket, és biztosítsuk a hosszú távú kapcsolatok fenntartását.

Idén is a fiatalok bevonásával rendeztük meg az ifjúsági tábor, szem előtt tartva és kapcsolódva az Önkéntesség Európai Évéhez. A találkozó célja volt, hogy a fiatalok megértsék, hogy az Európai Unió egyik legfontosabb értéke az összefogás, amely a válság idején különösen fontos.

Az önkéntesség gondolatát összekapcsoltuk egy másik igen fontos és aktuális kérdéssel, a környezetvédelemmel. Arra ösztönöztük a fiatalokat, hogy a jövőben vegyenek részt különböző önkéntes munkákban, és vállaljanak szerepet a környezetük védelmében. Az önkéntesség segít környezetünk és közösségünk jobbá tételében. A programok megvalósításával erősíteni szeretnénk volna a generációk közötti szolidaritást, valamint igyekeztünk felhívni a figyelmet a környezetvédelem fontosságára. A tábor pedagógia célja volt, hogy a résztvevők ismereteiket élményeiken keresztül szerezzék. A diákok a találkozó során természetközeli oktatásban részesültek, és az élmények hatására remélhetőleg elkötelezetté váltak a természetvédelem iránt. A részt vevő gyerekek játék és tapasztalás közben tanulhattak, nem csak könyvekből, elbeszélésekből ismerhették meg környezetüket.

A gyerekek szocializációja, oktatása, nevelése során fontos cél, hogy később közösségük aktív tagjaivá váljanak. Magyarországon az önkéntesség népszerűsítésére az oktatási rendszer még nem készült fel, ezért a találkozó megvalósításával ezen is javítani kívántunk.

Színtiszta Természet Túra címmel a találkozó során egy speciális túrát is szerveztünk. A természetvédelmi területen elterülő tanösvény bejárása során a részt vevő önkéntes fiatalok, köztük valamennyi meghívott külföldi partner, illetve a helyi fiatalok feladata volt összegyűjteni a turisták által szétdobált szemetet és a területen illegálisan elhelyezett hulladékot. A programnak kettős küldetése volt, hiszen a környezet megtisztítása során a gyerekek szakember bevonásával élményszerűen fedezhették fel közvetlen környezetünk értékeit és szociokulturális hagyományait. A nemzetközi részvételnek köszönhetően új barátságok jöttek létre, és megismerték egymás kultúráját is.

A külföldi fiatalok szálláshelyét a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságának működési területén lévő Zöld Községi Ház és Erdei Iskola biztosította. Az ideérkezők a főépületben egy állandó kiállítás részeként a tervezett Körös-éri Tájvédelmi Körzet 13 részterületeinek növény- és állatvilágát bemutató tablói is megtekinthették. Az intézmény az oktatási tevékenység bázisépülete, minősített erdei iskolai programmal is rendelkezik, emellett a szakvezetési túrák kiindulópontja.

Reméljük, hogy a nyár folyamán szerzett ismeretek révén a gyerekek fogékonyabbak lesznek a környezetvédelem és az önkéntesség iránt, és társadalmunk hasznos tagjaivá válnak.

EURÓPA-NAPOK BALATONALMÁDIN

Időpont: 2012. május 9–12.

Résztevők: Balatonalmádi önkormányzata (házigazda), Eggenfelden (Németország), Kalajoki (Finnország), Nyitragerencsér (Szlovákia), Tusnádfürdő (Románia)

Projektkoordinátor: Viktor Zsuzsanna

Balatonalmádi a május 9-i Európa-nap alkalmából hívta meg partnertelepüléseit többnapos ünneplésre és minikonferenciára. A találkozó és a konferencia közös témája a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés volt. A testvérvárosi delegációk a városuk zászlajával díszített lovaskocsikon vonultak be Balatonalmádi főterére. Keszey János polgármester köszöntötte a küldöttségeket és a résztvevőket, majd az EU-himnusz elhangzását követően felszeletelték a színpadon felállított Európa-tortát. A találkozó minden napján látványos színpadi programokat – néptánc- és modern táncsoportokat, önvédelmi bemutatót – láthattak az érdeklődők, első nap a gyermekeket papírsárkány készítés, ügyességi és öko-játsszóház várta. A helyi civil szervezetek és művészek kisfilmekkel és előadásokkal mutatkoztak be, az Európai Unióról pedig információs faházban tájékozódhattak az érdeklődők. A Csalán Egyesület is kitelepült környezeti tanácsadással, eszközbemutatóval és környezetvédelmi kiadványokkal.

A testvérvárosi delegációk részvételével megtartott konferencia kiemelt témája a fenntartható fejlődés volt a hulladékgazdálkodás, a megújuló energiák és a természetvédelem szemszögéből. A fenntartható fejlődés szükségességéről, a világunkat fenyegető veszélyekről tartott előadásával Dr. Hetesi Zsolt, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Környezettudományi Kooperációs Kutatóközpont tudományos munkatársa alapozta meg a konferencia elméleti hátterét. A globális áttekintés után Egerszegi Zita a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. környezetvédelmi programigazgatója, az EMAS munkacsoport elnöke ismertette a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben zajló fenntartható fejlesztés prioritásait, majd Dr. Kutics Károly, Balatonalmádi városi képviselő, a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság elnöke, okleveles vegyészmérnök érkezett Balatonalmádi város fenntartható fejlődésének sarokpontjairól.

A fenntartható fejlődés és a hulladékgazdálkodás kapcsolatáról, és a harmadik legnagyobb magyarországi város, Szeged hulladékgazdálkodási módszereiről, stratégiájáról Szabó Ferenc, a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. korábbi igazgatója beszélt a résztvevőknek. A környezettudatos életre nevelés kiváló példáját, a finnországi Raumanen iskolát (Kalajoki) az intézmény igazgatója mutatta be. Az iskola élenjár a szelektív hulladékgyűjtésben is, amelynek veszprémi megvalósulását helyszíni workshop keretében tekintették meg a résztvevők a Veszprémi Közütemi Szolgáltató (VKSZ) Zrt. hulladékkezelő üzemében.

A konferencia második fő témája a fenntartható fejlődés és a megújuló energiák szerepe volt. Ehhez a témakörhöz Eggenfelden város képviselője tartott elsőként előadást, bemutatva városa környezetvédelmi és klímaváltozás elleni intézkedéseit, valamint az eggenfeldeni székhelyű HAWI cég napenergia-felhasználással kapcsolatos kutatásait, fejlesztéseit. Workshop keretében a résztvevők megtekintették a Balatonalmádiban épülő Európa Szoborparkot, amelyben az alkotásokat napenergiával működtetett világítótestek fogják hama-

rosan megvilágítani. A Szoborpark mellett elhelyezkedő Wesselényi strand főépületének tetején is napkollektorokat helyeztek el, amelyek biztosítják a strand melegvíz-ellátását. Szintén napkollektoros megvilágítást alkalmaznak a Tusnádfürdő mellett található Solyomkő Természetvédelmi Rezervátumban. Erről és a rezervátumban folyó környezet- és természetvédelmi munkáról Tusnádfürdő polgármestere beszélt. A fenntartható fejlődés és a természetvédelem kapcsolatához, a konferencia harmadik fő aspektusához kapcsolódott a felvidéki Nyitragerencsér polgármesterének előadása is, mely Zoboralja környezet- és természetvédelmével, szennyvízkezelési problémáival foglalkozott.

Az elhangzott előadásokat a konferencia résztvevői csoportos megbeszélés, szakmai moderátor által vezetett workshop keretében vitatták meg, és vonták le következtetéseiket. Valamennyi résztvevő európai uniós település elkötelezett a fenntartható fejlődés és a korszerű környezet- és természetvédelem iránt, és igyekezik az egymás által átadott tapasztalatokat a jövőben felhasználni.

TESTVÉRVÁROSI FESZTIVÁL GÖDÖLLŐN

Időpont: 2011. június 25–26.

Résztevők: Gödöllő (házigazda), Wageningen (Hollandia), Zywiec (Lengyelország), Aichach (Németország), Tornhout (Belgium), Csíkszereda (Románia), Dunaszerdahely (Szlovákia), Forssa (Finnország), Giessen (Németország), Laxenburg (Ausztria), Valdemoro (Spanyolország), Brandys nad Labem (Csehország), Ronchi dei Leggionari (Olaszország)

Projektkoordinátor: Fülöp Attiláné

Gödöllő számos testvér- és partnervárosi kapcsolattal rendelkezik. A testvérvárosok közreműködésével évente intenzív kulturális, oktatási, környezetvédelmi, szociális és sport programokat szervez polgárai számára. 2011-ben első alkalommal adódott lehetőség arra, hogy minden testvérvárosát meghívva színvonalas, nemzetközi kulturális fesztivált rendezzen az Európa a Polgárokért testvérvárosok találkozója nemzetközi alap támogatásával.

A fesztivál szervezésébe Gödöllő város kulturális intézményei, iskolái, civil szervezetei és önkéntes csoportok kapcsolódtak be, a színvonalas programokra több ezren látogattak el. A rendezvényeknek a Gödöllői Könyvtár és Információs Központ, a Művészetek Háza, a Gödöllői Királyi Kastély, a Királyi Váró és a Gödöllői Iparművészeti Műhely adott helyet a magyar EU elnökség záróeseményeként.

A többnapos rendezvény konferenciából, kiállításból és egy egész napos kulturális programból állt, mely az európai identitás jegyében zajlott. A konferencia a testvérvárosok aktív részvételével zajlott, számos helyi intézmény és civil szervezet bevonásával. A program lehetőséget biztosított kötetlen beszélgetésekre, vitákra, ezzel erősítve az európai identitást. A szakmai látogatásokon bepillantást nyerhettek a résztvevők az oktatási, szociális és kulturális intézmények életébe. A résztvevők Gödöllő város nevezetességeivel is megismerkedtek, majd közösen felavatták a Gödöllői Testvérvárosi sétányokat és a Főtéren álló testvérvárosi oszlopot.

A projekt keretében megismerkedhettek a Kárpát-medence kultúrájával, többek közt a zentai és beregszászi testvérvárosok műsorain keresztül. A vendégek részt vettek a Gödöllőn, hagyományosan megrendezett Magyar Szabadság Napi ünnepi műsoron, ahol a város vezetői, képviselői, testvérvárosi vezetők mellett találkozhattak a diplomáciai testület számos tagjával is.

A kétnapos fesztivál kiemelkedő eseménye volt a Főtéren megrendezett egész napos kiállítás és kulturális műsorsorozat. A testvérvárosok külön-külön mutathatták be standjaikon városuk jellegzetes népművészeti és kulináris termékeit, megismertethették a nagyszámú érdeklődővel városaik turisztikai nevezetességeit, kedvet csinálva a viszontlátogatásokra. Új barátságok, szervezetek közötti együttműködések születtek.

A színvonalas kulturális programon sorra léptek fel a testvérvárosokból érkezett művészeti csoportok, hogy elkápráztassák a közönséget, bemutatva Európa kulturális értékeit és sokszínűségét. A legérdekesebbnek a közönség a Belgiumból érkezett mobil harangjátékot találta, és különösen megható élmény volt hallgatni a vak művész csodálatos harangjátékát.

A testvérvárosi fesztivál sikerét abban látjuk, hogy a résztvevőkben igény támadt arra, hogy hagyományt teremtve évente szervezzünk közös rendezvényeket, lehetőséget adva a városaink alaposabb megismerésére, értékeink megismertetésére.

A SZERETET ÉS A HIT ÁLTAL ÖVEZETT KULTURÁLIS, GAZDASÁGI ÚT HAJDÚDOROG ÉS STEI KÖZÖTT

Időpont: 2012. április 7–10.

Résztvevők: Hajdúdorog Önkormányzata,
Steiermark Önkormányzata (Románia)

Projektkoordinátor: Mislovics Andrea

A gazdasági nehézségek Hajdúdorog városát is elérték. Kitörési pontokat kerestünk. Hajdúdorog és Steiermark között 18 éve áll fenn testvérvárosi kapcsolat, amely nemcsak az együttműködési megállapodás aláírásában merül ki, hanem ennek eredményeként közelebb került a két város lakossága, valamint a két település között megkezdődött a kulturális, gazdasági kapcsolatok bővítése. Az együtt-egymásért programon belül, a kölcsönös előnyök biztosításával, a gazdasági együttműködést, a pénzügyi befektetéseket ösztönzik Hajdúdorog és Steiermark között. A két város vállalkozói számára tapasztalatszerző látogatások szervezésével, termékbemutatók útján kívánjuk előmozdítani a kapcsolatteremtést, mely események életképes, közös vállalkozások létrejöttét eredményezhetik.

Emellett fontosnak tartjuk egymás kultúrájának megismerését, melynek első állomásaként román vendégeink bemutatták a steiri húsvéti hagyományokat. Megelevenítették a húsvéti ünnepköröt övező szokásokat. Kalákát, népi dramatikus játékokat és jellegzetes táncokat mutattak be. A fiatal tehetségek különleges tojásfestési technikával ismertették meg az egybegyűlteket. Egy rövid kóstolás erejéig minden látogatót vendégül láttak a népi ételeket felvonultató ebéden, ahol tárkonyos báránylevest szolgáltak fel, *Drob de miel* elnevezésű báránypástétomot és annak vegetáriánus változatát, s hozzájuk tartozó köretet.

Ezt követően a dorogiak igyekeztek a húsvéti ünnepkör felölve minden egységet megragadni nagyböjttől pünkösdig, és bemutatni a testvérváros lakóinak a még ma is élő hagyományokat. A kóstolásra kínált népi ételeket, mint a káposztás kungorót, töltött bárányt, sárgatúrót, pünkösd kalácsot és bort nemcsak ízlelni lehetett, hanem az elkészítésbe is bekapcsolódhatott minden érdeklődő, ahol nyelvi akadályokon felülkerekedve adták át például a jellegzetes pászkakészítés nemes tudományát.

A hagyományok ápolása mellett bemutatták az adott településekre jellemző népi mesterségeket is mint a román fazekasságot és fahordós hagyományos szakmákat, valamint Hajdúdorogra jellemző csipke és tűzománc készítését és fafaragást. Mindkét helyszínen létrejött egy művelődési központ, amely az elsajátított népi mesterségek gyakorlásának színteréül szolgál.

Ezt követte Steiermark egy rendezvénysorozat, mely a karácsonyi hagyományok köré szerveződött. A többnapos rendezvény fő programja egy nagy közös koncert volt, mindkét város kórusával. Steiermark és Hajdúdorogon is összeállításra került a karácsonyi szokásokról egy kiállítás és egy bemutató a karácsonyi ételekről. A fotókkal és gyermekrajzokkal illusztrált tárlaton olyan különlegességek is megelevenedtek, mint a betlehemezés, a Hajdúdorogra jellemző kecskemaszkos alakoskodás és a korigyálás. Immár ötödik éve gyűjtünk gyertyát a főterünkön felállított adventi koszorún. Ennek lekicsinyített másával ajándékoztuk meg testvérvárosunkat annak érdekében, hogy ők is sikeresen átvehessék tőlünk e kedves szokást.

Az együttműködés Steiermark városával igen gyümölcsöző, de még számos ötletünk van a közös együttműködésről, melyet a közeljövőben szeretnénk megvalósítani.

NEMZETKÖZI TESTVÉREK

SIKERES KISVÁRDAI TALÁLKOZÓJA

Időpont: 2012. augusztus 17–21.

Résztevők: Kisvárdai (házigazda), Kézdivásárhely (Románia), Királyhelmec (Szlovákia), Strzyżów (Lengyelország), Hildburghausen (Németország) és Munkács (Ukrajna)

Projektkoordinátor: Mikó Adrienn

Kisvárdán először – de nem utoljára – valósult meg az *I. Testvérvárosi Találkozó*, melyen Kisvárdai mellett testvértelepüléseinek küldöttségei és fiataljai vettek részt.

Az Európa a polgárokért programból finanszírozott találkozó elérte célját: találkozási lehetőséget nyújtott a helyi közösségek lakóinak, melynek keretén belül kicserélhették tapasztalataikat, nézeteiket és értékeiket, tanulhattak egymás történelemből és közösen együttműködve építhetik majd a jövőt.

Kisvárdai testvérvárosi találkozója sikeresen hozta össze öt napon keresztül a résztvevő települések polgárait biztosítva, hogy az önkormányzati együttműködés mellett erős informális, személyes kapcsolatok alakuljanak ki közöttük, hogy megismerjék egymás mindennapi életét, a kulturális sokszínűségét és az európai közös kulturális örökséget megtapasztalva osszák azt meg egymással.

A 2012. augusztus közepén lezajlott találkozó minden korosztályt és szakmai érdeklődést kielégítő színes programkavalkádja meglepedést keltett nemzetközi vendégeink körében is.

A *A mi városunk* című workshopon mutatkozott be valamennyi település, melyben „testvéreink” városainak kultúráját, természeti és épített kincseit, gazdaságát ismerhették meg.

Az *Ifjúsági Workshop*, ahol a városok oktatási intézményei kerültek előtérbe, a különböző nemzetek oktatáspolitikájának sokszínűségét, valamint az egyes iskolákra jellemző külső- és belső értékeket tárta a fiatalok elé.

A felnőtteknek rendezett kerekasztal beszélgetésen a külföldi vendégeken kívül Kisvárdai oktatási, nevelési, egészségügyi, kulturális intézményeinek és civil szervezeteinek vezetői vettek részt, ahol városunk cégei mutatkoztak be termékeikkel, prospektusaikkal, ezáltal lehetőséget nyújtva az estleges jövőbeni közös, nemzetközi gazdasági együttműködések megvalósulásának.

A programok közül nem hiányozhatott egy, az Európai Uniót középpontba állító közös vetélkedő sem, ahol a települések fiataljai csoportokat alkotva, játékos verseny formájában mérhették meg az Európai Unióról eddig szerzett illetve tanult ismereteiket, tudásukat.

A különböző nemzetek sokszínűségét tárta elének a települések művészeinek alkotásaiból megnyitott egyedi kiállítás, melynek megnyitóján a Sérült Gyermekekért Alapítvány fiataljai színvonalas és egyben könnyfakasztó műsorral kedveskedtek a résztvevőknek.

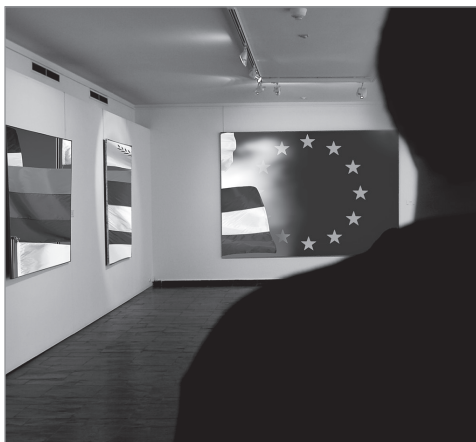
Vendégeink ellátogattak a Rétközi Múzeumba, a Tűzoltóságra, a Városi Könyvtárba, megismerkedtek közelebbről is középkori várunk történelmével és fennmaradt értékeivel, valamint kiránduláson vettek részt Sárospatakon és Sátoraljaújhelyen.

Egymás közelebbről való megismerésének céljaként az ismerkedési esteken közös énekléssel, illetve magyar táncházzal szórakoztak a fiatalok és felnőttek egyaránt.

Nem hiányozhatott a négynapos programból a Várfürdő nyújtotta pihenési örömek élvezése sem (strandfoci, strandröplabda, úszóverseny, habpartis éjszakai fürdőzés), melyek különösképpen tetszettek valamennyi testvértelepülésünk vendégeinek.

„A közös cselekvés és eredményesség örömmünnepe volt a települések közötti találkozás, mely olyan fórumot alkotott, ahol a kapcsolat során az emberek megtalálták azt a közös pontot, gyökeret, amit ha elég mélyre tudnak eresztetni, akkor az mindig új virágot hajt és új gyümölcsöt ad. Ezek azok az érzések, tapasztalatok, melyek életünk során továbblendítenek a nehézségeinken, és visszaadják hitünket a közös és a közösségért történő cselekvésben.” – mondta Leleszi Tibor, a házigazda Kisvárdai polgármestere.

EUROPE 4EVER

Időpont: 2012. június 7–11.

Résztevők: Mezőhegyes önkormányzata (házigazda),
Túrkeve, Kézdivásárhely, Arad, Nagypereg (Románia),
Mordano, San Giorgio di Nogaro (Olaszország)

Projektkoordinátor: Maczák Andrásné

Mezőhegyes önkormányzata az Aktív európai polgárság elnevezés alatt kitűzött célok eléréséért nagyszabású testvérvárosi találkozót szervezett.

A projekt 2012. június 7. és 11. között került megvalósításra. A találkozóra meghívták Mezőhegyes testvérvárosait, a romániai Kézdivásárhely, Arad, Nagypereg, az olaszországi Mordano és San Giorgio di Nogaro, valamint az új testvérváros, Túrkeve népes küldöttségeit.

A projekt időben és elemeiben illeszkedett az idej mezhgyesi *Lovas Napokhoz*. A projekt legfontosabb céljai között a kapcsolatok erősítése, az Európai Unió alapvető értékeinek kiemelése, az európai integráció melletti elkötelezettség deklarálása, az egyesült Európa békéjének fenntartása, valamint a kultúrák közötti párbeszéd és az egyenlő esélyek megteremtése szerepelt.

Mindezen célokat a polgárok lehető legszélesebb körű – városvezetők és fiatalok, civil szervezetek képviselői és gyermekek – aktív részvételével kívánták megvalósítani, méghozzá a mindennapok lehető legtagabb területeit érintve, mint például közigazgatás, gazdasági élet, kultúra, oktatás és idegenforgalom. Nagyon fontosnak tartották a tapasztalatok megosztását, az együttműködések fejlesztését, példát mutatva a közvetlen környezet számára.

Ennek érdekében egy konferencia is a program része volt, melyen az Európai Unió és a testvérvárosi együttműködések szerepének jövőjéről tanácskoztak. Szekcióüléseken a gazdasággal, az oktatással, a kultúrával és az idegenforgalommal összefüggő tapasztalatcserére nyílt lehetőség. Valamennyi város delegációja részt vett a konferencián, ahol a városok vezetői tartották a vitaindító előadásokat.

A találkozón a hagyományok ápolása mellett kulturális programokra is sor került. A város helytörténeti gyűjteményében alakítottak ki egy termet, ahol a testvérvárosoknak lehetőségük nyílt településük és hagyományaik megismertetésére, bemutatására.

Táncsoportok és zenekarok is óriási számban érkeztek a testvérvárosi településekről. A bemutatók mellett közös szakmai kurzusokra is sor került.

Mordano település vállalta, hogy a találkozó résztvevőit megismertetik 4-5 olasz étellel, melynek elkészítéséhez a mezhgyesiek által rendelkezésükre bocsátott konyhán készítették el a kóstolót. Az ételkülönlegességek elfogyasztására a zenés, táncos bemutatózó műsor után került sor.

A találkozó az összes résztvevő legnagyobb meglepedésére szolgált, és remélik, hogy az idegenforgalom és a nemzetközi kapcsolatok területén megszerzett tapasztalatok és kapcsolatok a jövőre nézve is megmaradnak.

MUZSIKÁVAL A CIVIL EURÓPÁÉRT

Időpont: 2012. április 27 – május 9.

Résztevők: Monarchia Zeneművészeti Egyesület (házigazda), Szlovákia, Olaszország, Franciaország, Románia

Projektkoordinátor: Herendi Péter

A szigetszentmártoni Monarchia Zeneművészeti Egyesület hisz abban, hogy a civil szervezetek tevékenysége, különösen az általunk képviselt zenei világ, összekötőkapocs az Európai Unió 27 országában élő polgárok között. A projekt célkitűzése, hogy megmutassa az összefogás erejét, erősítse a kultúrák közötti párbeszédet, a civil világ jelentőségét.

A projekt során négy alkalommal háromnapos zenei kurzust és öt koncert megvalósítását vállaltuk. 2012. április 27. és május 9. között a zene beköltözött a kistérségünkbe: Kiskunlacházán a Petőfi Művelődési Központ adott helyet két kurzusnak. A zenészek Szlovákiából, Romániából, Franciaországból, Olaszországból érkeztek. A fafúvósokkal dr. Szabó András klarinét művésztanár, a rézfúvósokkal Petz Pál Liszt-díjas trombitaművész foglalkozott.

A jó zenei hangulathoz közösségi ismerkedés is járult: a résztvevők bebarangolták a kistérséget. Taksonyban a Német Nemzetiségi Tájékoztató, Szigetújfalun Nemes Ferenc faragóművész csodálatos műveit tekintették meg, természetesen a mester tárlatvezetése mellett, útközben ismerkedve a Kis-Duna csodálatos vidékével.

Két kurzust Soroksáron a Galambos János Zeneiskolában tartottunk. A zongoristákat Isebellé Oecmichen zongoraművésznő (Franciaország), a vonósokat Schuster Andrea hegedűművész oktatta.

Budapesti városnézés is része volt a programnak. A kurzusokat koncert zárta. Ráckeven a Savoyai kastélyban klarinét hangverseny volt, szóló, trió, kvintett, de a legnagyobb esemény a 12 klarinétos fellépése jelentette. Dunaharaszti a Laffert kúriában a Magyar Nemzeti Rézfúvós Kvintett adott fantasztikus koncertet a teraszon. Dunaújvárosban az Evangélikus templom adott otthont a zongora-klarinét koncertnek, ahol Isabelle Oecmichen zongoraművésznő és Szabó András klarinétművészen kívül fellépett Rózsa Gábor zongoraművész is. Győrött a Széchenyi István Egyetem Varga Tibor Zeneművészeti Intézet hangversenytermében, a gyönyörűen felújított Zsinagógában tartották a koncertet, Isabelle Oechin, Schuster Andrea, Kis Domonkos Judit csellóművész, Szabó András bővölte el a hallgatóságot.

A projekt zárókoncertje Budapesten, a Stefánia palotában volt, ahol Guliano di Giuseppe (Olaszország) és Virágh András vezényelt, a szólisták mellett a Magyar Nemzeti Rézfúvós Kvintett, a Budapesti kórus és a Budapesti Ifjúsági kórus lépett fel. A csodálatos koncert végén a taps a művészeknek, a zenének, a szervezésnek, a megvalósított pályázat eredményes teljesítésének szólt.

www.monarchiamusicart.hu

NÉGY GENERÁCIÓ EURÓPÁÉRT

Időpont: 2012. június 29 – július 1.

Résztevők: Felsőnyék (házigazda), Praskolesy, Zaluzi, Cerhovice (Csehország), Kálnica, Vinica, Cierna Voda (Szlovákia), Biograd na moru (Horvátország), Villamagna (Olaszország)

Projektkoordinátor: Dr. Balogh Béla

A *Négy generáció Európáért* elnevezést viselő, uniós támogatással zajló *Európai Pikniken* Magyarország mellett Csehország, Szlovákia, Horvátország és Olaszország képviseltette magát.

A péntektől vasárnapig tartó színes kavalkád – a közel kétszáz külföldi vendéggel – rengeteg érdeklődőt vonzott a községbe, a környező településekről közel 30 polgármestert is.

A nyitó program része volt a felsőnyéki folklór csoportok bemutatkozása. A magyar mellett a cigány népzenevel és néptáncsal is megismerkedhettek a vendégek.

Nagy sikert aratott szombaton a felvonulás, amikor is mazsorettek, fúvósok, lovasok felvezetésével a delegációk tagjai zenés-zászlós menettel köszöntötték a közönséget.

A találkozón a résztvevők megállapodtak abban, hogy a kulturális programok mellett a testvérvárosi találkozók arra is szolgálnak, hogy az emberek közelebb kerüljenek egymáshoz, és további együttműködések alakuljanak ki az iskolák, vállalkozások és egyéb intézmények között. Fontos, hogy ez a lelkesedés és aktivitás a találkozót követően is megmaradjon.

A testvérvárosi találkozón a partnerországoknak is lehetőségük volt bemutatkozni, minden delegáció készült valamilyen előadással. Az eseményen sor került valódi piknikre is, ahol valamennyi ország bemutathatta sajátos ízeit, ételeit.

A résztvevők megállapodtak abban, hogy a találkozó segít közelebb hozni az embereket egymáshoz, ablakot nyitni Európára. A települések megoszthatják egymással problémáikat, és ezekre közösen megoldásokat tudnak kidolgozni.

Ahogy a projekt címe is mutatja, a találkozó során a generációk is szóba kerültek, aminek az adott apropót, hogy 2012 az aktív idős kor európai éve volt. Ebben a kérdésben a résztvevők azt tartották a legfontosabbnak, hogy az idősek a társadalom aktív tagjai maradjanak, és azt érezhessék, hogy ők is fontos tagjai a közösségnek. A projekt megvalósítása során számos idős önkéntes segített, akiknek a munkáját nagyra értékelték. Az egyik család mindhárom tagja fontos szerepet töltött be a találkozón. A nagypapa a magyar ételek elkészítésénél segédkezett, az apuka az utcabárlhoz szolgáltatott zenét zenekarával, a fia pedig a hangosításban segített.

Dr. Balogh Béla Gyula, Felsőnyék polgármestere elmondta, hogy Biograd na moru és Villamagna településekkel partnerségi nyilatkozatot írt alá.

A találkozón részt vevő települések elhatározták, hogy a kapcsolatok ápolását a jövőben is folytatni kívánják, és szeretnék, ha az *Európai Piknik* hagyománnyá válna. Villamagna polgármestere már a találkozón jelezte, hogy a jövő évi program szervezését ők vállalják magukra.

SPORT HATÁROK NÉLKÜL

Testvérvárosok Nemzetközi Sporttalálkozója

Időpont: 2012. augusztus 14–19.

Résztevők: Várpalota Önkormányzata (házigazda),
Petrozsény (Románia), Grottazzolina (Olaszország),
Ilok (Horvátország), Kőrmöcbánya (Szlovákia)

Projektkoordinátor: Borbásné Gazdag Gabriella

Várpalota Város Önkormányzata a Gál Gyula Sportközponttal együttműködve pályázatot nyújtott be az Európa a polgárokért program testvérvárosi találkozók alprogramjára. A pályázaton 11 000 eurót nyert, melyet a Cell-kupához kapcsolódó nemzetközi sporttalálkozó szervezésére fordíthattak.

A 2012. augusztus 13–19. között megrendezésre kerülő találkozóra Várpalota testvérvárosai kaptak meghívást, melyen az egyes nemzetek 16–18 év közötti ifjúsági korosztályos futballcsapatai, valamint a Petrozsényből érkező ifjúsági női kézilabdacsapat vett részt.

Az első napon a csapatok megérkezése és regisztrációja után az ünnepélyes megnyitóra a Thuri-vár impozánsan felújított Thuri-termében került sor. Talabér Márta, Várpalota város polgármestere köszöntőjében örömet fejezte ki, hogy a Petrozsény városával már évek óta meglévő sportkapcsolatot idén sikerült kiszélesíteni egy uniós pályázatnak köszönhetően.

Szoboszlai István, a városi sportcsarnok igazgatója pedig Hemingwayt idézve adott útravalót az összegyűlt fiataloknak az elkövetkező napokra: *„A sport megtanít becsületesen győzni, vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít.”*

Az ezt követő napok délelőttjein Peremarton csapatával kiegészült futballtorna zajlott a résztvevők között. A viadalt végül jobb gólaránnyal Ilok együttese nyerte, megelőzve Grottazzolina, Várpalota és Peremarton csapatait. Eközben a petrozsényi kézilabdás lányok a sporttalálkozóval párhuzamosan zajló Cell-kupán vettek részt, ahol végül a negyedik helyet szerezték meg korosztályukban.

Délutánonként kirándulások szerepeltek a programban, amelyek során megismerkedhettek Várpalota, Tés, Veszprém és Budapest nevezetességeivel, a balatoni kirándulás alkalmával pedig a környék természeti szépségeit is megcsodálhatták a delegációk tagjai. Esténként egymás bemutatkozásait kísérhették figyelemmel a sportcsarnokban felállított kivetítő segítségével a résztvevők. A találkozó mottója, Sport határok nélkül, a leginkább talán az utolsó, szombati napon valósult meg, amikor is olasz, horvát és magyar játékosokból álló vegyes csapatok léptek pályára egymás ellen a barátság jegyében. A nap során még sor került európai uniós és olimpiai tesztek kitöltésére is (ebben a házigazda palotai csapat bizonyult a legjobbnak), valamint egy harcművészeti bemutató is színesítette a programkínálatot. Az este koncerttel és utcabállal ért véget.

Az öt együtt töltött nap után számtalan új élménnyel, tapasztalattal és megkötött barátsággal térhettek haza testvérvárosaink küldöttségeinek tagjai.

IPARI PARK ÉS TARLÓFESZTIVÁL

Testvérvárosi találkozó Jászfényszarun

Időpont: 2011. július 28 – augusztus 2.

Résztvevők: Zakliczyn (Lengyelország), Bors (Románia),
Jászfényszaru (házigazda)

Projektkoordinátor: Kovács Béláné Pető Magdolna

A program megvalósításába két testvérvárosunkat vontuk be: a lengyelországi Zakliczyn és a romániai Bors településeket. A tervezett programok során a résztvevők betekintést kaptak az aktuálisan zajló helyi pályázati programokba, a településfejlesztési projekteket egy szakmai konferencia keretében a polgármester asszony mutatta be. Ezt követően került sor Jászfényszaru önkormányzata által megnyert TÁMOP pályázati program bemutatására, amely a munkaerőpiacra való visszajutást hivatott segíteni. A szomszédos kistérségek oktatásához és felnőttképzéséhez kapcsolódó uniós fejlesztésekbe is betekintettünk, melynek során meglátogattuk a Terplán Zénó Szakközépiskolát, amely az Apáczai Közalapítvány által meghirdetett Határtalanul 901 pályázatán és a Leonardo programban is sikeresen pályázott. Látogatást tettünk Farmoson, a természetvédelmi oktatóközpontban, illetve Gödöllőn az Európai Unió 2011. első félévi soros magyar elnökség helyszínén és Budapesten a Parlamentben.

A találkozó résztvevői bekapcsolódtak a Tarlófesztivál program-sorozataiba is, mely az önkormányzat szervezésével, a helyi civilek és civil szervezetek segítségével valósult meg. A színes programok között szerepelt az aratás utáni tarlóhoz kapcsolódó ügyességi játékok, a *Tarló hétpróba*, melynek versenyszámai a következők voltak: bálakompozíció építés, gamó célba dobás, körbála gurítás, szalma-petrence rakás, ekefejhajtás és bálaszállítás petrencerudakon.

A testvérvárosi települések képviselői ellátogattak az Ipari Parkba is, hogy megismerkedjenek az ott folyó munkával. A parkot üzemeltető JIC Kft. bemutatta tervezett beruházásait: az Ipari Park bővítését, a vállalkozó ház és raktárépület építését, valamint az önkormányzat 3 hektárnyi területen tervezett 500 kW-os *solar park* beruházását. A vendégek nagyon érdekesnek tartották a bemutatót, és a témában spontán nemzetközi eszmecsere alakult ki. A lengyel alpolgármester szerint Lengyelországban az a tapasztalat, hogy a válság hatására visszaesett a kereslet az ingatlanpiacon, és nehéz cégeket bevonítani egy kisebb településre, mint amilyen Zakliczyn. Több résztvevő is elmondta, hogy Jászfényszaru szerencsés helyzetben van, mert sok olyan szabad terület áll rendelkezésére, amely az iparba bevonható. Zakliczynben összesen körülbelül egy 3 hektárnyi terület érhető el ipari értékesítésre, míg a jászfényszarui Ipari Parkban már a Kft. megalakításakor 12 hektárnyi terület állt rendelkezésre. Ez a számottevő különbség a lakosok számából és a település méretéből is adódik, hiszen

míg Jászfényszarun közel 6000 fő a lakosok száma, addig Zakliczynben körülbelül 1600-an, Borson pedig csupán 1000-en élnek.

A helyi intézményekkel is megismerkedtek a vendégek, és találkozhattak az intézmények dolgozóival, akik beszámoltak napi örömeikről és nehézségeikről. A helyi intézményekben olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a tapasztalatok alapján legközelebb szerencsésebb, ha a vendégeket kisebb csoportokra osztjuk, és rotációs rendszerben, a csoportok egymást váltva látogatnak el az intézményekbe. A vendégek megismerték a védőnői szolgálatot, a helyi iskola és óvoda működését, a gondozási központot, a városi könyvtárat és az egyházközség életét. A program során több alkalommal is lehetőség nyílt a helyi lakossággal való találkozásra, tapasztalat-cserékre és beszélgetésekre a régi és új ismerősökkel.

A vendégek közül többen nem először jártak Jászfényszarun, de voltak olyanok is, akiket először láthattunk vendégül, reményeink szerint, nem utoljára.

TESTVÉRVÁROSOK

VÁROSMARKETING KONFERENCIÁJA

Időpont: 2011. július 15–17.

Résztevők: Győr (házigazda), Erfurt (Németország), Ingolstadt (Németország), Poznań (Lengyelország), Kuopio (Finnország)

Projektkoordinátor: Gyarmathy Orsolya

2011. július 15-én a Győri Városháza Kék Termében Győr testvérvárosainak részvételével második alkalommal tartottak városmarketing konferenciát, melyre a *Testvérvárosok utcája* elnevezésű rendezvény keretén belül került sor. A résztvevők (összesen 20 fő) Erfurtból, Ingolstadtból, Poznańból, Kuopióból, valamint a házigazda Győr városából érkeztek. Miután minden város bemutatta fontosabb nevezetességeit, fesztiváljait és az általa a rendezvények népszerűsítésére használt városmarketing eszközöket, a jelenlévők megvitatták, hogy mik azok az egymástól átvehető ötletek, amik segíthetnek még több helyi lakost és turistát vonzani a fesztiválokra.

A megbeszélés legfőbb tapasztalatai a következők:

- Minden város számára fontos a sajtóval való jó kapcsolat kialakítása és fenntartása. Rendszeres sajtótájékoztatókat tartanak az eseményekről, ezen kívül rádió- és TV-spotokat készíttetnek a nagyobb rendezvényekről, melyeket részben a helyi, részben pedig az országos médiában jelentetnek meg.
- A városok használják a modern kor vívmányait, mindenki saját internetes oldalán is próbálja népszerűsíteni a fesztiválokat, három városnak pedig (Ingolstadt, Poznań és Győr) saját Facebook-oldala is van, amin keresztül elsősorban a fiatal közönséget tudják elérni. Ingolstadt és Győr a Twittert is használja, Poznań pedig az interneten banner-hirdetéseket jelentet meg.
- Egyes városok (Győr és Ingolstadt) rendszeresen szerveznek sajtó workshopokat, vagyis meghívják a sajtó munkatársait egy-egy kiemelt rendezvényükre, bemutatják nekik a várost és részvételi lehetőséget biztosítanak nekik az esemény programjain.
- Minden város több turisztikai kiállításon is részt vesz az év során, ahol prospektusok, brossurák segítségével igyekeznek a leendő külföldi és belföldi turisták figyelmét felhívni a város fesztiváljaira.
- A résztvevők egy része (pl. Győr és Ingolstadt) turisztikai csomagajánlatokkal is igyekszik kedveskedni a városba látogatóknak, akik így kedvezőbb áron juthatnak hozzá a szálláshoz és a hozzá kapcsolódó kiegészítő programokhoz. Ez a jövőben követendő példa lehet a többi város számára is.
- Végül a turisták és a helyi lakosok informálása szempontjából kiemelkedő szerepet játszanak a helyi turista

információs központok, azaz Tourinform irodák is. Fontos, hogy ezek a központok városi irányítás alatt álljanak, de legalább a várossal egységes koncepciót képviseljenek. Győrben idén ősszel nyílik az új látogatóközpont, ahol a helyiek és a turisták is hasznos információkat kaphatnak Győr és környéke nevezetességeiről és programjairól.

Összességében elmondható, hogy minden város igyekszik a marketing eszközök széles skáláját használni, és fontosnak tartják a modern eszközök (pl. internet) használatát is. Természetesen az anyagi lehetőségek gyakran korlátokat szabnak. A résztvevők egyetértettek abban, hogy minden városnak fontos a sajtóval kialakított jó kapcsolat, valamint a marketing részeként fontos szerep jut a turista információs irodáknak és a városok honlapjainak is.

TEMA NEMZETKÖZI GYEREKKÓRUS FESZTIVÁL

Időpont: 2011. március 18–20.

Résztevők: Várpalota (Magyarország), Wolfsberg (Ausztria),
Psary (Lengyelország), Porto San Giorgio (Olaszország),
Vulcan (Romania), Mislinja (Szlovénia)

Projektmenedzser: Katona Csaba

Projektkoordinátor: Borbásné Gazdag Gabriella

Várpalota testvér- és partnervárosai részvételével 2002 óta minden évben megrendezésre kerül a TEMA Nemzetközi Gyerekkórus Fesztivál az általános iskolák felső tagozatos énekkarai számára, melyet a települések egymást váltva szerveznek. Minden esetben kiemelt jelentőségű és a helyi lakosokat nagy létszámban mozgató nemzetközi rendezvény. Városunk most második alkalommal szervezte meg az énekkari találkozót, melynek anyagi háttérét teljes mértékben az Európa a polgárokért testvérvárosok találkozója nemzetközi alap biztosította.

A fesztivál programjába Várpalota minden általános iskoláját bevontuk. Az 5 országból érkezett kórusokat és a zenekart egy-egy várpalotai „házigazda iskola” fogadta, ajándékot készített számukra, és a rendezvény 3 napját velük töltötte. Az érkezés estéjén a vendéglátó iskolák közös programmal várták az ideérkezőket, és tablót készítettek a külföldi kórusok városának látnivalóiról. A bemutatkozó műsor keretében megismerhették az iskolát, Várpalota, Veszprém megye és Budapest látnivalóit kisfilmen, fotókon, vagy Power Pointos prezentáción keresztül, valamint a magyar diákok kórusművek, hangszeres zenedarabok előadásával, néptáncbemutatóval, modern zenei bemutatóval hozták közelebb a külföldiekhez a magyar kultúrát. Ezen az estén a magyar gyerekek a fesztiválkoncerten közösen megszólaló *Balatoni legények* magyar népdalt is együtt gyakorolták a külföldiekkel.

A fesztiválkoncert délelőttjén, több helyszínen zajlottak a kirándulások. Volt, aki Balatonfűzfőn a bobozást, a Veszprémi Állatkertben a sétát vagy a balatonfüredi és veszprémi városnézést választotta, valamint sportolásra is lehetőség nyílt. A kísérő tanárok számára a polgármesteri hivatalban nemzetközi tanári konferencia zajlott, az elkezdett iskolai együttműködések további kiszélesítése volt a konferencia fő témája.

A fesztiválkoncert délutánján a kórusok egyéni próbát tartottak, majd a 6 ország egyesített kórusa összpróbán gyakorolta a koncert befejezéseként felhangzó műveket. A háromnapos fesztivál kiemelt rendezvénye volt a fesztiválkoncert. A fesztiválkoncerten a városi vezetők, meghívott és külföldi vendégek köszöntői után felhangzottak a külföldi és várpalotai kórusok színvonalas produkciói, betekintést adva saját országuk zenei kultúrájába. Igazi interkulturális dialógus jött létre, mely megerősítette a gyerekekben azt az érzést, hogy a saját kultúrájuk nagyköveteként vannak jelen a nemzetközi rendezvényen és részei Európa egészének. A felcsendülő összkar volt a koncert csúcspontja, amikor több mint 300 énekes együtt szólaltatta meg a kórusműveket. Ekkor nem lehetett megkülönböztetni ki a magyar, lengyel, osztrák, román, olasz, szlovén gyerek, mert egy kórusként énekeltek, s így mindannyiuknak az összetartozás igazi élményét nyújtotta.

Hallgatónak, kórustagnak egyaránt felemelő érzés volt a koncert zárásaként az Európai Unió himnuszát együtt, de mindenkinek a saját anyanyelvén énekelni.

A rendezvény zárónapján a közös városnézés, búcsúzkodás után a kórusok hazautaztak. A gyerekek este már a Facebookon beszélgettek, érdeklődtek egymás iránt. A fesztivál elérte a célját, a zene eltörölte a nemzetek közötti határokat.

Zárásként álljon itt néhány sorban, hogy a külföldi vendégek hogyan élték meg a Nemzetközi Gyerekkórus Fesztivált, melyet a Vulcanból érkezett tanárnő a következőképp fogalmazott meg:

„Nehezen találom a megfelelő szavakat ahhoz, hogy méltón megköszönhessem mindazt, amit Ti tettetek a mi iskolánk gyerekeiért. Nagy öröm volt számomra és mindannyiunk számára, hogy élhettünk ezzel az Isten adta lehetőséggel, hogy megismerkedhettünk, és remélem, hogy tovább is fenntartjuk ezt a kapcsolatot. Példaértékű mindaz, ami ott történt, és gratulálok nektek a szervezéshez.”

KONFERENCIA AZ EURÓPAI UNIÓS

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEKRŐL

Időpont: 2011. március 13–14.

Résztvevők: Reichelsheim (Németország), Jablonka (Lengyelország), Zetelaka (Románia), Derekegyháza (Magyarország), Nagylók (házigazda)

Projektkoordinátor: Mányoki László

Nagymányok városa adott helyet annak a kétnapos nemzetközi konferenciának, amelyre március 13-án és 14-én került sor. A rendezvényen négy ország képviselői vettek részt, összesen harmincnégyen. A delegáció tagjai Németországból, Lengyelországból és Romániából érkeztek.

A fent említett négy ország jelenléte a konferencián nem volt véletlen. Az Aktív európai polgárság Arany Csillag díját 2008-ban egy testvérvárosi civil szerveződés kapta meg, amelynek egy nagymányoki tagja is van. A Nagymányok-Reichelsheim baráti társaság egyesület egy olyan határokon átívelő kulturális projekt résztvevője, amelyben egy német, egy lengyel és egy francia város is szerepet vállal már évek óta. Reichelsheim, Jablonka, a franciaországi Dol de Bretagne és Nagymányok már négy éve szervezik a településeik ifjúsága számára a közös ifjúsági táborokat, körforgásszerűen, mindig más országban, más helyszínen. A 2011-es évben a váraljai ifjúsági tábor adott otthont a nemzetközi kulturális tábornak, amelyhez az idén már egy ötödik ország, Románia is kapcsolódott a zetelakai gyerekekkel, így erősítve a testvérvárosi kapcsolatokat.

A konferencia az Európai Unió által támogatott, önkormányzatoknak és civil szervezeteknek szóló pályázati lehetőségekről szólt. A különböző uniós pályázati formákat az IPZ (*Institut für europäische Partnerschaften und internationale Zusammenarbeit*) bonni szervezete ismertette. Az IPZ többek között kihelyezett előadásokkal, műhelymunkákkal, konferenciákkal, információs szemináriumokkal segíti a települési önkormányzatokat, civil szervezeteket és ifjúsági egyesületeket a hatékony és működőképes nemzetközi együttműködések kialakításában, fenntartásában és elmélyítésében. Az intézet támogatást nyújt továbbá a sikeres testvérvárosi együttműködési pályázatok elkészítéséhez, és ezen projektek lebonyolításához is.

A konferencia első napján a résztvevők az Európa a polgárokért program két pályázati felhívásáról, a testvérvárosi találkozóról és tematikus hálózatokról hallhattak előadást. A résztvevők a pályázati kritériumok mellett gyakorlati ismereteket is kaptak a pályázat elkészítésével és beadásával kapcsolatban. Ez utóbbihoz praktikus tanácsokkal szolgált Katrin Thiem IPZ referens asszony és Dombai Szilvia, a Tolna Megyei Európai Információs Pont vezetője.

A második napon az IPZ munkatársa a *Lendületben az Ifjúság* nevű programot mutatta be a jelenlévőknek. Előadásában kitért arra, hogy a polgároknak milyen lehetőségeik vannak ahhoz, hogy elősegítsék az aktív európai polgárságot, és így minél több testvérvárosi kapcsolat jöjjön létre. Ehhez kapcsolódóan Helmut Borger, a Reichelsheim – Nagymányok német–magyar testvérvárosi egyesület elnöke arról beszélt, hogy milyen gyakorlati, játékos lehetőségek vannak az ifjúság motivációjára, ami azért lényeges szempont, mert a fiatalok szintén aktív szerepet játszhatnak a testvérvárosi kapcsolatok kialakításában.

A konferencián bemutatott európai uniós pályázati formák hasznos segítséget jelentenek az önkormányzatoknak és civil szervezeteknek ahhoz, hogy anyagi forrást találjanak a számukra fontos programok megvalósításához.

TESTVÉRTELEPÜLÉSI TALÁLKOZÓ

PILISCSÉVEN A HOSSZÚ TÁVÚ

EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRT

Időpont: 2011. szeptember 10–12.

Résztevők: Igram, Tardoskedd (Szlovákia), Piliscsév (házigazda)

Projektkoordinátor: Csapucha Katalin

2011. szeptember 10–12. között került sor a háromnapos testvértelepülési találkozóra, melyre két szlovákiai baráti településről érkeztek vendégek. Igram és Tardoskedd (Tvrdošovce) képviselőiben összesen 80 fő érkezett a találkozóra. A testvérvárosi találkozón három különböző település, különböző nemzetiségű és különböző anyanyelvű, de azonos kultúrkörben élő polgárai találkoztak. (Piliscséven magyarországi magyar és magyarországi szlovákok fogadták a tardoskeddi szlovákiai magyar és szlovákiai szlovák, valamint az ígrami szlovákiai szlovák és magyar származású szlovák lakosokat).

A rendezvényt egy nagyon fontos ünnepre, Kisboldogasszony napjára, a csévi búcsú alkalmára időzítettük. Ez a falu egyik legnagyobb hagyományokkal rendelkező ünnepi eseménye, melyre minden alkalommal igyekeztünk vendégeket hívni.

Azonban a találkozó célja nemcsak a rendezvényen való részvétel, hanem egy hosszabb távú együttműködés kialakítása is volt. Az intézmények együttműködésén túl, a települések polgárait, civiljeit, kisebbségi szervezeteit igyekeztünk megszólítani, a hagyományőrzés mellett (asszonykórus, néptáncsoport, szlovák baráti kör), a közös területen tevékenykedő civil szervezetek (nyugdíjas klub; sport-, ifjúsági-, kertbarát és pincegazda egyesületek etc.) partnerségi kapcsolatrendszerének aktivizálását, építését is szolgálta ez a találkozó. A program magyar és szlovák nyelven is elérhető volt.

A szervező, Piliscsév község Önkormányzata nagyszámú önkéntes hathatós közreműködésével, civil szervezetekkel és az intézményekkel karöltve rendezte meg ezt az eseményt. Helyi vállalkozók is támogatták a rendezvény létrejöttét.

Elsősorban azt vártuk a programtól, hogy az együtt töltött idő és a közös élmények megalapoznak egy olyan jövőbeli kapcsolatot, mely már „központi” szervezés nélkül, „önműködően” is tovább él majd. A jövőben kulturális és gazdasági kapcsolatok kialakítására, valamint jó példák cseréjére is lehetőség nyílik. A települések egymástól való földrajzi távolsága még a „működőképesség” határán belül van, így nem nehéz a kapcsolattartás.

A piliscséviak számára további fontos szempont, hogy a testvértelepülésekkel való kapcsolattartás során lehetőségük lesz a szlovák nyelv gyakorlására is, mely kultúrájuk fontos része.

IX. NAGYLÓKI NAPOK

Időpont: 2011. augusztus 1–12.

Résztevők: Nagylók és testvérvárosa: Szilágysármson (Románia)

Projektkoordinátor: Tóth József

Településünket 2003 óta baráti kapcsolat fűzi a romániai Szilágysármson községhez. 2009-ben a két község vezetése az együttműködést szerződésbe foglalta, amelyet ünnepélyes keretek között a polgármesterek írtak alá.

Településünkön minden évben megrendezésre kerül a falunapok program, melyen általában a testvértelepülés delegációja is képviselteti magát. Azonban szerettünk volna egy olyan találkozót szervezni, amelyen a testvértelepülés polgárai hosszabb időn keresztül, nagyobb létszámmal tudnak részt venni. Ennek megfelelően idén a testvérvárosi találkozót augusztus 1–12. közötti időszakban valósítottuk meg, amely időszakban megrendeztük a hagyományos *Nagylóki Napok* programot is. A program során 62 szilágysármsoni lakost láttunk vendégül.

A találkozó célja az volt, hogy a helyi civil szervezetek és a polgárok, valamint a szilágysármsoni vendégek bevonásával olyan programokat szervezzünk, amelynek során elmélyülünk közös történelmünk felidézésében, bemutatjuk kultúránkat, természeti adottságainkat, illetve további baráti kapcsolatokat alakítunk ki.

A találkozó szervezését a nagylóki lakosok önkéntes munkában végezték. A vendégek egy részét az önkormányzat Tavipalota turistaházában, míg a másik részét családoknál szállásoltuk el. Közös gondoskodtunk a vendégek étkeztetéséről.

A program során többször tartottunk EU műhelymunkát, ahol európai uniós ismeretekre tettünk szert. Bemutattuk a településeken a lakosság által végzett önkéntes munkákat, például Szilágysármsonban a kultúrház részleges felújítását, vagy Nagylókon megvalósult *Virágos Magyarországért – Virágos Nagylókért* programot, melynek keretében virágot ültettünk. Megismerhettük az EU által is támogatott LEADER vidékfejlesztési program eddigi eredményeit Nagylók vonatkozásában.

A találkozón a vendégek részt vettek budapesti és székesfehérvári kiránduláson, mely nagy élményt jelentett számukra. A következő két napban a falunapi programokra került sor. Szombaton a sporté, míg vasárnap a kulturális programoké volt a főszerep. Megszerveztük az utcák bajnoksága kispályás labdarúgó tornát, amelyen részt vett a szilágysármsoniak csapata is. Nagy sikert arattak a vendégek által nevezett borminták a dr. Bögyös Gábor és családja pincéjében szervezett borversenyen. A kulturális műsorok között szerepelt a helyi (népdalkör, férfikórus, szülők színjátszó csoportja, Tóth Szilárd nosztalgikus dalai) és sármsoni (Csigeresek néptáncgyűttes) amatőr művészeti csoportok, valamint hivatásos előadók is. Műsorukkal több mint ezer embernek szereztünk szórakozási lehetőséget, és betekintést nyertünk egymás kultúrájába.

A találkozó hátralévő napjaiban a helyi pedagógusok buszos kirándulást szerveztek Balatonra és környékére, valamint a testvérvárosok csapatai vetélkedőn mérhették össze ismereteiket kulturális, történelmi és turisztikai témában. A vendégeknek lehetősége nyílt megismerkedni a helyi népi kézműves mesterségekkel, úgymint fafaragással, seprűkötéssel és ostorfonással.

Összességként elmondhatjuk, hogy a testvérvárosi találkozók keretén belül sikerült megvalósítani azokat a programokat, célokat, amelyeket terveztünk. A találkozók szervezésében részt vevő polgárok sok önkéntes munkával aktív részesei voltak a rendezvénynek. A testvértelepülések polgárai között ismeretségek, barátságok alakultak ki, amelyek biztosítják a települések kapcsolatának hosszú távú fenntarthatóságát. A program és a határok nélküli Európai Unió lehetőséget biztosított a romániai magyar kisebbség és az anyaország közötti kapcsolat szorosabbá tételére, elmélyítésére.

A testvérvárosi kapcsolatot a jövőben tovább szeretnénk ápolni, szilárdítani. Ennek érdekében jövőre is szeretnénk megszervezni a találkozót, lehetőséget biztosítani a szilágysámsoniaknak, hogy ellátogathassanak Magyarországra, Nagylókra. Ez a törekvés a testvérváros részéről is fennáll. Ezt bizonyítja az idei, szeptemberben megszervezésre kerülő sámsoni napok és a szüreti mulatságra vonatkozó meghívásuk.

GAZDASÁGI ÉS KULTURÁLIS

ÉRTÉKEK A KIRAKATBAN:

XII. Gömör EXPO Magyar–Szlovák Kiállítás és Vásár

Időpont: 2010. április 30 – május 2.

Testvérvárosok: Fécamp (Franciaország), Tiszolc (Szlovákia),
Tornalja (Szlovákia), Nowy Zmigród (Lengyelország),
Ludgerovice (Csehország)

Projektkoordinátor: Balogh Edina

Észak-Magyarország legnagyobb és leglátogatottabb kereskedelemfejlesztő és gazdaságélénkítő rendezvényére került sor Putnokon a gömői napok keretében, ahová Putnok a testvértelepüléseit is meghívta. A nagy hagyománnyal rendelkező *Gömör Expo* tizenkettedik alkalommal „tette kirakatba” a határon átnyúló térség gazdasági és kulturális értékeit, mutatta be az egyre erősödő magyar és szlovák kapcsolatok eredményeit.

A kezdetben kiállításnak és vásárnak induló expo mára sokszínű rendezvénné nőtte ki magát, amely gazdasági kulturális és szórakoztató rendezvényekkel várja a napi négy-ötezer látogatót. A hazai vállalkozások mellett évről évre egyre több szlovák cég mutatkozott be az érdeklődőknek, de emellett a programkínálat is egyre sokszínűbbé vált. Néhány évvel ezelőtt vadászati kiállítással bővült a rendezvény. A térségben több vadásztársaság is működik, így a környék vadászati hagyományait felvillantó, legszebb elejtett trófeáit felsorakoztató kiállítás méltán sorolható az ország leglátványosabb rendezvényei közé. Nem mellékes, hogy a vadászok igyekeztek kedvében járni az ingyencenek is, hiszen a vadhúsokból készült ételek versengéséből mindenképpen a különleges ízekre vágyó közönség került ki győztesen.

Miközben a vállalkozók szakmai tanácskozásokon keresték az együttműködés lehetőségeit, a látogatókat az elmúlt évben már nagy sikerű lovas program is szórakoztatta. A lovasok bevonása jó ötletnek bizonyult, hiszen a Gömör Expót rendező Sajó-Rima Euro régió már megalakult a Lovas Tagozata is, amely az ez évi kiállításon és vásáron több órás, rendkívül színvonalasnak ígérkező műsorral várta az érdeklődőket. A Gömör Expo elsősorban a Sajó-Rima Euro régió piacfejlesztését, valamint a térség marketingjét szolgálja, emellett azonban színvonalas szórakozást ígért az arra vágyóknak. Nem volt olyan napja a rendezvénysorozatnak, amelyen ne léptek volna színpadra országos hírvű művészek, népszerű előadók és együttesek. Emellett lehetőség volt részt venni a borutcaban rendezett bormustrán, a horgászversenyen, megnézhatték az *V. Gömör Kupa Teniszbajnokságot* és a *Gömör-Posta Kupa* futballmérkőzéseit. Az expo lehetőséget biztosított továbbá arra is, hogy az érdeklődők barangolhassanak a *IV. Serényi Agrár Napok* elnevezésű rendezvény kiállításán, bárki szórakozhatott az Intergömör Kulturális Fesztivál programjain, illetve gyönyörködhetett a *Sajó és a Rima mentén* című nemzetközi képzőművészeti kiállításban.

NEMZETKÖZI ALKOTÓTÁBOR

FOGYATÉKKAL ÉLŐK SZÁMÁRA

Időpont: 2007. szeptember 23–30.

Résztvevők: Harmónia Háza Egyesület (Magyarország), „Ich bin OK” Egyesület (Ausztria), Fundatia Bethlen Alapítvány (Románia), Református Keresztyén Gyülekezet (Szlovákia), Hallássérültek Rehabilitációjáért Küzdők Egyesülete (Magyarország)

Projektkoordinátor: Tóth Csaba

2007. szeptember 23–30. között nemzetközi alkotótáborot szerveztünk fogyatékkal élőknek az Európai Unió támogatásával. A projekt megvalósításában részt vettek sérülteket támogató civil szervezetek Ausztriából, Szlovákiából, Romániából és Magyarországról. A tábor a Harmónia Háza Egyesület bemutató tanyáján tartottuk, és az elkészült műveket később vándorkiállítás keretében mutattuk be a három partnerországban és Magyarországon.

Egyesületünket 2000-ben alapítottuk meg, azóta minden évben szervezünk fafaragó alkotótáborokat Magyarországon és a környező országokban. Fő célunk, hogy fenntartsuk és megőrizzük a fafaragás mesterségét, amely ma kulturális örökségünk része. Az elkészült szobrokat mindig a vendéglátó településnek adományozzuk, ahol állandó helyet kapnak. Volt már alkotótáborunk Romániában Tusnádon, Ukrajnában Ungváron, illetve Tokajban Magyarországon. Idén Szlovákiába és Lengyelországba készülünk.

Budapestten mintegy 2 hektáros területen tartunk fenn bemutató tanyát a városban élő gyermekek és felnőttek számára. Egész évben rengeteg a látogatónk, így mára a projekt önfenntartóvá vált. Az elmúlt két évben mintegy 15 ezer gyermek látogatott el hozzánk Budapestről és a környező településekről, főképp a biológia, a rajz vagy a testnevelés órák keretében.

A projektünk célja az volt, hogy a táborban fogyatékos és egészséges emberek együtt alkossanak, ezáltal toleranciára, szolidaritásra, felelősségre és egyenlő bánásmódra buzdítsunk mindenkit, valamint küzdjünk a diszkrimináció ellen.

Az érdeklődők részt vehettek fafaragásban, kerámiázásban, festésben, rajzolásban, továbbá ízelítőt kaphattak tűzzománcból és gyöngyfűzésből is. Az alkotás mellett minden napra jutott valami érdekesség. Lehetőség volt a tanyán élő kisállatokkal, Róna kutyával, Bogi csacsival és a többiekkel összebarátkozni.

A projekttel további sikereket is elértünk, ugyanis abban a megtiszteltetésben volt részünk, hogy projektünk meghívást kapott a *Kreativitás és Innováció* című nemzetközi kiállításra, ahol az Európa a polgárokért programban megvalósult projektek közül a húsz legjobb gyakorlatot mutatták be. A legjobb gyakorlatokat egy tíztagú független bizottság választotta ki. Az eseményre 2009. március 2–3-án került sor Brüsszelben.

További céljaink, hogy civil partnereinkkel létrehozzunk egy egymást támogató, fenntartható hálózatot annak érdekében, hogy segítsük egymást közös céljaink elérésében, vagyis a fogyatékkal élők támogatásában és a diszkrimináció elleni küzdelemben.

X. EURÓPA JÖVŐJE NEMZETKÖZI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

Időpont: 2008. július 6–13.

Résztvevők: Európa Jövője Egyesület (Magyarország), Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Szlovákia, Szlovénia

Projektkoordinátor: Farkas Gábor

2008-ban az Európa Jövője Egyesület a korábbi évekhez hasonlóan megrendezte július 6–13. között a *X. Európa Jövője Nemzetközi Gyermekek- és Ifjúsági Találkozót* Kecskeméten. A Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve jegyében megrendezett programsorozaton 22 ország 42 szervezetének közel 2000 gyermek és fiatal képviselője vett részt. A kecskeméti központú programoknak 10 magyar település hálózata adott otthont. Több mint 1000 magyar család fogadta be 9 napra a külföldi vendégeket, megvalósítva ezzel a legtökéletesebb ismerkedést és együttműködést. A külföldi és a magyar partnerek hónapokig készültek szervezett keretek között a találkozóra, programokat szerveztek, kapcsolatot tartottak egymással és a szervezőkkel. Az Európa Jövője Egyesület a hálózat szervezeteinek összehangolása, a programok szervezése, előkészítése mellett a mintegy 1000 magyar család, valamint kb. 500 önkéntes segítő felkészítését, koordinálását végezte.

Az egyesület alapvető célja a találkozó megszervezésével, hogy elősegítse az európai népek közeledését, egymás jobb megismerését és elfogadását a gyermekek, fiatalok és felnőttek találkozása révén. A lassan 20 éve tartó folyamatos munka eredménye a találkozó nemzetközi elismertsége. Büszkéek vagyunk arra, hogy fővédnőknek sikerült megnyerni Hans-Gert Pötteringet, az Európai Parlament elnökét, és Sólyom Lászlót, a Magyar Köztársaság elnökét.

A meghívott szervezetektől azt kérjük, hogy hozzák magukkal nyelvi akadály nélkül átadható értékeiket, vagyis mutassák be életüket, kötődésüket az Unióhoz, kultúrájukat, dalaikat, táncukat, szokásaikat.

Akárcsak a találkozó eddigi története, a 2008-as találkozó is igazolta, hogy a közös Európa nagykövetei lehetnek a fiatalok, akik előítéletektől mentesen nyitottak egymás felé.

Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy az egyesület tevékenységébe minél több ún. „hátrányos helyzetű” kapcsolódhasson be, az anyagiak és egyéb feltételek hiánya ne legyen kizáró ok a részvételre. Ezt az elvet az elmúlt 18 évben az egyesület kiemelten kezelte mind a magyar, mind a külföldiek irányában. Így vesznek részt nagy számban a programokon intézeti gyermekek, romák, szegény sorsúak. Figyelünk a testi és szellemi fogyatékos fiatalokra is, ezért a találkozó helyszínei könnyen megközelíthetőek voltak mozgássérültek számára is. Ebben az évben külön programrészt szerveztünk partnerszervezeteinkkel a hátrányos helyzetű fiatalok számára, melyen többszáz ép fiatal tapasztalhatta meg testközelből, mi minden akadályozza társaik mindennapjait. Reményeink szerint a közvetlen élmény tudatformáló hatással lesz a későbbiekben viselkedésükre, s nem a szánalom, hanem az együttműködés készsége alakul ki fiataljainkban.

A találkozó rendezvényeivel azt a célt szolgáljuk, hogy egymás megismerésén túl ismerjék meg Magyarországot, a magyar nép történetét, kultúráját, értékeit, a magyar családok életét. Már hagyomány, hogy a találkozót színpompás nyitó és záróünnepség fogja keretbe.

FOLKDANCENET/NÉPTÁNCHÁLÓ

Nemzetközi tematikus hálózat
létrehozása és konferencia
Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Időpont: 2008. szeptember 18–21.

Résztvevők: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat (Magyarország), Asti megye (Olaszország), Dordogne megye (Franciaország), Durham megye (Nagy-Britannia), Hargita megye (Románia), Máramaros megye (Románia), Somme megye (Franciaország), Tarnów járás (Lengyelország) és Jász-Nagykun-Szolnok megye néptánc együttesei

Projektkoordinátor: Dr. Ürmössy Ildikó

Jász-Nagykun-Szolnok megye az elmúlt években gazdag és sokoldalú együttműködést alakított ki Európa tíz országának tizennyolc megyéjével. Településeinek több mint fele ápol nemzetközi kapcsolatot. Egyre jelentősebb számú állampolgár vesz részt azokon a rendezvényeken, amelyek során kölcsönösen megismertették egymással értékeinket, hagyományainkat. A megyei önkormányzat 2008-ban, a Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Évében nagyszabású programot szervezett annak érdekében, hogy felhívja a lakosság figyelmét a kulturális együttműködés szépségére és hasznosságára. Az Európa a polgárokért program alapelveit figyelembe véve dolgoztuk ki a *FolkdanceNet/NéptáncHáló* projektet. Nemzetközi partnereinkkel együttműködve megteremtettük a testvérmegyék és testvértelepülések hagyományőrző néptáncscsoportjai és egyesületei, valamint a működésüket segítő önkormányzatok közötti európai hálózati együttműködés kereteit.

A hálózatot egy nemzetközi konferencia és néptáncünnepe eseménysorozatához kapcsolódva alapítottuk meg. Új, bővíthető honlapot hoztunk létre, amely a testvértelepülések és testvérmegyék lakossága, elsősorban a népi hagyományok iránt érdeklődő csoportok és civil szervezetek tagjai közötti információcsere fóruma. A www.folkdancenet.eu honlap lehetővé teszi, hogy a hálózat folyamatosan bővüljön.

A konferencia résztvevői azt vitatták meg, hogy mi napjainkban a néptánc és népzene szerepe a népek és generációk közötti párbeszédben. A táncosok közös koreográfiát is összeállítottak a részt vevő országok néptáncainak jellegzetes elemeiből. Ezt az „európai táncot” a gálaműsorban mutatták be óriási sikerrel. Erre az alkalomra készült el a megye néptáncgyütteseit bemutató DVD *A tánc nyelvén* címmel.

A FolkdanceNet/NéptáncHáló projekt jó példa arra, hogy hogyan lehet a nemzetközi testvérmegyeyi együttműködés hatékonyságát növelni, illetve a kultúra, a népzene és a néptánc segítségével a különböző nemzeteket és generációkat egymáshoz közelebb hozni. A néptáncünnepe élményszerűen mutatta meg, mennyire fontos a néptánc és a népzene szerepe a nemzeti identitás megőrzésében, modernizációjában, és ezek révén új multikulturális értékek teremtésében.

A kezdeményezés nagy sikere arra ösztönözte az önkormányzatot, hogy *Kreatív FolkdanceNet* címmel 2009. szeptember 17–20. között folytassuk a rendezvényt a Kreativitás és Innováció Európai Éve jegyében. Az *Élő hagyományok – születő hagyományok* alcímű rendezvényen idén már tizenegy külföldi együttes vesz részt. A projekt a *Kreativitás és Innováció Európai Évének egyik kiemelt magyarországi programja volt.*

TESTVÉRVÁROSOK

ANGOL NYELVI TÁBORA

A VELENCEI-TÓ PARTJÁN

Időpont: 2008. május 26–30.

Résztvevők: a budapesti XIII. kerület és testvérvárosai:

Eszék (Horvátország), Floridsdorf (Ausztria), Szováta (Románia),

Varsó (Lengyelország), Kassa-Délváros (Szlovákia)

Projektkoordinátor: Csoba Lászlóné

A lakosság, különösen a fiatalok részvétele a kultúrák közötti párbeszédben elengedhetetlen az európai identitás, a közösséghez való tartozás érzésének fejlesztésében. E gondolat jegyében született meg a XIII. kerületben a *Testvérvárosok angol nyelvi táborának* megrendezési terve. A tervből valóság, és mára hagyomány lett.

A velencei Gyermekek- és Ifjúsági Tábor 2008 nyarán nyolcadik alkalommal adott otthont a nemzetközi programnak. Célunk a sikeres testvérvárosi kapcsolatok bővítése, olyan alkalom biztosítása, mely – a hivataltal kapcsolatokon túl, a testvérvárosok polgárainak lehetőséget teremt személyes kapcsolatok, ismeretségek, barátságok kötésére. A kultúrák találkozását a választott közös nyelv, az angol használata teszi lehetővé.

A küldöttségeket 25 diák, két angol nyelvtanár és egy kísérőtanár alkotja. A 13–16 év közötti résztvevők nyelvtudására az alap-középfokú szint a jellemző. A közel azonos tudással bíró 10-15 fős kiscsoportok kialakítását írásbeli szintfelmérő segíti elő.

Önkormányzatunk MIS (Művelődési, Ifjúsági és Sport) Osztálya által kidolgozott programot a kerület általános és középiskoláiban dolgozó szakemberek – hat angol szakos pedagógus és négy szabadidő-szervező közös munkájával valósítjuk meg. Számítunk vendégtanárok munkájára is, akik nagy lelkesedéssel vesznek részt a tábori életben.

Önkormányzatunk költségvetésében megtervezi a szállás, étkezés, programszervezés költségeit. Vendégeink színvonalas fogadása és ellátása érdekében, a korábbi évek gyakorlatának megfelelően, figyeltük a pályázati lehetőségeket, és így találtuk meg a számunkra legmegfelelőbb pályázatot, az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség kezelésében lévő Európa a polgárokért programot. A pályázat segítségével, a résztvevők számának függvényében, évente 7-8 000 eurót fordíthatunk az ellátás jobbítására és a programok színesítésére. A pályázat keretében (Eszék kivételével) a vendégvárosok útiköltségéhez is hozzájárulhatunk.

A tábor során lehetőség nyílik arra, hogy a résztvevők megismerkedjenek egymással és a szomszédos népek kultúrájával. Átélik a tanulás újfajta élményét, a valós élethelyzetek sikeres, veszteségek nélküli megoldásának örömét. Az aktív szerepvállalás fejleszti képességeiket és készségeiket.

Minden nap más-más ország kultúrájának megismertetése a célunk, kezdve az öltözködéstől, a konyhaművészetten át, a hétköznapi és ünnepi szokásokig. A délelőtti közös angolórán a vendégországok irodalmi, képzőművészeti, zenei, történelmi, földrajzi, tudományos, stb. jellegzetességeiről, eredményeiről van szó. A dé-

lutáni sport, ügyességi játékok során a részt vevő nemzetek népi játékaival ismerkedünk. A bemutatkozó estét is a nemzeti kultúrák bemutatására használjuk.

A fakultatív programok tervezésekor arra törekedtünk, hogy mindenki egyéni ízlése és kívánsága szerint tölthesse szabadidejét. Lehetőség van kézműves foglalkozásra, melynek során a gyerekek új kézműves technikákat sajátíthatnak el. A sport és akadályversenyek biztosítják az aktív pihenést, kikapcsolódást, a kirándulások pedig bepillantást engednek hazánk, fővárosunk szépségeibe.

Az együtt töltött hét arra is lehetőséget teremt, hogy a tanárkollégák megismerhessék a másutt alkalmazott nyelvtanítási, nevelési, értékelési módszereket. Ezek felhasználása színesíti munkájukat és azt eredményesebbé is teszi.

Célunk, hogy a résztvevők nagyobb elhivatottságot érezzenek az európai integráció iránt, mint a program kezdetén. A testvérvárosi kapcsolat ezen a szinten elősegíti a fiatalok közötti kölcsönös megértést és elfogadást. A tapasztalat-, vélemény- és értékcsera megalapozza a jövő felé építkezést, a társadalmi változásokra adandó közös európai válaszok megtalálását.

Aktív polgárok Európáért:

Tematikus hálózatok

A települések között kölcsönös érdeklődést kiváltó témákban kialakuló hálózatok fontos eszközök lehetnek, mivel lehetővé teszik a szakmai eszmecseréket és a bevált jó gyakorlatok cseréjét.

MEGÚJULÓ ENERGIÁKKAL EURÓPA

KISTELEPÜLÉSEINEK MEGÚJULÁSÁÉRT

Időpont: 2012. március – 2013. június

Résztvevők: Buják Önkormányzata, Kutasó Önkormányzata, Cserhátaláp Önkormányzata, Bokor Önkormányzata, Cserhátsurány Önkormányzata, Bér Önkormányzata, Cserhátszentiván Önkormányzata, Varsány Önkormányzata, Nógrádsipek Község Önkormányzata, Terény Önkormányzata, Rimóc Önkormányzata, Mohora Önkormányzata, Szent István Keresztény Általános Iskola – Cserhátsurány, Falutájék Nonprofit Kft, II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola – Ecseg, Commune di Capiago-Intimiano (Olaszország), Illyefalva (Románia), Inám Önkormányzata (Szlovákia), Urząd Gminy Sedziejowice (Lengyelország), Obec Glabušovce (Szlovákia), Pro Kalondiensis Polgári Társulás (Szlovákia), Zentrum für erneuerbare Energien (Németország), AOVE GmbH (Németország)

Projektkoordinátor: Jávör Pál

A CSERFA Közhasznú Egyesület projektje témájával a megújuló energiákat választotta, hiszen az Európa a polgárokért program céljai között szerepel a települések közti szakmai és hosszú távú együttműködés előmozdítása.

Nyilvánvaló, hogy megújulás nélkül nincs igazán jövője sem Európának, sem az Európai Uniónak. Valódi, érdemi és fenntartható gyümölcsöket hozó megújulás viszont csakis egy nagyon határozott és következetesen megvalósított humán, civil, emberi (személyes és közösségi) minőségbeli alapozás termékeny talaján jöhet létre.

Ez a fajta szemléletváltás adhatja a motivációt és az esélyt a politikai, gazdasági és pénzügyi „párforduláshoz”, és ez eredményezheti a természethez, az élő környezethez való viszonyulásunk alapvető megváltoztatását is. Az élet szempontjából a fenntarthatóság kulcskérdés, ebből adódóan a fenntarthatóság humán és természeti, fizikai feltételeinek alapos vizsgálata megkerülhetetlen. A fenntarthatóságra való törekvés lépései a takarékoság (önmérséklet), a hatékonyság (együttműködés) és az innováció (szolidaritás). Ezért is választotta az egyesület a megújulást témaként, mégpedig kettős – humán és természeti, fizikai – fókusszal.

A projekt prioritásai között szerepelt a megújulás tartalékainak és perspektíváinak vizsgálata és hasznosítása az emberi (személyes, generációs, közösségi) és a természeti, fizikai típusú energia gazdálkodásában. A projekt tervezésekor és a megvalósítás során ennek alapján szelektáltak a szóba jöhető helyszínek és aktivitások között. Így lett a választott téma a projekttevékenység része és a prioritások pedig a projekt életciklusának vezérfonala.

A projekt időtartama alatt megvalósult tevékenységek között szerepelt: programnyitó (szervező, előkészítő) tanácskozás, két fesztivál (projekt nyitó és záró), két szakmai konferencia (fizikai, természeti, illetve humán fókusszal), nemzetközi fotópályázat (*Otthonunk Európa*) és fotó vándorkiállítás, kerekasztal-beszélgetés (*Emberi erőforrások megújítása*), szakmai fórumok, nemzetközi műhelymunkák (energianövények, erdők, zöldte-

tők; napenergia; szél- és geotermikus energiák), vetélkedő (*Energia Nyomozó*) és a nyertesek jutalomkirándulása, belföldi tanulmányi kirándulás (Bükkaranyos – a megújuló energiákat hasznosító eszközök használatának elmélete és gyakorlata), a megújuló energiákat hasznosító eszközök kiállítása és bemutatója (*Házhoz szállított energia*), bajorországi tanulmányút (megújuló energiák egyéni, családi, közösségi és vállalkozási szintű használata, illetve előállítás – működő jó példák és tapasztalatok).

A projekt megvalósítását, a kitűzött célok elérését jelentősen támogatta, hogy az összes tevékenység „a testvértelepülések hálózata” ernyője alatt folyt. A hat országot (településeket és szakmai szervezeteket) érintő események és aktivitások során a résztvevők megízlelhatték a kulturális és nyelvi sokszínűséget, a találkozások örömet, és a gyakorlati alkalmazások, működő jó példákon keresztül történő, személyes meg tapasztalásának erejét. A helyi térségi szereplők aktivizálása (megszólítása, hívása, az érdeklődés felkeltése), a projekt kettős fókuszának megfelelő tudás, információ, ismeret és tapasztalat átadása (döntési helyzetek érlelése) és a gyakorlati lépésekre, a cselekvésre bátorítás voltak a megvalósítás fontosabb blokkjai.

Az egyesület az ismeretátadás, a lehetőségek megmutatása és felismertetése, a döntési helyzetbe hozás lehető legnagyobb hatékonysága érdekében régóta nem, vagy csak ritkán használt módszereket, megoldásokat, technikákat alkalmazott. Ezek között szerepelt az őszinte, világos beszéd, párbeszéd, hitelesség mutatása és bizonyítása, bizalomépítés, a szükséges mennyiségű, korrekt információ átadása, a fokozatosság elve, elmélet és gyakorlat egysége, saját tevékenység (hallani – elmélet, látni – gyakorlati működés, csinálni – saját kipróbálás pl. „Csináld magad” energia). Továbbá az ismeretátadás több formájának (előadás, személyes gyakorlati bemutató, animációs filmek, színes poszterek, szakmai tájékoztató füzetek, személyes konzultációs lehetőség, szaktanácsadás, visszacsatolás, elmélyülés lehetősége) mindenki számára hozzáférhető módon történő biztosítása, a felfedezés, az apró sikerek örömeinek megélése, ismétlés/megerősítés/tovább lépés folyamatainak elérhetősége.

A több mint egy éven át tartó projekt különböző típusú rendezvényeit úgy állították össze, hogy a települések valamennyi polgárát be tudják kapcsolni, kisgyerektől az idősekig. A projekt megvalósítása során a társadalom minden rétegét, nemtől, kortól és származástól függetlenül kívánták elérni a környezettudatos magatartást szorgalmazó üzenetükkel. A nők különösen nagy szerepet kaptak ezen üzenet fogadásában és továbbadásában, hiszen az aktív korú pedagógusok között jelentős az arányuk.

A projekt alaptémája a megújuló energiaforrások, melyben a különböző természeti erőforrások vizsgálata mellett helyet kapott az emberi tudásban rejlő energiák (az idősebb generációk tudásátadása), illetve a társadalmi kapcsolatok megújításában rejlő erők felszabadítása is.

A projekt alapvető célja volt az előregedő kistelepülések emberi energiáinak, tudásának „újrahasznosítása”, a közösségi együttműködések elősegítése és fejlesztése települési, kistérségi és európai uniós szinten. Az emberi erőforrások megújítása mellett a megújuló természeti erőforrások hasznosítása jelentheti a kistelepülések fennmaradását. Az energiatakarékosság és a klímaváltozás fokozódása megelőzésének egyik fontos eszköze a helyi erőforrásokból gazdálkodó és önfenntartásra törekedő kisközösségek létrehozása, megerősítése. A megújuló energiaforrások használatának elterjedése nemcsak a „zöld falu” képét vetíti előre, hanem egy költségtakarékosabb települési modell kialakítását is eredményezheti a gazdasági válság árnyékában.

Az egyik legfontosabb eredmény, hogy elindult egy folyamat, melynek során az eredetileg kitűzött célok nagy részét elérték. Bár a projekt már lezárult, a folyamat tovább él tevékenységek, események, találkozások és kapcsolatok formájában. Az eredmények között említésre méltó, hogy minden érdeklődő és érintett világos és egyértelmű információkat kapott, amelyek helyességéről többféle módon is meggyőződhetett. Az általános iskolás és ifjúsági korosztálynak a bemutatott témák iránti határozott és intenzív nyitottságát és fogékonyságát valódi, és a jövőre nézve is hasznos tartalomszolgáltatással sikerült táplálni. Hosszú távra is ígéretes emberi, közösségi és szakmai partnerségek formálódtak. Feltűnő volt a fiatal generációk reakciója.

Nyitottságuk és fogékonyságuk reményt keltő, egyben jelzi a felnőtt társadalom felelősségét a velük való kapcsolattartásban, együttlétben. Jávor Pál, a CSERFA egyesület vezetője kiemeli, hogy a projekt végrehajtása során megerősödött az a szakmai és emberi meggyőződése, hogy nyilvánosság – minden érintett számára azonos információs szint biztosítása, bizalomépítés és az ismeretekhez, a lehetőségekhez való hozzáférés egyenlő esélyeinek biztosítása – nélkül nem létezik érdemi, hatásos és hatékony térségfejlesztés. Arra törekedtek, hogy a projekt megvalósításának során ezek a lehető legnagyobb mértékben megvalósuljanak.

A projektnek, vagy inkább a projekt által láthatóan elindított folyamatnak köszönhetően, érdemi változások is történtek. A megújuló energiaforrásokat hasznosító eszközöket életnagyságban és működés közben bemutató kiállításon szerzett tapasztalatok alapján több önkormányzat is megpályázott és rendszerbe állított ilyen eszközöket (napelem, napkollektor, biomassza-kazán). A projekttevékenységekbe (fotópályázat, vetélkedő, kirándulások) bekapcsolódott fiatalok igénylik és várják a következő, érdeklődésükre számot tartó programokat. Jelenleg pedig több együttműködési megállapodás előkészítése folyamatban van. A projekt több szempontból is jó példaként említhető. Szakmai, elméleti megközelítésében felsejlik az a helyesnek tartott rendszerszemlélet, mely szerint a gazdaság alrendszere a társadalomnak, ami a természet része. Ennek alapján a gazdaság célja és motivációja nem önmagában a profit, hanem a társadalmi igények és szükségletek kielégítése. Ez utóbbiak viszont tiszteletben tartják az ökológiai értelemben vett fenntarthatóság feltételeit. Úgy tűnik, indokolt az a megközelítés, mely szerint bármely szervezet vagy intézmény csak nyerhet, ha először időt és energiát fordít a saját maga közösséggé formálására. Ebben az esetben van esélye az önmérsékletre való törekvés, az értelmes együttműködés és a konfliktuskezelés képességének elsajátítására. Az ilyen alapokra támaszkodó kapcsolatrendszerben megfogalmazott és megvalósított gazdasági tevékenységeknek lehet tényleges térségfejlesztő és az ökológiai fenntarthatóságot szolgáló hatása.

„INTER-AKTÍV GENERÁCIÓK” – TATA

Időpont: 2011. június – 2013. május

Résztvevők: Alkmaars Uitwisselings Comité (Hollandia), Stadt Gerlingen (Németország), Ville de Dammarie-lès-Lys (Franciaország), Comune di Arenzano (Olaszország), Szőgyén Község (Szlovákia), Szováta önkormányzata (Románia), Miasta i Gminy Pińczów (Lengyelország), Obec Bystřice (Csehország), Tata Város Önkormányzata

Projektkoordinátor: Osgyáni Zsuzsanna

Tata Város Önkormányzata *Gyermekbarát város* programja keretében, a testvérvárosi önkormányzatokkal együttműködésben 2008-ban indította útjára a fiatalokkal és gyermekekkel foglalkozó nemzetközi eszmecsere-sorozatát. A 2008-tól 2010-ig éves gyakorisággal sorra került tatai konferenciák a fiatalok és gyermekek életének különböző aspektusaival foglalkoztak, így a gyermekbarát városok koncepciójával, a drogprevencióval és az iskolai erőszakkal.

Az Európai Unió Európa a polgárokért programja által támogatásban részesített, 2011–2012-ben megvalósított „Inter-aktív generációk” című projekt új fejezetet nyitott a testvérvárosokkal való együttgondolkodásban.

A projekt elsősorban a fiatalok társadalmi kapcsolataira igyekezett koncentrálni. Arra kerestünk választ, hogy hogyan lehet megerősíteni, fenntartani a helyi közösségekben az ún. intergenerációs kapcsolatokat, azaz hogyan találhatnak egymásra a fiatalok és idősök közös, kölcsönösen vonzó és kölcsönös előnyökkel járó tevékenységek révén.

A projekt keretében két szakmai konferencia (2011. október és 2012. május) és egy műhelymunka (2012. október) került megrendezésre, valamint megjelent egy projektzáró kiadvány is (2012. december).

A projekt megvalósításában Tata Város Önkormányzatával együttműködve hét tatai intézmény, öt civil szervezet és két gazdasági társaság is részt vett. A konferenciák szakmai anyagának összeállításában az országgyűlés, két minisztérium, egy tudományegyetem és több országos civil szervezet képviselői és munkatársai voltak segítségünkre.

A konferenciák résztvevőinek száma alkalmanként meghaladta a száz főt, a műhelymunkában pedig ötven fő vett részt. A projekt megvalósításában nyolc testvér- és partnervárosunk összesen több mint száz aktív résztvevővel működött közre. A rendezvények magyarországi résztvevői között nemcsak tataiakat, hanem a Tatai kistérség és Komárom-Esztergom megye más településeiről érkezőket is köszönhetünk.

A projekt jelentős hozadéka, hogy az alkmaari Kern8 nonprofit szervezet anyagi és szakmai segítségével sikerült ifjúsági klubot nyitnunk Tatán.

A legnagyobb eredmény azonban, hogy a rendezvényekkel sikerült széles körben felhívni a figyelmet a nemzedékek közötti kapcsolatok megerősítésének, szorosabbra fonásának szükségességére.

A projekt rendezvényeken széles körben hangzottak el szakmai információk, lehetőséget teremtettek az intergenerációs együttműködésekre vonatkozó helyi tapasztalatok kicserélésére, sikerült segítséget nyújtani a részt vevő településeknek a helyi közösségek számára hasznos, új intergenerációs projektek létrehozásához.

SZOLIDARITÁS ÉPÍTÉSE

KÖZÖSSÉGEKBEN

Időpont: 2012. április – 2013. október

Résztvevők: Diósd (Magyarország), Cieszanów (Lengyelország), Alsbach-Hähnlein (Németország), Marosvécs (Románia), Lokrous (Görögország), Sulmona (Olaszország), Forlì (Olaszország), Kárány (Csehország) és Berovo (Macedónia)

Projektkoordinátor: Dr. Marián Miklós

A projekt célja a közösségi szolidaritás egyes kérdéseinek megismerése, megtárgyalása, valamint gyakorlati példák kapcsán személyes tapasztalatok szerzése a partnertelepüléseken. A projekt kiemelt témakörei illeszkedtek a kiírási év, valamint a megelőző két év európai uniós prioritásaihoz: *aktív időskor és generációk közötti szolidaritás* (2012), *önkéntesség* (2011), valamint *szegénység és társadalmi kirekesztés* (2010). Mindhárom év prioritása aktuális kérdéskörre utal Európa valamennyi országát tekintve, jóllehet a hangsúlyokban vannak eltolódások az országok eltérő fejlettsége miatt. Az elsődleges hangsúlyt a generációs kapcsolatokra, valamint a fiatal és időskorú emberek életvitelével kapcsolatos kérdésekre helyeztük, de jól illeszkedett ezekhez a témákhoz az önkéntesség gondolata, míg a szegénység és kirekesztettség kérdéskörei kapcsolódó szerepet kaptak.

A projekt tevékenységeinek építőkövei az ötnapos találkozók voltak, amelyek során a vendéglátó partner bemutatta a kérdésekkel kapcsolatos koncepcióját, szabályzatait, intézményrendszerét és konkrét tevékenységeit. A találkozók színvonala közel azonos volt, szakmailag igényes, tartalmában hasznos és érdekes eseményekre került sor minden alkalommal. A nemzetek közötti különbségek, hagyományok, további fejlesztési elképzelések természetesen mutattak eltéréseket, de éppen ez tette hasznossá a projektet a résztvevők számára. Miután a tematika minden partner számára azonos alapokon állt, a tapasztalatok összehasonlíthatóak és kölcsönösen értékelhetőek voltak. Az európai sokszínűség számos vonatkozásban jelen volt: nyelvi különbségek, helyi szokások, kulturális megnyilvánulások, természeti különbségek, változatosság a programok kivitelezésében.

A projekt megvalósítása során törekedtek a programelemek változatosságára: szeminárium, konferencia, workshop, fórum, látogatások szakmai intézményekbe: idősok háza, gondozási intézmények, iskolák, óvodák; bemutató programok, személyes beszélgetések, játékos eszmecsere egyaránt szerepeltek a programok között. A szakmai programokat a hely szelleméhez igazodó egyéb programok egészítették ki, pl. kirándulások; múzeumok, templomok, történelmi helyszínek felkeresése. Az egyes településeken hasonló célú intézmények munkájának megismerésén felül a projekt célja az volt, hogy a különböző helyi módszereket és sajátos megközelítéseket is megosszák a partnerek. Minden település tudott újszerű elemeket bemutatni: pl. Diósdon a családorvosi megközelítés; Kárányban az idősebb személyeket is szerepjátásra bíró helyi szintársulat előadása; Cieszanówban a gyerekek és idősök közös játéka, valamint óvodások sportos produkciója; Forliban egy

családi farm többgenerációs működtetése, Sulmonában az iskolások és idősek közötti kapcsolat ápolása, valamint magas szintű időotthon működtetése; Lokrousbán az idősek nappali otthona; Alsbachban a hospice ház; Berovoban az árva gyerekek családias környezetben nevelése. Miután a cél a generációk közötti együttműködést elősegítő folyamatok feltárása és megismerése volt, minden generációs szintet bevontak a programokba: óvodások, általános és középiskolások, idős (55 feletti) és agg korosztályokat egyaránt. A projekt motorjai elsődlegesen az érintett csoportok képzésében, gondozásában részt vevő szakemberek, intézményi vezetők voltak, azaz óvodai vezetők, tanárok, gondozási intézmények vezetői, szakemberei. Valamennyi partner esetében a programba bevont intézmények/szervezetek készséggel vettek részt a programokban és szívesen látták a külföldi résztvevőket.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a problémák sok tekintetben hasonlóak az egyes országokban, vannak azonban figyelemreméltó különbségek mind a kérdések felvetésében, mind azok megválaszolásában. Az a meggyőződés alakult ki, törekedni kell arra, hogy az európai kultúra országai megértsék és segítsék egymást a problémák megismerésében és megoldásában. Az európai összetartozás és egymásrataltság számos kérdés megtárgyalásakor előtérbe került és a partner országok közös felelőssége nyilvánvalóvá vált.

A partnerek nagyon lelkesen vettek részt a közös tevékenységekben. A települések vezetői között erős kapcsolatok alakultak ki. Néhány település között már korábban is volt testvérvárosi együttműködés, a projekt kapcsán azonban több új együttműködés alakult ki, és a jövőt illetően ez a partneri hálózat megerősödését jelenti. Ennek révén új találkozásokat terveznek a partnerek – a projekt keretein kívül –, illetve új pályázati tervek is készülnek, és egy hasonló pályázat már beadásra is került. A kapcsolatok önkormányzati és szakintézményi szinteken is maradandóak. Ugyanakkor személyek, családok közötti kapcsolatok is szövődtek, és ezek révén kölcsönös látogatások indultak el, pl. német–görög, görög–magyar, német–erdélyi, olasz–német és magyar–cseh viszonylatban.

A projektben mintegy 50 eseményre került sor, ebből a partnerek kiválasztották a partnerenkénti 3-3 legjobb gyakorlatot, és ezek bemutatásra kerülnek a projekt kiadványában.

A bemutatásra kerülő ún. jó, illetve legjobb gyakorlatok megismerése nemcsak a partnerek számára volt hasznos, hanem a szélesebb európai közösség számára is jelenthet hasznos tapasztalatot, adott esetben átvételre is alkalmas példát. A partnerek saját szavazatai alapján a három legjobb gyakorlat a következő volt: Time banking (Forli, Olaszország), amelyben a város lakói egymást segítő szolgáltatásokat adnak egy kölcsönösségi alapon megvalósított rendszerben. Egy másik kiemelt gyakorlat a gyermekek és szülei közös sportolása (Kárány, Csehország), amit esetenként nyilvános bemutatókon láthat a közönség. Ugyancsak népszerű volt az ún. bohóc projekt (Sulmona, Olaszország), amikor egy bohócnak öltözött személy az emberek felvidítése érdekében ténykedik; egyik terepe ennek a beteg gyermekek hangulatának javítása kórházakban. De a projekt számos további jó gyakorlatot mutat be az óvodák, iskolák, szociális ellátás, idősek otthona világából is.

Az országok közvetlen kapcsolata, a polgárok transznacionális tapasztalatcseréje és egymás személyes megismerése jelentette az uniós állampolgárság gyakorlásának módját. Ezek megélése egy projekt keretei között a változatos programok megvalósítása során igen hatékony eszköznek bizonyult a projekt témaköreinek feltárására és megismerésére.

„EGYÜTT EGYMÁSÉRT”

Időpont: 2013. április – október

Résztevők: Gödöllő (Magyarország), Dunaszerdahely (Szlovákia), Brandys nad Labem (Csehország), Valdemoro (Spanyolország), Forssa (Finnország), Csíkszereda (Románia), Zywiec, Wageningen (Hollandia), Laxenburg (Ausztria), Bad Ischl (Ausztria)

Projektkoordinátor: Dr. Szabó Hajnalka

Gödöllő Város Önkormányzata a Gödöllői Testvérvárosi Egyesület együttműködésével 2013-ban *Duties, Task, Generations – New Aspects of Volunteering from the Past to the Future* című projektjében az aktív polgárság és az önkéntesség témakörére építve valósította meg a jó gyakorlatok megismerését és egymástól tanuló generációkon átívelő tapasztalatcseréket.

A társadalomban, közösségekben az önkéntes tevékenységek hozzáadott értéket nyújtanak, kulcsfontosságúak a társadalmi kohézió megvalósulásában és egyúttal alapvető értékeket közvetít, mint például a szolidaritás, társadalmi integráció, befogadás és a polgári szerepvállalás. A 2011-es esztendő az aktív polgárságot előmozdító önkéntes tevékenységek európai éve volt, és városunk azóta is fontosnak tartja, hogy a sokoldalú tanulási tapasztalatokat nyújtó önkéntesség kérdéskörében nemzetközi együttműködés keretében járuljon hozzá a társadalmi összetartozás, a készségek fejlesztése, a mobilitás és az aktív polgárság ösztönzéséhez. Gödöllő testvérvárosai bevonásával valósította meg a nemzetközi környezetbe helyezett, több eseményből álló rendezvénysorozatát. A *Századok találkozása – az önkéntesség szerepe a társadalomban* címmel szervezett szemináriumon civil szervezetek főszereplésével – pl. Zywieci Cserkészcsapat, Lengyel Vöröskereszt, Életért Alapítvány, Gödöllő és Térsége Látássérültek Egyesülete, FÉSZEK Nagycsaládosok Egyesülete – tartottunk sikeres eszmecsere, beszélgetést az önkéntességről, cselekvési területekről, hozzájárulva a szervezetek egymás közötti párbeszédéhez, további együttműködési lehetőségek megvitatásához, tanuló és elsajátítva jó gyakorlatokat. A résztvevők egyetértettek abban, hogy bár az önkéntesség jelentése és gyakorlata az elmúlt évtizedek alatt sokat változott, a társadalomnak egy különleges értéke, ami az emberi önzetlenségnek köszönhetően képes új értékeket teremteni.

A projekt „magját” a nyáron rendezett nemzetközi táborunk és annak keretében tartott *Együtt egymásért* című konferencia adta az ifjúság bevonásával, egymás kultúrájának és társadalmi szokásainak megismerésével együtt. Gödöllő testvérvárosaiból tíz ország diákcsoportjai, valamint pedagógusok, polgármesterek, civil szervezetek képviselői vettek részt a táborban Balatonlellén, ezáltal valóban egy uniós és egyúttal nemzetközi környezetben adva lehetőséget a tapasztalatcseréhez és egymástól tanuláshoz, közös nyelvként angolul kommunikálva. A tábor és a konferencia résztvevői köre a 15-16 éves korosztályú diákokra épült, akik a színes programok, módszertani elemek és feladatok megvalósítása során az országok „nagyköveteiként” a legjobb politikusoknak bizonyultak, egymás között megtalálva a közös hangot. Fontosnak tartottuk, hogy az előadások mellett a diákok legyenek az aktív főszereplők, hidak épüljenek nemzetek és generációk között különböző játékos feladatokkal párosítva a programsorozatot, amelynek lényege a megértésen alapult, amit a tinédzserek sokkal jobban alkalmaztak, mint mi felnőttek a mindennapokban. A projekt módszertani elemeként kiemelendő, hogy kezdetektől vegyes, nemzetközi csapatokban helyeztük el a résztvevőket a szálláshelyen,

és a feladatok megoldásában is ezt a formát választottuk, ezáltal is a közös gondolkodást és egymás megértését elősegítve. Saját maguk által, sorsolás alapján alakult ki a sorrend a városok, országok bemutatkozására is, hangsúlyt helyezve az önkéntes tevékenység szerepére, ismertetésére hazájukban. Ennek köszönhetően megismerhették a résztvevők egymás kultúráját, tanultak lengyel polkát, cseh dalt, szerb néptáncot, megismerték a spanyol temperamentumot, megkóstolták a finn cukorkát, megtudták, miért is beszélnek magyarul Erdélyben, a Felvidéken, vagy Délvidéken, elénekelték közösen a *Tavaszi szél* című dalt és megismerkedhettek a roma kultúrával is.

Széles célcsoportokat bevonva tartottunk eszmecsereket, bemutatókat, játékos gyakorlatokat. Nemzetközi diákcsoportokban dolgozva és vetélkedve tanultak meg életet menteni, megismerkedtek a magyar cserkészmozgalommal, és bepillanthattak egy droggereső rendőr kutya, Maci munkájába. Főszereplők lehettek a Régiók Bizottsága (CoR) mint uniós intézmény plenáris ülésének megalakításával, a gödöllői önkormányzat nemzetközi és uniós kérdésekkel foglalkozó munkatársainak segítségével. Előzetesen megadott, illetve az őket foglalkoztató kérdések alapján alakították ki álláspontjukat különböző témákról, saját szakpolitika kidolgozásával és képviselésével a szociálpolitika, az egészségügy, a cserkészlet, az idősek és a fogyatékkal élők segítése, az oktatásügy és a környezetvédelem területén.

Természetesen nem maradhatott el a sport sem. Ifjúsági Olimpia rendezésével a foci és a röplabda öszszecsapások mellett játékos sportversenyek zajlottak, és hogy ne a nyereség, hanem az összefogás és a részvétel legyen a fontos, minden egyes csapat kapott oklevelet, érmét és tortát.

A projekt egyik legfontosabb eredménye, hogy valóban megvalósult az „Együtt Egymásért” mottó a gyakorlatban, sok jó gyakorlatot és tanulási lehetőséget osztottunk meg egymással, megismerhettük, hogyan gondolkodik és mennyire nyitott a fiatalság az önkéntesség irányába. A játékos gyakorlatok által saját maguk határait is pozitívan felülmúlva, az életüket meghatározó élménnyel gazdagodtak, ahogy ők a konferenciát és tábor záró szavaikban fogalmaztak. A fiatalok megköszönték, hogy tanulhattak egymástól, megismerhették egymás kultúráját, megtanultak csapatmunkában gondolkodni, feladatot megoldani és nem utolsósorban kompromisszumot kötni, ami Európában és a világban egyaránt fontos az emberek és országok közötti együttműködésben. Lelkesen, profi módon osztva fel és játszva el maguk között a szerepeket, érezték, hogy valóban ők maguk a szereplők a rendezvényen, ami szintén fontos tényezőnek bizonyult. A tábor követően sok-sok köszönő sort kaptunk és kapunk a mai napig a résztvevőktől, akik határokat nem ismerve kötöttek életre szóló barátságokat, nyitottabbak és elfogadóbbak lettek nemzedékek megismeréséhez, és a táborban tanultakat alkalmazva bátrabban vállalnak szerepet önkéntes tevékenységben, segítségnyújtásban.

A projekt jó példa arra, hogy a résztvevők magukénak érezték a programot azáltal, hogy a kezdetektől a nyelvi határokat lebontva, nemzetközi környezetben és csapatokban éltek meg a mindennapokat. A rendezvény minden mozzanatába bevonva, főszereplőnek érezték magukat. A kíváncsiság és a nyitottság lebontotta a „gátakat”, aktív párbeszédre ösztönzött, sok vidám pillanatot és maradandó élményeket őrizve a táborból, konferenciáról.

NEMZETKÖZI TAPASZTALATCSERE-

FÓRUM A GENERÁCIÓK KÖZÖTTI

EGYÜTTMŰKÖDÉS ELŐMOZDÍTÁSÁRA

Időpont: 2012. szeptember – 2013. december

Résztvevők: Gyula (Magyarország), Kovászna (Románia),
Arad (Románia), Budrio (Olaszország), Ditzingen (Németország),
Wągrowiec (Lengyelország), Csíkszereda (Románia)

Projektkoordinátor: Baranyó Géza

A projekt keretében Gyula és testvérvárosai egy olyan tematikus hálózatot hoztak létre, amelynek célja az idősügy, a tevékeny idősokor kérdéskörének megtárgyalása, a testvérvárosok jó gyakorlatainak megosztása, azok helyi adaptálásának előkészítése volt. A projekt tematikájával közvetlenül kapcsolódott az aktív idősokor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéhez, amit a téma kiválasztásakor fontosnak tartottunk, másfelől a partnerséget alkotó városok mindegyikét sújtják a negatív demográfiai folyamatok, így az aktív és egészséges idősokor kérdésköre prioritást élvezett.

A projektben kiemelt szerepet kapott a testvérvárosokban működő idősügyi kérdésekben érintett helyi önkormányzati szervek, civilek és szakértők tapasztalatainak cseréje, illetve cél volt előmozdítani az idősokorúakat tömörítő helyi civil szervezetek, állampolgári csoportok és szövetségek párbeszédét is. A projekt nem csupán a hagyományos kulturális, rekreációs és egészségmegőrzési témákat érintette, hanem a megvalósítók nagy figyelmet fordítottak az idősokorúak aktív európai polgárságot előmozdító tevékenységének megszervezésére, illetve az idős korosztály állampolgári projektekbe történő bevonására is. A projekt során azt a nézőpontot képviselték a megvalósítók, miszerint az idősokorral kapcsolatos kérdésfeltevések nem csupán az anyagi és a szociális biztonságra kell koncentrálniuk, hanem legalább ekkora súllyal kell megjelenjenek a generációk közötti kapcsolatok erősítésének kérdései, a kulturális igényekre vonatkozó kérdések, illetve a társadalmi (re)integráció összes lehetséges feltételének és eszközeinek feltárása.

A projekt közvetlen célcsoportját a testvérvárosokban élő idősokorúak alkották, azonban a intergenerációs párbeszéd előmozdítása érdekében bevonásra kerültek korcsoporttól függetlenül civil szervezetek aktivistái és helyi polgárok. A nemzetközi együttműködés révén a projekt eseményeinek résztvevői terepen ismerkedhettek meg az egyes országok jó gyakorlataival, valamint a rendezvények tematikus szervezése révén minden részt vevő településnek lehetősége nyílt bemutatni saját eredményeit is.

A megvalósítók figyelmet fordítottak arra, hogy a résztvevők ne csak konferenciaelőadásokon találkozzanak az adott témákkal, így a találkozók kiegészültek intézménylátogatásokkal, civil fórumokkal és kulturális programokkal is, amelyek elmélyítették a nemzetközi kapcsolatokat.

Fontos módszertani újítás volt, hogy egy komplex kutatási program kapcsolódott a rendezvénysorozathoz, amelynek célcsoportja a projektben részt vevő városok aktív idősokorú lakossága volt. A kutatás azt célozta, hogy a megvalósítók átfogó képet nyerjenek az idősokor általános szociális helyzetéről, aktivitásáról, felmérjék a kulturális igényeiket, elvárásaikat. Ennek a kutatásnak az eredményei képezték az alapját a tematikus rendezvényeknek, valamint egyes eredmények bekerültek több település idősügyi stratégiájába is.

A projekt során példaértékűen valósult meg a szakmai szervezetek, a civil szféra és a döntéshozói oldal együttműködése. Kiválóan alapozva – a több esetben évtizedes – testvérvárosi kapcsolatokra, a megvalósítók egy aktív párbeszéd-fórumot teremtettek meg, tematizálva a részt vevő településeken a közbeszédet, ráirányítva a lakosság figyelmét az időskor problematikájára és a generációk közötti párbeszédre. A projekt során ténylegesen figyelmet kapott a polgárok véleménye. Hosszú távú cél volt lerakni egy több országra kiterjedő időügyi civil konzultációs hálózat alapjait, amely rendszeres találkozók, konzultációk és tapasztalatcsere révén a helyi közösségeknek képes segítséget nyújtani az idős korosztály társadalmi aktivitásának elősegítéséhez, a helyi civil társadalom építésébe történő bevonásához. Ez a cél megvalósult: a partnerségben részt vevő települések megerősítették azt a szándékukat, hogy folytatják az együttműködést.

A projekt egyik hozadéka volt a testvérvárosi kapcsolatok újraéledése, ami jó példa arra, hogyan lehet specifikus tematika mentén szervezett programok révén széles körű polgári aktivitást generálni. A projekt bebizonyította továbbá azt, hogy a helyi civil társadalmak életét közvetlenül érintő témák és problematikák szükségesek a nagyarányú polgári részvétel és bevonódás eléréséhez – a szervezésre szakosított professzionális szakmai team, illetve a külső szakértők bevonása mellett – ahogy ez a gyulai projekt estében is történt.

AKTÍV FIATALOK EURÓPÁÉRT

Időpont: 2011. január 1 – 2011. december 31.

Résztvevők: Karcag Önkormányzata (házigazda), Székelykeresztúr (Románia), Bácskossuthfalva (Szerbia), Szepsi (Szlovákia), Schwarzhilde (Németország), Longueau (Franciaország), Krosno Odrzańskie (Lengyelország)

Projektkoordinátor: Garai Katalin

A Karcag Városi Önkormányzat koordinálásában, a városban működő oktatási intézmények 2010-ben sikeresen pályáztak az Európa a Polgárokért program keretében az Aktív fiatalok Európáért című projekt megvalósítására.

A projekt célja: a város oktatási és kulturális intézményeinek együttműködésére építve oktatási és kulturális események szervezése a testvértelepüléseken lévő testvériskolákkal, az európai uniós tagságból adódó lehetőségek megismertetése, a közös gondolkodásra és az együttes cselekvésre való figyelem ráirányítása.

A projektben testvérvárosaink oktatási intézményeiből érkezett tanulók és pedagógusok vettek részt.

A projekt öt eseményből állt:

- *Györffy Néptánc Gála*
- *Lépésről Lépésre* program
- *Kováts Mihály Emléknepok*
- *Szentannai Napok*
- Adventi hangverseny

A Györffy István Általános Iskolában 1997 óta folyik tanórai keretben néptáncoktatás, amelynek célja a hagyományörzés mellett a néptánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúrájának fejlesztése. Az iskola 1999 óta minden évben megrendezi a *Györffy Néptánc Gálát*. A 2011. évi nagyszabású, napjainkra már hagyományossá vált iskolai rendezvényen nem a megmérettetés, hanem a bemutatkozás volt a fő szempont. Több száz helyi és meghívott gyermek és fiatal színvonalas táncprodukcióját láthatták a jelenlévők. A gálára meghívást kaptak a testvérvárosi települések néptánc csoportjai is, akiknek a műsora színesítette a gálát. A program este a tánc-házzal zárult.

Az Arany János Általános Iskola tanulóinak többsége roma származású, hátrányos helyzetű gyermek. Az intézmény az *Aranyos Napok* kulturális programsorozatába az alkalmazott pedagógiai módszer megismertetése érdekében február 28-án rendezte meg a *Lépésről Lépésre* elnevezésű oktatási programot bemutató módszertani napot, amelyre meghívta testvérvárosaink pedagógusait és Karcag város általános iskoláinak szakembereit. A *Lépésről Lépésre* program célja: elősegíteni a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számára az iskolai, később a társadalmi beilleszkedést, integrációt. Ez a gyermekközpontú nevelési-oktatási program elősegíti az egyéni képességekhez mért fejlesztést és tanulást. A résztvevők megismerhették azokat az alternatív oktatási módszereket, jó gyakorlatokat, amelyeket az intézmény szakemberei a hátrányos és a halmozottan hátrányos

helyzetű tanulók integrációjának elősegítése érdekében, a tanulók hatékony személyiségfejlesztése érdekében alakítottak ki.

Kováts Mihály Emlénapok: A Kováts Mihály Általános Iskola 1992-ben vette fel a karcagi születésű Fabriczy Kováts Mihály huszárezredes nevét. Fabriczy Kováts Mihály az Amerikai Egyesült Államok függetlenségi háborújában harcolt, és 1779. május 11-én Charlestonnál esett el. 1992 óta városi szinten, többnapos rendezvénysorozat keretében emlékezik meg az iskola, a Kováts Mihály Baráti Társaság Egyesület és a Kováts Mihály Alapítvány a város jeles szülöttéről, az iskola névadójáról. Az idei Kováts Mihály Emlénapokra Karcag három testvérvárosából, Székelykeresztúrról, Szepsiből és Krosno Odrzańskie-ből érkeztek diákok és pedagógusok, akik részt vettek a különböző versenyeken, és együtt ünnepeltek az iskola tanulóival. A vendégdíjak a karcagi általános iskolás tanulókkal és a meghívott vendégekkel együtt résztvettek a *Kováts hét* ünnepi eseményein, melynek keretében kiállításokat tekintettek meg, és indultak a váltófutó-versenyen, valamint megismerkedhettek a város nevezetességeivel.

A *Szentannai Napok* célja a középiskola hagyományainak ápolása, megemlékezés az intézmény névadójáról, Szentannai Sámuelről. Az intézmény által létrehozott Szentannai Alapítvány révén pályázat meghirdetése a tehetséges és vállalkozó szellemű diákok részére, a legjobb pályamunkák jutalmazása. A projekt keretében szervezendő szakmai napon tartalmas, érdekes előadásokkal kívánják bővíteni a résztvevők ismereteit, szeretnék elősegíteni a választott szakmák megszerettetését, a jó gyakorlatok, módszerek kicserélését, a testvériskolából érkezett pedagógusokkal, fiatalokkal való ismerkedést, az együttműködés elmélyítését.

Adventi hangverseny: Az Erkel Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény a zene nemzeteket összekötő erejére építve karácsonyi hangversenyt szervezett, amelyekre testvérvárosunk Szepsi város zeneiskolás tanulóit és francia testvérvárosunk Longueau zenészeit is meghívta. Ezek a művészeti programok kiváló lehetőséget nyújtanak a szakmai tapasztalatcserére, az országok-testvérvárosok közötti kapcsolatok további szélesítésére, ápolására, és nem utolsósorban felejthetetlen élményt nyújtanak a fellépő fiataloknak, tanároknak, hiszen bemutathatták tehetségüket, zenei tudásukat, a karcagi közönség pedig a koncert által kellemes és felejthetetlen új élményekkel gazdagodik.

Összességében úgy véljük, hogy az eseménysorozat elérte célját, tovább erősítette a diákok és a pedagógusok közötti kapcsolatokat, bővültek a résztvevők ismeretei, tapasztalatokkal gazdagodtak, javította összetartozás-tudatukat, tovább bővítette a színvonalas kulturális rendezvények számát, ezáltal erősítve a város régió-központ szerepét.

<http://euprojekt.karcag.hu>

ÉLTETŐ ÉS ÉLHETŐ VIDÉKEK EURÓPÁBAN

Időpont: 2011. január – 2012. július

Résztvevők: Cserhát Natúrpark 14 települése, Hollókő, Terény, Szanda, Rimóc, Becske, Magyarnándor, Herencsény, Ecseg, Siclod Atid (Románia), Mairie de Salers Salers (Franciaország), Boqueixón (Spanyolország), Kalonda (Szlovákia)

Projektkoordinátor: Pekár István

A projekt célja kistelepülések, aprófalvas térségek összefogása a fenntartható vidékfejlesztés megvalósítása érdekében. Mivel a lakosság nagy része még ma is vidéken él, Európa jövője a vidék fenntartható, harmonikus fejlődésén alapszik. A fenntartható vidékfejlesztés célja az, hogy a vidéki települések és vidéki gazdaság talpra álljon, és képes legyen önmagától fejlődni. A vidék valódi fejlődésének záloga a helyi közösségek aktív részvétele a fejlesztés folyamatában. A fenntartható vidékfejlesztés, a környezetvédelem csak látszólag tűnik helyi problémának. Napjaink gátlástalan környezetszennyezése, a természet minden kontrol nélküli kihasználása az egész Föld létét fenyegeti. A nagyvárosok zajos, egészségtelen környezete, légszennyezettsége egyre inkább felértékeli a még viszonylag érintetlen vidékeket, a kis települések tiszta levegőjét, egészséges ivóvízkészletét és a csendet, a biztonságot.

Sajnos mindezek ellenére ezek a kistelepülések az elöregedéssel, kihalással küzdenek a munkahelyek, a megfelelő infrastruktúra hiánya miatt. Programsorozatunk célja rádöbbeneni az embereket a vidéki élet szépségére, megkeresni azokat az értékeket, tudásokat, melyek ott vannak még örökségként az idősebb generációknál, csak meg kell tanulni, át kell menteni, mielőtt végleg eltűnnek. Fel kell újra fedezni a hagyományos, környezetkímélő alapanyagokat, meg kell tanulni a helyi igényeket helyi forrásokból kielégíteni. Ebben az esetben szívesen marad otthon a fiatal, és nem maradnak magukra az idősek. Csak az tud igazán elfogadó és toleráns lenni, az tud európai értékekben gondolkodni, aki ismeri és megbecsüli saját értékeit, örökségét. Tudatosítja, hogy az életminőség nemcsak az anyagi jólétől függ. A települések hangulata és rendezett táji környezet, a hagyományok őrzése, a helyi értékek tisztelete és ápolása növeli a közösségek összetartó erejét.

A konferenciasorozat során a következő témákról hallhattak előadást az érdeklődők:

- *Fenntartható vidékfejlesztés*, konferencia (Hollókő)
- *Hagyományos építőanyagok – népi építészet*, konferencia (Terény)
- *Kendertől a viseletig*, konferencia (Rimóc)
- *Népviseleti hagyományőrző fesztivál* (Rimóc)
- *Kiskertből a konyhába*, gasztronómiai fesztivál (Becske)
- *Családi gazdaságok mint a vidékfejlesztés alapkövei*, kistermelői vásár (Magyarnándor)
- *Közös jövőnk*, projektzáró tanácskozás (Herencsény)
- *Palóc Búcsú* (Herencsény)

A programok összeállításakor figyeltünk arra, hogy a fenntartható vidékfejlesztés mindhárom pillére: környezet, társadalom és gazdaság jelen legyen szinte valamennyi rendezvényen, még ha nem is mindig egyenlő arányban.

A VIDÉKI HÁTRÁNYOS

HELYZETŰ CSOPORTOK,

SZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS ROMÁK

ÉLETFELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA

Időpont: 2012. július

Résztevők: Republikon Tudományos, Oktatási és Kutatási Alapítvány, Demecser település, Bakonybél település, Ringelsdorf-Niederabsdorf település (Ausztria), Gernyeszeg-Marosjára település (Románia)

Projektkoordinátor: Keil András

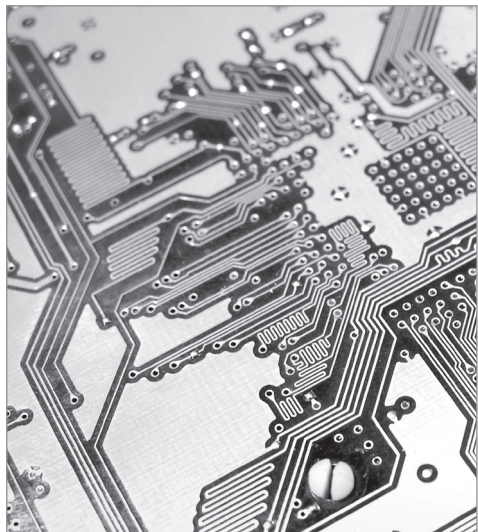
A Republikon Intézet egy pártpolitikailag független, liberális szellemi műhely, amely a közéleti kérdések elemzésével, véleményezésével és javaslatok megfogalmazásával foglalkozik. Projektjük is egy igen fontos közéleti kérdéssel foglalkozik, vagyis hogyan lehet a hátrányos helyzetű emberek életfeltételeit javítani, hogyan lehet helyben foglalkoztatási lehetőséget teremteni.

Demecser városában a Republikon Alapítvány munkatársai már korábban is dolgoztak különböző projektek keretében, így személyesen is ismerték a helyi civil élet meghatározó alakjait, ezen túl a városvezetéssel is jó kapcsolatot ápolnak. Egy közös beszélgetésen merült fel ötletként, hogy miként lehetne segíteni a szegénységben élőkön, akik Demecser esetében nagyszámban a helyi roma lakosság köréből kerülnek ki. A demecseri ötlethez a Republikon Alapítvány projektterveket tudott hozzátenni, amelyek csiszolgatása nyomán merültek fel potenciális partnerként a projektben részt vevő települések. Ezek részben a Republikon Alapítvány partneri hálózatából, részben pedig a Demecserrel már valamilyen kezdetleges kapcsolatban álló városokból, falvakból kerültek ki. A cél egyértelműen a partnerség elmélyítése volt az erre nyitott településekkel.

A különböző helyzetben lévő települések által követett gyakorlatot próbálják egymásnak átadni. Az egyik jól bevált, Európa-szerte követett gyakorlat az, hogy a lakosokat helyben végezhető vállalkozások indítására ösztönzik. Ehhez segítséget kell nyújtani, lehetőséget kell biztosítani az előállított helyi termékek bemutatására a partnerségben részt vevő településeken. Például az Erdélyben készített fakanalakat Demecserben, míg a demecseri bort Gernyeszegen mutatják be.

Az ausztriai és németországi civil élet szervezettsége, gazdaságot támogató gyakorlata mindenképpen hasznos hozzáadéka a programnak. Ausztriában például a nyár végén egy olyan borünnepet szervez a helyi kulturális egyesület, ahol a baráti települések gazdái is bemutatathatják portékáikat, ezáltal is lehetőséget teremtve gazdasági kapcsolatok kialakítására. Mindeközben az egész rendezvény egy multikulturális élmény, ahol több ezer ember megfordul az Európai Unió számos szegletéből.

Az elért eredmények terjesztését is nagyon fontosnak tartják, ezért három kulcsterületen szeretnének írásos formában is hozzájárulni a későbbi hasonló projektek sikeréhez. Egyrészt a szociális vállalkozásokkal foglalkozó, másrészt az innovatív mezőgazdasági megoldásokat bemutató, harmadrészt pedig az aktív állampolgársággal kapcsolatos helyi tapasztalatokat felvonultató kiadvány megjelenését tűzték ki célul.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK MUNKÁJÁT

TÁMOGATÓ CIVIL

KEZDEMÉNYEZÉSEK HÁLÓZATA

Időpont: 2011. május és 2012. június

Résztvevők: Mikkeli (Finnország), Wittenberg (Németország), Tarnowskie Góry (Lengyelország), Székelyudvarhely és Belényes (Románia), Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata (házigazda)

Projektkoordinátor: Vantara Gyula

Békéscsaba több évtizedes, 8 európai országra kiterjedő testvértelepülési kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Az *önkormányzatok munkáját támogató civil szervezetek hálózata* program során 2011. május és 2012. június között Békéscsaba Önkormányzata három nagy rendezvényt valósít meg: többnapos szakmai konferenciát, kulturális fesztivált és ifjúsági találkozót. Fontos e kialakuló kapcsolatrendszerben az információcsere rendszeressé tétele, a kontaktnapok lebonyolítása, az ehhez szükséges szervezeti rendszerek összehangolása, valamint megszervezése. Egy-egy esemény más-más lakossági csoport számára bír kifejezett jelentőséggel, de összességében a hálózat minden tagja számára és a városok teljes lakossága számára értékelhető eredménnyel jár.

Békéscsabának nyolc várossal van együttműködési megállapodáson alapuló, működő és kiépített kapcsolata, ugyanakkor városunkban többszáz civil szervezet működik kulturális, oktatási, sport, ifjúsági, környezetvédelmi és szociális területen.

A békéscsabai polgármesteri hivatalban 2011. május 9. és 12. között megrendezett konferencián öt testvérváros, a finn Mikkeli, a német Wittenberg, a lengyel Tarnowskie Góry, a romániai Székelyudvarhely és Belényes egy-egy delegációja vett részt a helyi civil szervezetek képviselőivel együtt.

A konferencia május 9-én az Európa Nap megemlékezéssel kezdődött, filmvetítéssel és a Balassi Táncegyüttes, valamint a Bartók Béla Zeneiskola növendékeinek műsorával színesítve.

A többnapos rendezvény során a külföldi résztvevők megismerhették a magyarországi civil szektor történelmét, sajátosságait, a békés megyei és a békéscsabai civil szervezeteket, az önkormányzatokkal való kapcsolatok és együttműködések formáit.

A külföldi intézmények és szervezetek bemutatkozásai során sok értékes információt hallhattak a résztvevők. Képet kaptak a különböző testvérvárosokban működő civil szervezetekről, történelmükről és jelenlegi tevékenységükről is. Az előadások során megismerkedhettek a testvérvárosok önkormányzatainak és az ottani civil szervezeteknek az együttműködési formáival és, hogy milyen támogatási rendszerek működnek a különböző országokban.

A konferencia kulturális programmal zárult, melynek során a vendégek meglátogatták az Ibsen Házat, (kulturális központ) és megismerkedhettek Békéscsaba nevezetességeivel is.

ZÖLDKLUB HÁLÓZAT –

40 ÉVE A KÖRNYEZETVÉDELEMÉRT

Időpont: 2011. június 5 – 2012. június 5.

Résztvevők: XIII. Kerületi Közművelődési Nkft. (szervező), Nagy Terv Egyesület, Egyesület a Környezetegészségügyért, Bécs-Floridsdorf kerület (Ausztria), Varsó-Ochota kerület (Lengyelország), Kassa-Délváros (Szlovákia), és Szováta város önkormányzatai (Románia)

Projektkoordinátor: Szalkai Lajos

A projekt témája, hogy hogyan tudunk létrehozni fenntartható zöld világot, felépíteni közös jövőnket a társadalmi, tudományos és politikai közélet képviselőivel, a civil társadalom aktív részvételével.

A projekt fő célja olyan klubhálózat létrehozásának elősegítése, amely lehetővé teszi a partnerországokban élők és szervezeteik hosszú távú együttműködését a környezet- és természetvédelem területén.

A projekt 12 találkozóából áll: budapesti, vidéki, bécsi, szováti, kassai és varsói helyszínnel.

A projekt első helyszíne Bécs, ahol a Duna éve alkalmából meglátogatjuk a bécsi víztisztító objektumot. Ezt követően Szovátaán kerül megrendezésre egy tábor, melynek résztvevői romantikus erdőlakó-világon keresztül ismerhetik meg az erdő életét, a Medve-tó környékét és a barlangokat. A cél az, hogy a résztvevők testközelből tapasztalhassák meg a természetet, melynek révén közelebb kerülnek hozzá. A programsorozat magyarországi helyszínei Verőce és Budapest lesz. Verőcen részt vesznek környezetvédő túrákon a Börzsöny-hegység és az Ipoly folyó által övezett tájakon, valamint tudáspróbák is színesítik a tábor programját. Budapesten felkeresik a szemlőhegyi és a Pál-völgyi-cseppkőbarlangot. A környezettudatosságot népszerűsítő programmal a barlangok világának bemutatásán túl a célunk az, hogy a környezetvédelem jelentőségét, a környezetszennyezés hatásait, illetve az ezekhez kapcsolódó földrajzi jellegű problémák feltárását, értelmezését eredményezze közérthető, szórakoztató formában. A kassai helyszín programja során az elmúlt évtized környezeti katasztrófaival foglalkozunk, elemezzük a katasztrófák kialakulásának emberi és természeti tényezőinek szerepét. Modellezési technikával bemutatjuk, hogy miként lehetett volna megelőzni a katasztrófákat, illetve csökkenteni hatásaikat. A fogyatékkal élők világnapja alkalmából *Teljes élet a falakon felül* címmel kiállítás keretében bemutatkozási lehetőséget biztosítunk a helyzetüknél fogva nehezebben nyilvánosságot kapó amatőr alkotók számára. Az alkotások a természet szépségét mutatják be. A művészi alkotásokon keresztül betekintést nyerünk a határainkon túl élők kulturális életébe, megismerhetjük az európai kultúra sokszínűségét.

Ezen kívül a vizes élőhelyek nemzetközi napja alkalmából foglalkozunk a budapesti tavakkal, jegyzeteket és fotókat készítve tájékoztatjuk a lakosokat a vizek állapotáról és a tavak jövőbeni várható állapotváltozásáról. A Föld Napján lesz akadályverseny, ahol a résztvevők a természetvédelemmel foglalkozó elméleti kérdések mellett különböző ügyességi és gyorsasági feladatokat teljesítenek tíz állomáson.

A foglalkozások célja, hogy a résztvevőkben felelősségteljesebb gondolkodást indítson el: a felnövekvő nemzedéknek új és élhetőbb életet kell élnie, amit csak közösen és világunkra tekintettel lehet megteremteni.

HÁLÓZAT

A TISZTÁBB EURÓPÁÉRT

Időpont: 2010. augusztus 13–15.

Résztvevők: Bükkszentkereszt, Kisgyőr, Répáshuta, Harsány (Magyarország), Gyimesközélpok, Mezőbergenye (Románia), Telekháza (Szlovákia), Wehringen, Aldersbach (Németország)

Projektkoordinátor: Fekete Zsuzsa

A Hálózat A Tisztább Európáért projekt fő szervezője a Harsányi Önkormányzat, mely céljának tekinti megismerni a hulladékkezelés fejlett módját, illetve a megszerzett tudást, tapasztalatot a gyakorlatba átültetni és továbbadni.

Ennek megvalósítására a település testvérvárosi kapcsolatait aktivizálja, illetve új összeköttetések kiépítésével hálózattá fejleszti.

A hálózat tagjai Bükkszentkereszt Község Önkormányzata és erdélyi testvérvárosa, Gyimesközélpok, Kisgyőr Község Önkormányzata és szintén erdélyi testvértelepülése, Mezőbergenye, Répáshuta, amelynek a szlovák Telekházával, illetve a német Wehringennel van kapcsolata, végül pedig Harsány, amely a németországi Aldersbach-kal áll testvérvárosi szerződésben.

A megvalósítás érdekében előadássorozat indult, amely nem csak a gondolatébresztést, de az alkalmazásokat szolgáló ötletbörzék létrejöttét is támogatja a hálózatban részt vevők hulladékkezelésének korszerűsítésére, megújítására vonatkozóan. A hálózat tagjai fontosnak tartják a fenntartható fejlődés üzenetének tudatosítását a lakókban, miszerint a folyamat működésének ők is szerves részét képezik.

Ennek kezdő akkordja a 2010. augusztus 13-án rendezett konferencia volt, melyet 2010. augusztus 14–15-i testvérvárosi találkozók követtek.

A program része volt a Hejőpapi Regionális Hulladéklerakó Telep meglátogatása, ahol a látogatók előadást hallhattak a hulladék körforgásáról, keletkezéséről, újrafelhasználásáról, megsemmisüléséről, kiemelve, hogy a hulladék körforgása lassítható, az újrafelhasználás fokozható, így a környezet tehermentesíthető.

Az esti órákban került sor a nyitókonferenciára Alsózsoltán, mintegy 430 fő részvételével, ahol a polgármesterek köszöntői után szakmai előadásokat hallhattak a vendégek. Az előadók között volt F. Nagy Zsuzsanna programvezető az Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány képviselőjében, Kis Péter, az AVE Miskolc Kft. ügyvezető igazgatója, valamint Bacsur János, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Közösségszolgálati osztályának osztályvezetője.

Elkészült a projekt honlapja is, ahol napról-napra több információ található.

www.halozatatisztabbeuropaert.hu

TESTVÉRVÁROSOK TEMATIKUS

HÁLÓZATOS EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Időpont: 2010. március 25 – 2010. november 6.

Téma: A fogyatékkal élők teljes körű rehabilitációja és integrációja konferenciasorozat

Várpalota, 2010. március 25–27. • Grottazzolina, 2010. május 15–17.

• Wolfsberg, 2010. június 10–12. • Petrozsény, 2010. szeptember 23–25. • Várpalota, 2010. november 4–6.

Résztevő: Várpalota (Magyarország), Grottazzolina (Olaszország), Wolfsberg (Ausztria), Petrozsény (Románia)

Projektmenedzser: Katona Csaba

Projektkoordinátor: Borbásné Gazdag Gabriella, Kocsis Viktória

Várpalota a Közép-Dunántúli Régió központjában található 22 000 fős település. Évszázados ipari múltra tekint vissza, ahol jelentős bányászati, illetve nehézipari tevékenység folyt.

Az üzemek megszűnése után sokan rokkanttá váltak a munkanélküliség elől menekülve, így ugrásszerűen megnőtt a rokkantnyugdíjasok száma.

Az új állami szabályozások, az állami feladatvállalás csökkenésével megpróbálják őket visszatéríteni a munkaerőpiacra. A problémát azonban a megfelelő munkahelyek, illetve a befogadó társadalom hiánya jelenti. A megváltozott munkaképességű emberekkel való foglalkozás alapvetően fontos társadalmi feladat. A nemzetközi konferenciasorozat elsődleges célja, hogy felhívja a figyelmet nemzeti szinten a megváltozott munkaképességű emberekre, nehézségeikre, valamint megkeresse azokat a külföldi, jól működő, mintaértékű modelleket, amelyeket a hazai környezethez adaptálni lehetne.

A rendezvények négy helyszínen zajlottak, négy országban ismerhettük meg a fogyatékkal élő emberek életét, a velük foglalkozó intézményeket, az ő támogatásukra, érdekeik képviseletére létrehozott civil szervezeteket. A négynapos rendezvények csak rövid betekintésre adtak lehetőséget, ám így is rengeteg gyakorlati tapasztalatot szerezhettünk.

A hálózatban részt vevő partnerek tapasztalata a témában nagyon különböző, illetve nemzeti szabályozásai is eltérőek. Olaszországban, Fermóban megismerhettük a Capodarco közösség által működtetett fogyatékosokkal foglalkozó rendszert. Ausztriában Wolfsbergben betekinthettünk a Pro Mente nonprofit szervezet munkájába, mely a pszichoszociális problémákkal küzdő emberek társadalmi és foglalkoztatási integrációját szervezi. Romániában, Petrozsényben megismertük az olasz testvérvárosuk önkéntes szervezete által Down-kóros gyerekek számára létrehozott és fenntartott Pollicino Házat.

A konferenciasorozat alatt a partnerek bemutatták nemzeti sajátosságait, működő intézményeiket, és lehetőséget kaptak, hogy szakmai ismereteiket bővítsék, problémáikra választ kaphassanak, a jó gyakorlatokat otthonukba az adott ország szabályozásához adaptálva meghonosítsák.

A konferenciasorozat nemcsak szakmai tapasztalatokat adott, hanem az egy éven át tartó közös munka során elkezdtünk testvérvárosainkkal együtt gondolkodni és közösen kialakítani a jövőre vonatkozó együttműködési, pályázati lehetőségeket.

TÍZ EURÓPAI VÁROS

A GYERMEKEK JOGAIÉRT

ÉS JÓLÉTÉÉRT

Időpont: 2008. május 24–25.

Résztvevők: Tata (Magyarország), Alkmaar (Hollandia), Arenzano, Montebelluna (Olaszország), Gerlingen (Németország), Dammarie-les-Lys (Franciaország), Szőgyén, Bystřice (Szlovákia), Szováta (Románia), Pińczów (Lengyelország)

Projektkoordinátor: Osgyáni Zsuzsanna

Tata Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2008. január 30-án tartott ülésén határozatot hozott arról, hogy csatlakozni kíván az UNICEF *Gyermekbarát város* kezdeményezéséhez, és ennek érdekében 8 programból, és ezen belül összesen 18 pontból álló intézkedési tervet fogadott el a 2008. évre vonatkozóan.

Az Európai Unió az Európa a polgárokért programja által támogatott, a gyermekek jogairól és jóllétéről szóló konferencia megrendezése az intézkedési terv *Halljunk minden hangot* című programjában szerepelt.

A konferencia célkitűzései a következők voltak:

1. Ismeretszerzés a gyermekjogokról nemzetközi kontextusban.
2. Tata testvérvárosai „legjobb gyakorlatainak” bemutatása a következő területeken:
 - a gyermekek jogainak tiszteletben tartása a közintézményekben;
 - jobb fizikai és infrastrukturális környezet teremtése a gyermekek fejlődése számára.
3. Rendszeres párbeszéd/tapasztalatcsere kezdeményezése a gyermekek jogaival és jóllétével kapcsolatban a részt vevő városok között (közös elektronikus hírlevél létrehozása).
4. Új módszerek bemutatása a gyermekek emberjogi képzése terén (az Európa Tanács Compass és Compasito kézikönyvei alapján).
5. A gyermekjogok ismertebb tétele Tatán és a testvérvárosokban.

A rendezvényen Tata mind a kilenc testvér-, illetve partnervárosa képviseltette magát.

A konferencia első napjának magyarországi előadói között volt dr. Kecskeméti Edit, az UNICEF Magyar Bizottság igazgatója, Szelényi Zsuzsanna, az Európa Tanács Budapesti Európai Ifjúsági Központjának igazgatóhelyettese, Sárközi Gábor, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Esélyegyenlőségi főigazgatóságának főosztályvezető-helyettese, valamint Telek Erika, preventív és korrektív pedagógia pszichológia szakértő, a tatai Vaszary János Általános Iskolából. A Tatai Városi Diákönkormányzat is bemutatkozott a rendezvényen.

A konferencia első napjának végén a gyermekbarát város feltételeinek kialakítására vonatkozó közös szándéknyilatkozat aláírására került sor az UNICEF Magyar Bizottság és Tata Város Önkormányzata között.

Az UNICEF képviseletében dr. Takács István elnök, Tata részéről pedig Michl József polgármester írta alá a dokumentumot.

Ugyanekkor Tata alpolgármestere és a testvérvárosok jelenlévő képviselői együttműködési megállapodást írtak alá egy negyedévente megjelenő közös elektronikus hírlevél létrehozásáról, melynek szerkesztését Tata Város Polgármesteri Hivatala vállalta el.

A konferencia második napján az emberi jogok gyermekek körében történő non-formális oktatásáról volt szó, különös tekintettel az Európa Tanács Compass és Compasito kézikönyveire. A bevezető előadást, valamint a konferencia résztvevőinek és a tatai középiskolásoknak az aktív részvételével történő bemutató foglalkozásokat az Amnesty International Magyarország munkatársai tartották.

A kétnapos konferencián 44 külföldi (testvérvárosi) vendég és összességében közel 200 helyi érdeklődő vett részt.

Tata és testvérvárosai *A gyerekekért – a gyerekekkel* című közös elektronikus hírlevelének eddig elkészült számai Tata internetes honlapjáról (www.tata.hu) tölthetők le. A tíz város 2008 májusában útjára indított együttműködésének következő állomása a *Partnerség a prevencióért* címmel 2009 októberében Tatán rendezendő nemzetközi konferencia lesz, mely szintén elnyerte az Európai Unió támogatását.

A TESTVÉRVÁROSI

KAPCSOLATOK JÖVŐJE

AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Időpont: 2008. szeptember 4–6.

Résztevők: Kiskunmajsa (Magyarország), Lubliniec (Lengyelország),
Bad Schönborn, Lommatzsch (Németország),
Gyergyószentmiklós (Románia), Ukmerge (Litvánia)

Projektkoordinátor: Matuzik Edina Zsuzsa

A konferencia fő témája az EU jövője, annak alapértékei, valamint a 2007-es bővítés után az egyik új EU-tagállam, Románia megismerése volt. A kiindulási témák az Európai Unió alkotmányának létrejöttével és történetével foglalkoztak, valamint az egyik új tagország, Románia turizmusával. Azért ezeket a témákat választottuk, mert jól illeszkedtek a program kiemelt témájához, az interkulturális párbeszédhez, továbbá elhatároztuk, hogy minden évben egy testvérvárosunk kiemelt figyelmet kap, és egy kiállítás keretében bemutathatja nemzeti, hagyományos termékeit. Idén a rendezvény főszereplője Gyergyószentmiklós volt, ezért felkértük egy kiállítás megszervezésére, amelynek célja egy turisztikai ajánlat és a tipikusan gyergyói termékek (áfonyalikőr és lekvár, szárított gomba, csíki sör, népművészeti termékek stb.) bemutatása volt.

Megvizsgáltuk és megvitatuk, hogy milyen lehetőségeket tud kínálni Románia, különös tekintettel testvérvárosunk, Gyergyószentmiklós és régiója a többi testvérváros polgárainak (láttnivalók, attrakciók, kultúra, szálláshelyek, gasztronómia, szabadidő stb.) Ezen felül megvizsgáltuk, milyen területeken lehet továbbfejleszteni a két testvérváros, Kiskunmajsa és Gyergyószentmiklós kapcsolatrendszerét. A konferencia elsődleges célja az volt, hogy a többi testvérvárost felkészítse arra, hogy olyan feladatokat tudjanak megoldani, amelyek az új testvérvárossal létrehozandó kapcsolatok kialakításához szükségesek, ugyanis a testvérvárosi kapcsolatok egyedülálló keretet biztosítanak a tematikus együttműködés és hálózat fejlesztésére. Európában igen nagyszámú település rendelkezik testvérvárossal, amelyeknek akár további testvérvárosaik is lehetnek. A testvérvárosi kapcsolat két települést összekötő szoros kapocs; ezért a testvérvárosi kapcsolatok révén létrejött hálózatokban rejlő lehetőségeket fel kell használni a testvérvárosok közötti tematikus együttműködés fejlesztésére.

Az ilyen eseményeknek a hálózatépítés mérföldköveiként kell működniük, és ösztönzőleg kell hatniuk a testvérvárosok tartós, dinamikus és sokoldalú együttműködésének fejlődésére.

A konferencia hozadékai a következők voltak:

A testvérvárosok kaptak egy együttműködési megállapodás tervezetet, amelyet a későbbiekben még tárgyalni fogunk, de minden testvérvárosnak meg kell ismertetnie képviselő-testületével.

- Az együttműködés alapját képezi, hogy a két város kölcsönösségi alapon országuk, régiójuk, városuk turisztikai kínálatát bemutassa, az érdeklődőket információval lássa el. Ezáltal lehetőséget biztosítanak

egymásnak arra, hogy a települések lakosai megismerjék egymás kultúráját, gasztronómiáját, hagyományait, vendégszeretetüket.

- A tájékoztatáshoz a turisztikai témájú anyagokat, kiadványokat, programfüzetet, multimédiás kiadványokat, térképet, turisztikai kártyákat minden esetben a bemutatkozó város szolgáltatja. Amennyiben a város rendelkezik turisztikai információs irodával, úgy az irodák felveszik egymással a kapcsolatot, az információs kiadványok kihelyezését, a testvérvárosi információs sarok kialakítását az információt nyújtó iroda alakítja ki.
- A két város kölcsönösen lehetőséget biztosít egymásnak arra, hogy városi, térségi rendezvényeken információs pultot helyezzen ki, kitelepüléssel képviselje városát.
- A megállapodás kizárólag információk szolgáltatására szolgál, értékesítés nélkül.
- Mindkét város törekszik arra, hogy közösen pályázatokon vegyenek részt.
- Lehetőségeik szerint kiállításokon együttesen képviselik városukat.
- Hatékonyabb együttműködés érdekében utazási szakemberek, média képviselők részére kölcsönös tanulmányutak megszervezését is vállalják.
- A városok egymás részére saját honlapjaikon városukra vonatkozóan weboldal-hivatkozást biztosítanak.

EURÓPA HELYE ÉS SZEREPE

A TERMÁLIPARBAN

A termálvizek innovatív energetikai és egészségturisztikai hasznosítása az Európai Unióban, valamint a megvalósuló fejlesztések gazdasági és társadalmi hatásai

Időpont: 2009. július 2–12.

Résztvevők: Mórahalom (Magyarország), Chamerau (Németország), Csíkszentmárton (Románia), Fiumabło, Pievepelago (Olaszország), Uniejów (Lengyelország)

Projektkoordinátor: Berta Zsolt

Mórahalom Város Önkormányzata mint házigazda, 2009-ben is megrendezte a *Homokháti Sokadalom* elnevezésű fesztivált, melyre minden évben a testvértelepüléseket is meghívjuk, hogy részt vegyenek a fesztivál programjaiban, és hogy együtt ünnepeljük kulturális sokszínűségünket, és biztosítsuk egymást a hosszú távú kapcsolatokat fenntartásáról. Az idei évben is a fiatalok aktív bevonásával rendeztük meg a találkozót és annak programjait.

A rendezvénysorozat különleges apropója, hogy idén ünnepeljük várossá válásunk 20 éves jubileumi évfordulóját.

A fesztivál alatt két fő esemény is lebonyolításra került az Európai Unió támogatásának köszönhetően. 2009. június 29. és július 1. között háromnapos tematikus konferenciát rendeztünk *Európa helye és szerepe a termáliparban: a termálvizek innovatív energetikai és egészségturisztikai hasznosítása az Európai Unióban, valamint a megvalósuló fejlesztések gazdasági és társadalmi hatásai* címmel. A konferencia során a 2009. évi Kreativitás és Innováció Európai Éve témakörhöz is csatlakozva a termálvíz innovatív felhasználási területeivel és lehetőségeivel foglalkoztunk.

A termálvizek egészségturisztikai és energetikai felhasználási lehetőségei mellett választ kerestünk arra is, hogy a megvalósuló fejlesztések milyen társadalmi és gazdasági hatásokat eredményeznek. Az európai termálipar valóságát helyzetét szándékoztunk közvetíteni az elérhető források legszélesebb körét átfogó, legújabb adatok és más információk összegző értékelésével.

Magyarország európai nagyhatalom lehetne legalábbis a geotermikus energia felhasználásában. Termálvízincsrünk és a föld alatt lévő forró kőzet kivételes adottság, s nemcsak az „ingyenenergia” miatt.

Ha a fürdőzés mellett nagyobb mértékben hasznosítanánk energiaforrásként is a felszín alatti hőt, csökkenteni lehetne az üvegházhatásért felelős fosszilis üzemanyagoktól való függést.

Emellett az európai termálvíz-készletre épülő gyógyszállók hálózata folyamatosan bővül, nemcsak mennyiségi, hanem minőségi átalakulást is felmutatva. A termálvízhez kapcsolódóan számos sikeres európai projekt uniós támogatás felhasználásával valósult meg.

A föld hőjének energiája tehát többféle módon is hasznosítható. A hőenergia közvetlen alkalmazásának módja, amikor fűtésre, illetve használati melegvíz készítésére használják. Mórahalom elsősorban jóhírú gyógyfürdőjének köszönhetően már megtapasztalta a geotermia hasznosítási lehetőségeit.

A kérdéskör sokrétű kapcsolódásának és hatásának érzékeltetésével hangsúlyosan szeretnénk a döntéshozók figyelmét felhívni, hogy a megújuló erőforrások ésszerű felhasználása hosszútávra érvényes, megalapozott döntéseket igényel. Európának mind társadalmi, mind gazdasági szempontból fokoznia kell innovációs képességét, és ez a termálvizek különböző felhasználási területeire is vonatkozik.

A konferencia lehetőséget biztosított a résztvevőknek, valamint a meghívott testvérvárosoknak, hogy a témával kapcsolatban megosszák tapasztalataikat és tudásukat, ezáltal is hozzájárulva az Európai Unió elveinek terjesztéséhez. Az előadásokban mindvégig törekedtünk a hazai és az uniós példák összehasonlítására, az uniós irányelvek és a hasznosítható tapasztalatok megismerésére is.

A konferencia zárónapján, ünnepélyes keretek között, testvérvárosi megállapodást írtunk alá a lengyelországi Uniejów településsel a többi résztvevő testvértelepülés jelenlétében. A két település adottságait figyelembe véve az együttműködés alapja a gazdag termálvízkészlet hasznosítása, a termálvíz alapú ipar fejlesztése, a geotermikus energia kihasználása, valamint az egészségturizmus erősítése.

Különös jelentőséggel bír a lengyel–magyar kapcsolatok erősítése azért is, mivel a Csongrád Megyei Önkormányzat az idei évet *Csongrád Megyei Lengyel Évvé* nyilvánította a lengyel–magyar határ 70 évvel ezelőtti helyreállításának és a lengyel menekültek magyarországi befogadásának állítva emléket.

A második rendezvényre 2009. július 2. és július 12. között került sor, és a fiatalok számára szerveztünk találkozót *Légy kreatív európai! – Kreatív ifjúsági tábor Mórahalmon* címmel. A fiatalok a találkozó során minden évben együtt ünnepelhetik kulturális sokszínűségünket, valamint bemutathatják tudásukat és közös értékeiket. Szintén a Kreativitás és Innováció Európai Évéhez kapcsolódóan a találkozó alapvető célja, hogy a fiataloknak elegendő teret és időt biztosítsunk tehetségük és kreativitásuk kibontakozásához.

Az idei találkozó alkalmával a lengyel (Uniejów), valamint az erdélyi (Csíkszentmárton) testvérvárosaink fiataljait láttuk vendégül. A mórahalmi Móra Ferenc ÁMK, valamint a csíkszentmártoni Móra Ferenc Általános Iskola 1995. június elsején kötött egymással együttműködési megállapodást. A két iskola pedagógusai az oktató munkát segítő szakmai és módszertani anyagok cseréjében, cserélátogatások, közös képzések, tanulmányi utak szervezésében működnek együtt már 13 éve. A két település között önkormányzati, illetve településszinten 1996-ban jött létre együttműködési megállapodás, melynek egyik fő területe az oktatás, a kultúra és a sport. A találkozó várhatóan további sikereket és hasznos eredményeket hoz mindkét iskola, illetve mindkét település életébe.

A találkozó kiváló lehetőséget biztosított arra is, hogy a lengyelországi Uniejów településsel kialakított testvérvárosi kapcsolatot tovább erősítsük, megismerjük településük értékeit, kultúráját, hagyományait és sokszínűségüket. Fiataljaik bemutathatták tudásukat, nézeteiket, az Európai Unióról kialakult véleményüket, és megismerkedhetnek Mórahalom már meglévő testvérvárosaival.

Bízunk benne, hogy a találkozó szemléletformáló hatásai is érvényesültek. A projekt hozzájárult a fiatalok döntésekbe való bevonásához és a döntéshozó fiatalok kölcsönös együttműködésének kialakításához. Közelebb hozta a döntéshozókat és a fiatalokat, illetve találkozási felületet biztosított számukra a véleménynyilvánításhoz. Újabb együttműködéseket, partneri kapcsolatokat generált a fiatalok és a felnőttek körében.

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ

TERÜLETEK TÁRSADALMI ÉS

GAZDASÁGI FEJLŐDÉSE CIVIL

SZERVEZETEK SZEMSZÖGÉBŐL

Időpont: 2008. október 17–19.

Résztvevők: Innoratio Kutatóműhely (Magyarország),

Quimper (Franciaország), Csíkszereda (Románia)

Projektkoordinátor: Kicsiny László

A szegedi Innoratio Kutatóműhely Csongrád Megyei Gazdaság és Társadalomfejlesztő Közhasznú Egyesület (www.innoratio.hu) szervezésében került megrendezésre 2008. október 17–19. között franciaországi és romániai partnerszervezetek által delegált szakértők részvételével a *Hálózatok az európai tudás kiaknázására* elnevezésű nemzetközi innovációs konferencia és workshop.

A projekt célja egy tematikus konferencián keresztül a Dél-alföldi Régióban élők életminőségének és versenyképességének javítása, regionális, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Az Egyesület eme törekvését leginkább annak a társadalmi csoportnak a támogatásával képzei el, amely húzóerőt képvisel a tudás- és toleranciaalapú társadalom megteremtésében. Ennek érdekében fontosnak tartjuk a nemzetközi tapasztalatok cseréjét a hálózat és klaszterépítés általános és specifikus vonatkozásaiban, valamint az innováció szerepének tudatosítását a K+F társadalmi támogatottságának fokozása érdekében.

A nemzetközi konferencián francia, román és magyar szakemberek, meghívott előadók és érdeklődők vettek részt, elsősorban az innovációs hálózatok, klaszterek, innovációs-tudományos központok témakörhöz kapcsolódó konkrét projektek, szervezetek, hálózatok bemutatásával.

A tematikus konferenciát konkrét projektek megismerését szolgáló workshop követte vidéki helyszíneken, ahol a magyar és külföldi szakértők a mórakalmi Alternatív Energia Tanácsadó Központ és Bemutató Házzal és a köré szerveződő, alternatív energiaforrások innovatív hasznosítását célzó kutatás-fejlesztési hálózattal és tevékenységgel, valamint a formálódó regionális élelmiszeripari, geotermális klaszterekkel ismerkedhettek meg.

A konferencián részt vevő szakemberek jártak a mórakalmi Homokhát Térségi Agrár-Ipari Park, Mórakert Szövetkezetben is, illetve az innovációs konferencia zárásaként meglátogatták a VI. Mórakert Vetőmagbörzét, és kellemes sétát tettek a mórakalmi bivalyrezervátumban is.

A projekt eredményeinek fenntartása az Egyesület által működtetett többnyelvű www.tudastar.co.hu oldalon keresztül valósul meg, ahol virtuális K+F+I hálózatok szervezésére és a szakmai és civil szervezetek, valamint kutatók közti kapcsolatok kiépítésére, tapasztalatcserére nyílik lehetőség.

A projekt keretén belül megvalósított tevékenységek, események révén a fiatal kutatók érvényesülését, tudásuk helyben és az Európai Unióban történő hasznosulását, az innováció térbeli terjedését, innovációs és K+F hálózatok, klaszterek létrejöttét szolgáló párbeszéd és információcseré alakult ki az érdekelt hazai és külföldi civil szervezetek és a tematikus hálózatokat képviselő szervezetek között.

Aktív polgárok Európáért:

Állampolgári projektek

Az Európai Uniót érintő fontos és aktuális kihívás az európai polgárok és az Európai Unió közötti szakadék áthidalása. Ezzel összefüggésben ez a pályázati típus olyan innovatív módszerek és megközelítések feltárására irányul, amelyek tevékeny európai szintű részvételre serkentik a polgárokat, valamint az európai polgárok és az Európai Unió intézményei közötti párbeszédre ösztönöznek.

GRASSROOTS EUROPE:

KÖZÖSSÉGI ÖSSZEFOGÁSSAL

A SZEGÉNYSÉG ELLEN

Időpont: 2011–2013.

Résztvevők: Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány, Agency for Interculture and Mobility (Olaszország), Center for Social and Integration Projects (Ausztria), Children Are the Future (Albánia), Education Development Center (Lettország), Forum for Freedom in Education (Horvátország), LIFE e.V. (Németország), Public Policy Centre (Románia), Vitakultúra Egyesület (Magyarország)

Projektkoordinátor: Cziszter Laura

A Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány által koordinált projekt célja olyan oktatással foglalkozó, alulról építkező civil szervezetek támogatása, melyek az oktatásban megvalósuló esélyegyenlőség érdekében mozgósítják a helyi közösségeket, formálják a társadalmi közvéleményt s ezáltal hatékonyan képviselik a társadalom hátrányos helyzetű csoportjainak érdekeit.

Napjaink Európájában egyre sürgetőbb igény van arra, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok legégetőbb problémáira átfogó, az érintetteket bevonó, közösségfejlesztő megoldások szülessenek.

A megoldások keresésében és megvalósításában kulcsfontosságú szerepet játszanak az alulról építkező civil szerveződések, amelyek jelen vannak a helyi közösségekben, ezért hatékonyan és hitelesen tudják megszólítani és bevonni a társadalom sérülékeny, kirekesztett csoportjait. A civilek, a helyi közösségekben végzett munkájuk révén felbecsülhetetlen értékű szakmai tudást és tapasztalatot halmoztak fel a hátránykompenzáló tevékenységek, interkulturális kommunikáció, integrációs modellek alkalmazása terén. Ennek ellenére tudásuk és szakmai tapasztalatuk gyakran háttérben marad a döntéshozatali folyamatokban. Mindennek fényében a projekt célkitűzése, hogy az alulról építkező grassroots szervezetek szerepét erősítse, szakmai fejlődésüket, érdekérvényesítésüket, szakpolitikai döntéshozatalban való részvételüket támogassa. Hosszú távon így próbálja elősegíteni, hogy a civil szervezetek, helyi közösségek tagjai, különböző szakterületek és szakpolitikák képviselői között párbeszéd alakuljon ki a társadalmi kirekesztés és szegénység témakörében.

A projektbe bevont közvetlen célcsoportok a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásával foglalkozó, alulról építkező, helyi civil szervezetek voltak. A közvetett célcsoport pedig maguk a hátrányos helyzetű gyerekek és közösségeik.

Az Európa a Polgárokért Program 2011-ben és 2013-ban nyújtott támogatást a kezdeményezésnek, melynek tevékenységei között szerepelt a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásával foglalkozó, alulról építkező, helyi civil szervezetek találkozó, tapasztalatcseréje 8 országban (Albánia, Ausztria, Horvátország, Lettország, Olaszország, Magyarország, Németország és Románia). A találkozók eredményeként szoros szakmai kötelek jönnek létre az oktatás és társadalmi integráció iránt elkötelezett polgárok között Európa-szerte, lehetővé téve a folyamatos tanulást és a közösség legjobb gyakorlatainak megosztását, valamint az együttes felszólalást az oktatáspolitikai vitákban. A projekt innovatív elemeként az alapítvány az EU-s támogatást olyan rugalmas pályázati felhívással egészítette ki, melyekre a grassroots szervezetek partnerségben

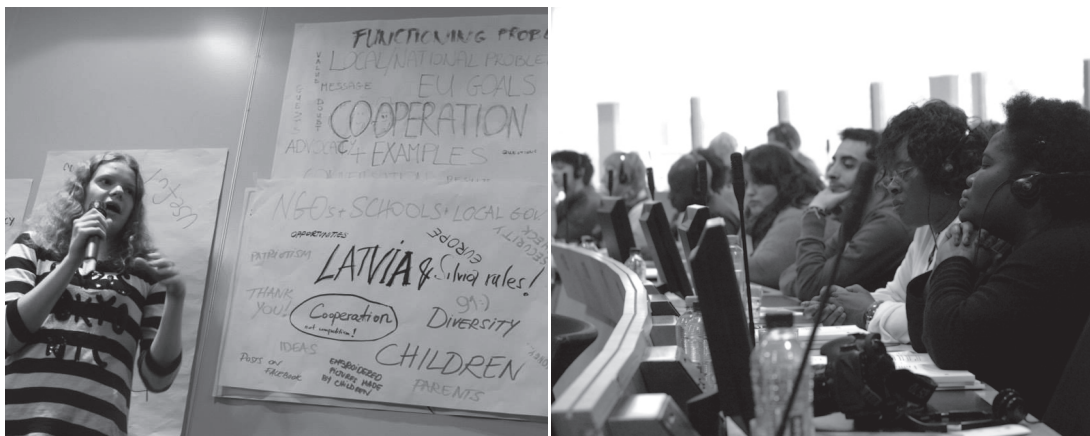
pályázhattak közös helyi projektek megvalósítására, melynek egyik fontos eleme a helyi döntéshozók és a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásában érdekelt szereplők bevonása volt. Ebből a kiegészítő forrásból tíz partnerségi projekt valósult meg, kettő Magyarországon. A *Nyitva van az Aranykapu* projekt a pécsi Budai Városkapu Iskolaközpont és civil szervezetek együttműködése révén született. Ebben az iskolaközpontban a tanulók 60%-a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy sajátos nevelési igényű. Az iskola öthetes nyári nyitva tartással lehetőséget adott civil szervezeteknek arra, hogy a gyerekek számára élményszerű programokat biztosítsanak, s egyúttal a pedagógusok megismerhették a civil szervezetek mód-
szereit és rugalmasabb szemléletét.

A másik támogatott projekt (*Együtt nevelünk* kampány az integrált nevelés elfogadtatásáért) célja, hogy a szülőkhöz és nevelőkhöz közelebb hozza az integrált nevelés gondolatát eloszlatva a félelmeket és a tévhitet. Mindezt egy kampányfilmmel, illetve a filmvetítésre épülő iskolai és óvodai szülői fórumok szervezésével kívánták elérni.

Brüsszelben egy nemzetközi találkozóra is sor került a projektben részt vevő szervezetek 100 képviselőjének, illetve EU-s intézmények döntéshozóinak részvételével. A találkozón a civil szervezetek az oktatásra és társadalmi integrációra szánt EU-s források hatékony felhasználásával kapcsolatban tettek ajánlásokat. Az egyik felszólaló az Igazgyöngy Alapítványt vezető L. Ritók Nóra volt, az általa érintett témákat egy nemrégiben megjelent HVG-cikk dolgozza fel.

További innovatív elem, hogy a projektekkel kapcsolatos tapasztalatok gyors, közérthető megosztására egy blogot indítottak, (<http://grassrootsblog.eu>), ahol interjúk, beszámolók, infografikák segítségével támogatják a tudásmegosztást és az egymástól való tanulást.

www.grassrootseurope.org

HELYI JÓLÉT MEGTEREMTÉSÉÉRT

Időpont: 2011–2012

Résztvevők: Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány (projektgazda), Public Policy Center (Romania), Education Development Center (Lettország), AGORA (Csehország), Interkulturelles Zentrum (Ausztria)

Projektkoordinátor: Cziszter Laura

Az Európai Civil Társadalom a *Helyi jólét megteremtéséért* című projekt öt ország állampolgárainak adja meg a lehetőséget arra, hogy párbeszédet folytassanak egymással, a politika alakítóival, a civil társadalmi szervezetekkel helyi, országos és európai uniós szinten. Helyi szinten a projekt arra törekszik, hogy bevonja azokat a civil kezdeményezéseket, amelyek a helyi fejlődést és a helyi minőségi életet mozdítják elő, a kultúra, a kreativitás, és a polgárok ötleteinek felhasználásával. A különböző társadalmi és szakmai háttérrel rendelkező állampolgárok egybehívásával, külön figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű csoportok bevonására, a projekt célja, hogy hallhatóvá tegye a rendszerint nem hallható helyi hangokat, melyek ezáltal az *Európa 2020* folyamat vitáinak részeseivé válhatnak, értékes párbeszédet biztosítva az Európai Unió döntéshozói és azon polgárok között, akikre az EU irányelvei közvetlen hatással vannak.

A projekt öt ország, Ausztria, Csehország, Lettország, Magyarország és Románia számos partnerszervezetének együttműködésével valósul meg. A közösségi szintű állampolgári aktivitást és a helyi hangoknak az EU szintű elvi vitákba való beemelését a projekt olyan transznacionális kihívásnak tekinti, amely során a különböző nemzeti szempontok összevetése hasznos lehet. Hiszünk, hogy a helyi közösségi lét minőségének javítását célzó civil kezdeményezések felhalmozott tudásának és jó gyakorlatainak felmérése hozzájárul ahhoz, hogy a tapasztalatok megoszthatókká váljanak Európa-szerte.

A kezdeményezés elvárt főbb eredményei a következők:

- A politikai vitákban való közvetlen részvételük folytán a részt vevő civil kezdeményezések kapacitása növekszik.
- Szoros szakmai kötelékek jönnek létre az oktatás és társadalmi integráció iránt elkötelezett polgárok között Európa-szerte, lehetővé téve a folyamatos tanulást és a közösség legjobb gyakorlatainak megosztását, valamint az együttes felszólalást az oktatáspolitikai vitákban.
- A helyi közösségben aktív civil kezdeményezések által játszott kivételes szerep a közpolitikai vitákban fontos szerephez jut.

A kezdeményezés részeként 2011-re tervezett események:

- 4 stratégiai koordinációs találkozó a részt vevő öt ország projektvezetői részére.
- 22 helyi és nemzeti esemény az öt résztvevő országban.
- Nemzetközi Konferencia, amire Budapesten, 2011. október 7–9. között kerül sor. A konferencia lehetővé teszi a projektben részt vevő országok civil kezdeményezései számára, hogy megosszák egymással a rész-

vételi demokráciával, illetve az érdekérvényesítéssel kapcsolatos tapasztalataikat és tudásukat a minőségi élet fejlesztése terén.

- Brüsszelben a kezdeményezést értékelő ülésen a projektpartnerek a civil kezdeményezések szempontjait az Európai Unió lakossága és döntéshozói elé terjesztik.

Aktív civil társadalom Európában:

Civil szervezetek által kezdeményezett projektek

A pályázattípus célja a különböző részt vevő országokból származó civil társadalmi szervezetek konkrét projektjeinek támogatása. Különféle helyi, regionális, nemzeti vagy európai szinten létrehozott szervezetek vehetnek részt benne. A projektek közérdekű kérdések megismertetésére, illetve az európai szintű együttműködés vagy koordináció révén elérhető konkrét megoldásokra törekednek.

150 ÚJSÁGÍRÓ

AZ EURÓPAI POLGÁRSÁGÉRT

Időpont: 2010. november 9–12.

Résztevők: Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület, Szegedi Tudományegyetem, Freemind Association (Románia), Agencia Inova (Lengyelország), Fondacia da Regionalno Razvitie I Iniciativi (Bulgária)

Projektkoordinátor: Nagy Gábor Dániel

A Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület olyan civil szervezet, melyet társadalomtudományokkal foglalkozó kutatók és egyetemi oktatók hoztak létre, abból a célból, hogy kutatási és publikációs tevékenységükkel hozzájáruljunk szűkebb működési területükön, a Dél-Alföldi Régióban, és az országos szinten megfigyelhető társadalmi változások és átalakulások minél szélesebb körű feltérképezéséhez. Az egyesület kiváló kapcsolatokat ápol Magyarország egyik legjelentősebb tudományos központjának számító Szegedi Tudományegyetemmel, tagjaik közül többen az egyetem munkatársai. Szakértői stábuk részt vállal a civil társadalom erősítésére irányuló regionális és országos stratégiák tudományos háttéranyagainak összeállításában.

Az Európa a polgárokért program támogatásával megvalósult négynapos rendezvény célja az volt, hogy felkeltse az érdeklődést az európai témák iránt, valamint bővítse a fiatalok tudását ebben a témakörben. A rendezvényre elsősorban olyan fiatalok kaptak meghívást, akik vagy újságíróként dolgoznak, vagy érdeklődtek a szakma. A 150 résztvevő közül 100 érkezett nemzetközi környezetből és 50 újságíró Magyarországról. A rendezvény során a fiatalok előadásokat hallgattak az Európai Uniót érintő témákról. A témák a következők voltak:

- Európa kultúrája és értékei
- Az Európai Unió, mint gazdasági egység
- Az Európai Unió gazdasági és politikai integrációja
- Az Európai Unió politikája

Az Európai Uniót érintő témák mellett az újságírás mikéntjével és szakmai fogásaival is ismerkedtek a hallgatók. Az előadásokat követően a fiatalok „szerkesztőségekbe” csoportosultak, és a mindennapokat érintő európai aktualitásokról beszéltek, blogoltak. A legjobb cikkeket egy internetes portálon tették közzé, hogy mindenki számára elérhetők legyenek, és jó példaként szolgáljanak.

A projekt legfőbb célja az volt, hogy a fiatalok érdeklődési körébe bevonja ezeket az európai témákat, az ezekről való párbeszédet. A képzést követően uniós, valamint szakmai ismeretekkel gazdagabb újságírókkal bővült az újságíró társadalom.

A RÉGIÓK EURÓPÁJÁTÓL

A LISSZABONI SZERZŐDÉSIG

Változó polgárság az Európai Unióban

Időpont: 2010. november 6–9.

Résztevők: Dél-Alföldi Eurotender Egyesület, Szegedi Tudományegyetem, Agora Alapítvány a Társadalomkutatásért, Intercultural Institute Timisoara (Románia)

Projektkoordinátor: Nagy Gábor Dániel

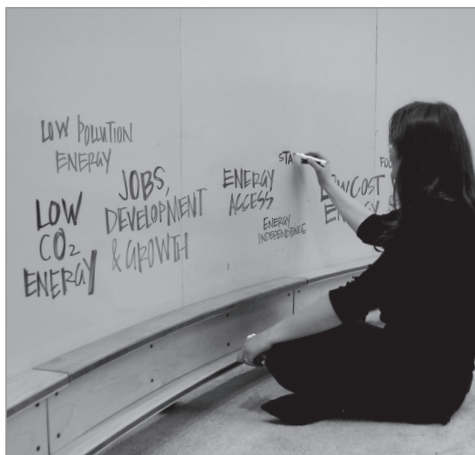
Az Eurotender Egyesület 2005-ben alakult azzal a céllal, hogy hozzájáruljon az Európai Unió strukturális politikájának sikeréhez a Dél-Alföldön, közhasznú szervezetként elősegítse a társadalmi és gazdasági kohéziót. Az Egyesület elkötelezett a regionális fejlődés, a területi kiegyenlítődés elérése mellett, és ezen célok elérésének fő eszközeként az Európai Unió kohéziós politikáját látják. Úgy gondolják, hogy a civil szektor szerepe a formálódó regionális identitás szempontjából meghatározó jelentőséggel bír.

Az Egyesület által megfogalmazott célok összecsengenek az Európa a polgárokért program legfőbb célkitűzéseivel, mely nagyon fontosnak tartja a polgároknak az Európai Unióról, annak politikai célkitűzéseiről és értékeiről folytatott párbeszédben és gondolkodásban való aktív közreműködését. Annak érdekében, hogy a polgárok részt tudjanak venni ezekben a párbeszésekben, elengedhetetlenül fontos, hogy ismeretekkel rendelkezzenek az Európai Unió alapszerződéseiről, és a bennük rejlő alapelvekről.

A Lisszaboni Szerződés, mely az Európai Unió új alapszerződése is ezt a célt szolgálja, vagyis még jobban kiteljesíti a demokráciát Európában, és képessé teszi az Uniót arra, hogy a jelenleginél is jobban elősegítse az európai polgárok érdekeinek érvényesülését.

Az Európai Unióval való ismerkedést nem lehet elég korán kezdeni, ezért az Eurotender Egyesület projektje során pedagógusok képzésére fókuszált annak érdekében, hogy az általuk megszerzett tudást tanulóiknak is továbbadják. A képzésen 120 pedagógus vett részt, és az előadások során képet kaphattak az Európai Unió működéséről, az Európai Unió legfőbb irányelveiről és az európai polgárság jelentőségéről. Az előadásokat a téma szakértői tartották. A résztvevők azt is összehasonlíthatták, hogy hogyan történik az állampolgári nevelés Romániában és Magyarországon. Ezt követően a részt vevő pedagógusok oktatási segédanyagokat készítettek azokról a témákról, melyek az előadásokon elhangzottak. Így a szervezők a pedagógusokon keresztül még több emberhez el tudták juttatni a tudást, és a diákok már idejekorán megismerkedtek azzal a felelősséggel és lehetőséggel, melyet az európai polgárság rejt magában.

Az előadások anyagait és az oktatási segédanyagokat egy weboldalon tették közzé, hogy mindenki számára elérhetőek legyenek.

AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRSÁG:

A CIVIL SZFÉRA ÉS AZ ÁLLAMI

SZFÉRA EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Időpont: 2010. november 25–26.

Résztvevők: Ökotárs Alapítvány, Európai Nonprofit Jogi Központ, Polgár-Társ Alapítvány (Románia)

Projektkoordinátor: Móra Veronika

Az Ökotárs Alapítvány *Civil-Társ* programja 2003 óta tevékenykedik a hazai civil szektor fejlődését és fenntarthatóságát támogató jogi-szabályozási környezet megteremtése érdekében. Civil szervezeti vezetők, jogászok és szakértők széles körével együttműködve kutatások és elemzések támogatásával koncepciókat és konkrét javaslatokat készít és juttat el a döntéshozóknak, az államigazgatás és a törvényhozás képviselőinek. Az Alapítvány legfontosabb céljának tekinti, hogy a szektor sajátos érdekeit középpontba állító, a hazai civil szektor tényleges fenntarthatóságához hozzájáruló jogszabályok jöjjenek létre annak érdekében, hogy a civil szektor megerősödjön, és képes legyen betölteni valódi, demokratikus funkcióit.

Egyebek mellett ez ösztönözte az *Állam-civil Kapcsolatok: Mire jó és miért probléma a civil szervezetek támogatása?* című konferencia megszervezését 2010. november 25-én.

Az esemény társszervezői az Európai Nonprofit Jogi Központ (ECNL) és a romániai testvérszervezet, a Polgár-Társ Alapítvány volt. A konferencián elhangzott, hogy nagyon fontosnak tartják, hogy a magyarországi civil szektor megerősödjön, képes legyen saját magát fenntartani, hiszen ez az állam érdeke is, mivel egy erős civil szektor sok terhet, feladatot képes levenni az állam válláról. Az Ökotárs Alapítvány a konferencián ismertette, hogy a nonprofit jogi szabályozás vizsgálata mellett javaslatokat dolgozott ki a civil nonprofit szektor és az állam közötti együttműködésre úgy, mint a civil szervezetek közfeladatokba való bevonása, a támogatási jogviszony és eljárások újragondolása, valamint a közhasznúság rendszerének átgondolása.

Ahhoz, hogy erős civil szektor jöjjön létre, a szervezetek pénzügyi finanszírozását is biztosítani kell. Ennek egyik pillére az uniós és hazai pályázati rendszer. Sok civil szervezetnek kevés gyakorlata van a pályázásban, ezért az egyik cél a pályázati rendszerek egyszerűsítése, pályázati eljárásrendek felülvizsgálata, vagyis megnézni, hogy a dokumentumok tartalmazzanak-e minden fontos információt, ami a sikeres pályázáshoz szükséges. Ennek felülvizsgálata történhet potenciális pályázókból álló fókuszcsoporthoz felállításával, akik tesztelnék a pályázati anyagokat. Nagyon fontos továbbá a pályázók segítése általános ügyfélszolgálatok helyett a személyesség erősítésével vagyis, ha minden konstrukciónak van egy „gazdája”, aki ismeri a célokat, a célcsoportot, és tud velük kommunikálni. A pályázókat segíthetik információs napok szervezésével, ahol lehetőség van a pályázók egyedi kérdéseinek megválaszolására is, illetve az is fontos, hogy az elutasított pályázók bővebb visszajelzést kapjanak arról, hogy miért utasították el a pályázatukat.

A konferencián a kormányzati elképzeléseket és azok ütemezését dr. Latorcai Csaba helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium), a támogatási eljárások átalakítására vonatkozó terveket pedig dr. Kajdi Ákos főosztályvezető (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium) mutatta be. Előadásukon ismertették, hogy a civil szektorral kapcsolatos jelentősebb magyar problémák közé tartozik a civil szervezetek nem

megfelelő és bonyolult nyilvántartási rendszere, eltérő fogalmi kategóriák, rendszerek a különböző jogszabályokban, illetve a szűkülő adókedvezmények, mely az adócsökkenés következménye. Ezeken a problémákon a jövőben úgy kívánnak változtatni, hogy megszüntetik a duplikált adatszolgáltatást, egyszerűsítik a rendszert, és egy egységes, átlátható civil hálót hoznak létre. A civil szervezetek gazdasági problémáira pedig az adókedvezmények felülvizsgálatával és a pályázati eljárások egyszerűsítésével kívánnak megoldást találni. Az új civil törvény megalkotásának menetéről is szóltak az előadók, mely egységes, a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályi környezetet teremt majd. Nagyon fontosnak tartják, hogy a törvényalkotásba a civil szektor szereplőit is bevonják, hiszen véleményük, észrevételeik sokat segíthet abban, hogy olyan törvény szülessen, mely mindenki megelégedésére szolgál.

A hazai előadók mellett külföldi civil és kormányzati szakemberek panelbeszélgetésekben ismertették a közép-európai országokban zajló hasonló jogalkotási folyamatokat és azok tapasztalatait.

A témában rendezett minden eddiginél – talán – nagyobb szabású konferencián több mint száz fő vett részt: többségükben civil szervezetek képviselői az ország minden pontjából, de érdeklődők jöttek különböző minisztériumokból, önkormányzatoktól és más intézményektől is.

A DEMOKRÁCIA HÍDJAI

Dunai civil társadalmi program

Időpont: 2010–2011

Résztvevők: Európa Ház, Union of Bulgarian Federalists (Bulgária),
Pro Democratic Association (Románia),
Slovak Foreign Policy Association (Szlovákia)

Projektkoordinátor: Barabás Miklós

A 2850 kilométeres Duna Európa második leghosszabb folyója. Az Európa közepén, a Fekete-erdőben eredő folyó délkeleti irányban halad a Fekete-tengerig tíz országon keresztül, medencéjében további négy ország fekszik. A Duna többek között fontos nemzetközi vízi út, energia- és ivóvízforrás, különleges növény és állatvilága van, valamint turisztikai célpont. A folyó mentén 89 város, 342 híd és 62 vízi erőmű található. A Duna-régió az Európai Unió területének ötödét teszi ki, ahol mintegy 115 millióan laknak. Duna-parti fővárosok: Bécs – Pozsony – Budapest – Belgrád.

A fenti adatokból kiderül, hogy a Duna sok szempontból megkerülhetetlen, ezért is döntött úgy az Európai Unió, hogy a hasonló jellegű Balti-tengeri stratégiát (2009) követően, kidolgozza a Duna-régió makroregionális stratégiáját, amely tartalmazza a közlekedés fejlesztését, a szakpolitikák összehangolását (pl. az oktatás, kutatás és innováció területén) és a környezetvédelmi szempontok érvényesítését.

A Duna-régióban élő 115 millió ember számára a stratégia

- a tisztább közlekedést segíti a folyók fenntartható hajózhatóságának előmozdításával;
- olcsóbb és biztonságosabb energiát teremt a hálózatok összekapcsolásának és az alternatív források kihasználásának köszönhetően;
- élhetőbb környezetet teremt tisztább vízzel, a biológiai sokféleség megőrzésével és a határokon átnyúló árvízvédelemmel;
- jól működő régiót hoz létre, ami együttműködésre ösztönöz a gazdaság, az oktatás, a szociális befogadás, a kutatás és az innováció területein;
- közösen fejlesztett és népszerűsített turisztikai és kulturális célpontokat határoz meg;
- biztonságosabb, jól kormányzott régiót teremt, ahol megerősödik az együttműködés a kormányzat és a civil szervezetek között.

Ennek a stratégiának a kidolgozásához nyújtott segítséget az Európa Ház projektje számos nemzetközi partner bevonásával.

A civil társadalom a kezdetektől bekapcsolódott a Duna-stratégia kidolgozásába. A széles körű társadalmi vita során számos javaslat született. Közülük sokat figyelembe vettek a dokumentum végleges formába öntésénél, és végül 2011. június 24-én hivatalosan is elfogadták a Duna-régió makroregionális stratégiáját. A civil szervezetek célja, hogy felelős és alkotó módon járuljanak hozzá a Duna-stratégia programjainak megvalósítá-

sához és a részt vevő országok társadalmait összekötve segítsék az együttműködést a kölcsönös megértés és bizalom jegyében.

Duna-stratégia szükségesnek tartja a közös civil társadalmi fellépés kereteinek kidolgozását. Ezzel az elképzeléssel összhangban civil szervezetek egy csoportja 2010-ben közös programot indított az Európai Bizottság segítségével. Eredménye, hogy a részt vevő országok (Ausztria, Bulgária, Magyarország, Románia és Szlovákia) civil szervezetei megállapodtak a Dunai Civil Fórum létrehozásában. Ennek célja, hogy előmozdítsa a Duna-stratégia gyakorlati megvalósítását.

A program fontosabb állomásai:

- a Duna-stratégiával foglalkozó civil dokumentum kidolgozása javaslatokkal a mostani program folytatására;
- nyitórendezvény Budapesten;
- állampolgári fórumok szervezése nemzeti szinten az öt részt vevő országban;
- interjúk készítése Duna-hidakon;
- állampolgári vélemények kérdőíves összegyűjtése a Dunáról;
- dunai hajóút a Bécs–Pozsony–Budapest útvonalon;
- a program eredményeinek ismertetése utcai rendezvények keretében;
- kapcsolattartás nemzeti kormányzati és EU-s intézményekkel.

INGYENES TELEFONOS LEKISEGÉLY

EU-S IDŐSEKNEK

Időpont: 2011. július

Résztvevők: DélUtán Alapítvány, Szatmárnémeti Caritas Szervezet (Románia), Révkomáromi Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központja (Szlovákia), Nagybécskerei Caritas Szervezet (Szerbia)

Projektkoordinátor: Buzetzy Tünde

Névtelenül felhívni egy segélyvonalat azt jelenti a rászoruló számára, hogy szabadon elmondhatja olykor ön-maga előtt is titkolt gondolatait, rossz érzéseit, kétségeit. A hívó élvezheti az együttgondolkodás, az empáti-ás elfogadás és az anonimitás nyújtotta lehetőségeket. Ilyen gondolatok hívták életre 1998-ban a DélUtán Alapítványt, a középkorú és idős emberek lelkisegély szolgálatát. Az ország valamennyi településéről ingyen hívható vonalon 45 jól felkészült önkéntes várja a jelentkezéseket. Megterhelő munkájukat, akárcsak az ala-pítvány vezetősége, minden ellenszolgáltatás nélkül végzik. Az elmúlt évtizedben a telefonos lelkisegélyen túl több új ingyenes szolgáltatással egészült ki a DélUtán tevékenysége: jogi, betegjogi, orvosi tanácsadással, mediációval, a számítógép-használat ingyenes oktatásával és korhatárhoz nem kötött DélUtán Klubok létre-hozásával.

Az Európa a polgárokért program támogatása tette lehetővé, hogy a DélUtán Alapítvány kiterjeszthesse a szolgálat működését a határokon túlra is. Jelenleg Európában a DélUtán az egyetlen ingyenesen hívható ano-nim telefonos lelkisegély szolgálat, amelynek célcsoportja a 45 feletti korosztály. Ez a helyzet azonban a pro-jekt eredményeként most talán változni fog.

A projekt indulásaként hosszú távú együttműködési megállapodás jött létre a Szatmárnémeti Caritas Szer-vezettel Romániában és a Révkomáromi Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjával Szlovákiában. A projekthez saját költségén csatlakozott a nagybécskerei Caritas Szervezet Szerbiából.

A munka első fázisában a partnerek szerepe az volt, hogy eljuttassák a DélUtán tájékoztató anyagát a cél-csoportnak. A munkamódszer a kiterjedt kommunikációra épült, mely magába foglalta a szórólapok és plaká-tok terjesztését polgári és egyházi körökben, újságcikkek megjelentetését, rádiós és televíziós beszélgetéseket a szolgálat munkájáról. A közös munka elején a DélUtán Alapítvány vezető munkatársai meglátogatták a part-nerszervezeteket, hogy kölcsönösen megismerkedjenek egymás munkájával, szemléletével, terveivel, és meg-beszélik a közös munka gyakorlati részleteit.

A projekt második, és legfontosabb szakaszában a DélUtán támaszkodó beszélgetéseket folytatott a part-nerországokból jelentkező kliensekkel. Ezt a szolgálatot a DélUtán Alapítvány a projekt 2011. július 31-i lezá-rását követően is folytatja majd, ameddig anyagi erőforrásai ezt lehetővé teszik, illetve míg a partnerszerve-zetek felállítják saját telefonos lelkisegély szolgálatukat. Ennek elősegítésére a DélUtán Alapítvány pszichológu-sa többnapos módszertani felkészítő tréninget tartott a Szatmárnémeti Caritas Szervezet 12 munkatársának.

A partnerszervezetek 2011 júliusában találkoztak Budapesten a tapasztalatok megbeszélése, a módszertan közös továbbfejlesztése, az együttműködés további lépéseinek megvitatása és a projekt lezárása céljából. A partnerszervezetek egyöntetűen úgy ítélték meg, hogy a jelenlegi krízissel terhelt környezetben nemcsak Magyarországon, de a partnerországokban is égető szükség lenne telefonos lelkisegély szolgálat felállítására. Ennek érdekében megteszik a szükséges előkészítő lépéseket, felméri a költségvonzatot és az emberi erőforrásigényeket. Feltétlenül számítanak a DélUtán Alapítvány módszertani segítségére.

A DélUtán Alapítvány örömmel veszi a kedvező visszajelzéseket, de elsősorban azt, hogy a projekt elérte a kitűzött célokat.

IPARI KATASZTRÓFÁK ÁRNYÉKÁBAN

Időpont: 2011. május 6–8.

Résztevők: TIT Kossuth Klub Egyesület, Le Monde diplomatique és a transform! magyar és kelet-közép-európai szerkesztőségei, TIT Stúdió Egyesület, Levegő Munkacsoport

Projektkoordinátor: Morva Judit

Ipari katasztrófák árnyékában címmel közéleti konferenciát rendezett a TIT Kossuth Klub Egyesület, a Le Monde diplomatique és a transform! magyar és kelet-közép-európai szerkesztőségei, a TIT Stúdió Egyesület, valamint a Levegő Munkacsoport. Az előadások során szó volt a közép-európai ipari katasztrófák szabályozásáról, a nukleáris energia szerepéről, az új uniós törekvésekről, a fő cél pedig a megoldások keresése és a megelőzés volt.

A konferenciát Janez Potocnik, az Európai Bizottság környezetvédelmi biztosa nyitotta meg. Közel 30 előadást hallgathattak meg az érdeklődők, többek között előadást tartott dr. Illés Zoltán államtitkár és Jávor Benedek, a Parlament Környezetvédelmi Bizottságának elnöke.

„Amikor egy nagyipari beruházást létrehozunk, akkor mindenekelőtt a biztonságra kellene odafigyelni, abba kellene pénzt investálni. A megelőzés a legfontosabb, és ebben a vonatkozásban nem szabad takarékoskodni. Az Európai Unió szabályozásai rendkívül szigorúak és hatékonyak. Az adott országok illetékeseitől függ, hogy ezeket a szabályozásokat mennyire tartják be. A prevenció mindig sokkal kevesebbe kerül, mint az utólagos gyógyítás. Egy új beruházáskor nem szabad takarékoskodni, mindent meg kell tenni, hogy a környezetvédelmi garanciák megvalósulhassanak!” – foglalta össze legfőbb mondanivalóját Janez Potocnik.

A hiányos ellenőrzések és hatóságok nem megfelelő mértékű fellépése végzetes következményekhez vezethet. A kolontári vörösiszap-katasztrófa volt hazánk egyik legnagyobb ipari katasztrófája. Több ezer ember veszítette el otthonát, az eszmei és természeti értékek pusztulásáról nem is beszélve. Ahhoz, hogy hasonló tragédia ne történjen, drasztikus változásokra van szükség, és ezekben a változásokban mi emberek is segíthetünk, legfőképpen azzal, hogy óvjuk, védjük saját bolygónkat.

Illés Zoltán, a Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetügyért felelős államtitkára szerint minden ember felelős a saját környezetéért. Vásárláskor döntéseket hozunk, ezért nem mindegy, hogy milyen termékeket választunk, hiszen ezzel is hatással vagyunk környezetünkre. A mi kezünkben is van Földünk sorsa.

A május 7-i nap délelőttjén a vörösiszap-katasztrófa és hasonló tragédiák tanulságait vették számba, míg délután az atomenergia jövőjéről és kockázatairól vitatkoztak a szakértők.

Május 8-án délelőtt, a konferencia záróprogramján a kiutak keresésével foglalkoztak a vidékfejlesztés, a mezőgazdasági termelés, a nulla hulladékképzés, valamint az energiahasználat területein.

A konferencia legfőbb célja az volt, hogy felhívja a figyelmet az emberi gondatlanságból elkövetett katasztrófákra, ezek milyen következményekkel jártak, és hogyan lehetett volna mindezt elkerülni.

BLACK OR WHITE?

Konferencia a szegénység elleni küzdelem jegyében

Időpont: 2010. február 9–11.

Nonprofit Szövetség (Magyarország), BIVEDA (Bulgária);

BAG EJSA (Németország); NOSTOS (Görögország)

Projektkoordinátor: Szentpétery Elemér

Az Európai Bizottság minden évben meghatároz egy kiemelt témát, melynek célja, hogy fontos társadalmi és gazdasági problémákra, kihívásokra hívja fel a figyelmet, és megoldásokat keressen azokra. 2010 a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve. A szegénységet gyakran társítják a fejlődő országokkal, ahol az alultápláltság, az éhezés és az ivóvíz hiánya gyakran mindennapi problémát jelent. A szegénység és a társadalmi kirekesztés azonban Európát is érinti. Bár a probléma nem annyira súlyos, mint a fejlődő országokban, a helyzet ettől függetlenül elfogadhatatlan. Bárkit is érintsen a szegénység és a kirekesztés, az a társadalom egészére is kihatással van. Európa csak akkor lehet erős, ha teljes mértékben sikerül kihasználnia az emberekben rejlő potenciált.

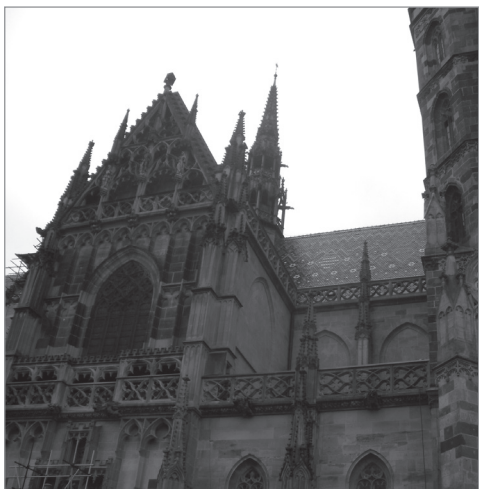
A Nonprofit Szövetség több nemzetközi civil szervezet bevonásával a foglalkoztatás és a társadalomra gyakorolt hatásaival foglalkozik annak érdekében, hogy tapasztalataikat ajánlások formájában eljuttassák a releváns döntéshozóknak.

A gazdasági krízis miatt egyre többen veszítik el az állásukat, miközben a munkapiacok különféle hátrányokkal sújtott csoportokkal terheltek. A kiszoruló, integrációt igénylő emberek egyik menekülési stratégiája a szürke, illetve fekete munkavégzés, az illegális munka. A jelenség mérése, feltérképezése azonban a dolog természetéből adódóan, a mindkét felet sújtó retorziók miatt szinte lehetetlen, hiszen mind a munkavállaló, mind pedig a munkaadó érdeke a hatóságok kizárása. Társadalmi tény ugyanakkor, hogy mindkét fél felrúgja a szolidaritást és a közteherviselési kötelezettséget. A fekete foglalkoztatás a kizsákmányolás legdurvább formája, mert a munkáltató nem köt munkaszerződést, a munkavállalónak pedig nincsenek rögzített jogai, így például azt sem biztosítja semmi, hogy munkabérét a megegyezés szerint megkapja, munkabiztonsága adott legyen, jogai egyenlők legyenek minden legális munkavállalóéval. Integrációjuk egyik fontos lehetősége a szociális gazdaság, melynek kiépülése különbözőképpen, más gazdasági lehetőségekkel és különböző jogi keretek között valósul meg a programba bevont országokban.

A szociális gazdaság kulcsszereplői a civil szervezetek, amelyek közvetlenül találkoznak a hátrányos, diszkriminációt elszenvedő, boldogulásukat fekete munkában kereső érintettekkel, ugyanakkor erről az egy-mással összefüggő témáról (szociális gazdaság és fekete munkavégzés) jelenleg egyik országban sincs diskurzus a döntéshozók, az állami és a civil szereplők között. Bár a probléma közös, a döntéshozók és a foglalkoztatás végpontjainál szolgáltatást nyújtó állami és civil szereplők között sem nemzeti, sem európai szinten nem alakult ki párbeszéd.

A 2011-es magyar elnökségi periódus prioritásai között szerepel az új költségvetési időszak (2014–2020) vitája, előkészítése. A felülvizsgált Lisszaboni Stratégia hároméves szakasza után új hároméves program kezdődik, a szociális dimenzió erősítésével. A prioritások lehetővé tehetik, hogy konkrét források kerüljenek nevesítésre a foglalkoztatottság növelése érdekében egy innovatív lehetőség, a szociális gazdaságok széles körű elterjesztésének elősegítésére. A Nonprofit Szövetség hat ország részvételével szemináriumot, európai műhelytalálkozót szervez, melyen más EU-tagországok véleményformáló civil szervezeteinek képviselői is részt vesznek. A program során különös figyelmet kap a témakör eddig kevésbé érintett vetülete, az illegális munkavégzés, és annak hatásai. A Magyarországon megrendezésre kerülő szemináriumra a bolgár, lengyel, görög, német és portugál résztvevők mellett meghívást kapnak a témakörben érintett döntéshozók, képzési-oktatási, munkaerő-piaci szervezetek irányítói, szociális gazdaságot működtető civil szervezetek és olyan érdekképviselőket biztosító civil szervezetek, akik ernyőszervezetként a helyi civilek és az országos döntéshozás között közvetítenek.

Az előadások és pódiumbeszélgetések, illetve egy működő szociális vállalkozás meglátogatása mellett a hat ország képviselői egységes álláspontot, javaslatokat fogalmaznak meg, melyeket a program szervezői eljuttatnak a releváns döntéshozókhoz.

KULTÚRMISSZIÓ

A SZEPESSÉGBEN

Időpont: 2010. szeptember 29 – október 3.

Szervező: dr. Genersich Antal Alapítvány (Magyarország)

Projektkoordinátor: dr. Tankó Attila

1910-ben Szepes vármegyében a lakosság több mint fele szlovák, 22 százaléka német és 11 százaléka magyar volt, de éltek itt ruszinok, zsidók, cigányok is. Noha az országhatárok a múlt században megváltoztak, a Szepesség ugyanolyan békés szigete maradt a különböző etnikumoknak, mint korábban. Az aktuális politikai légkörtől függetlenül együtt őrzik a helyi hagyományokat és kultúrát magyarok, szlovákok, német ajkúak és lengyelek.

A korábban Magyarországhoz tartozó, ma Szlovákia és Lengyelország területén fekvő Szepességre évszázadok óta a többnyelvűség, a kultúrák együttélése jellemző, lakosai ma is szlovák, német, lengyel és magyar ajkúak. A közelmúlt politikai eseményei a külső szemlélővel elhitették, hogy komoly ellentét van kialakulóban a térség etnikumai között, a Szepesség európaisága, kulturális sokszínűsége azonban a mai napig megmaradt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a dr. Genersich Antal Alapítvány által kezdeményezett konferenciasorozat, amelynek a szlovákiai Késmárk és Lőcse, valamint a lengyelországi Nedec adott otthont, s amelyet a magyar, a szlovák és a lengyel civil egyesületek közösen szerveztek. A programot a Nemzeti Civil Alapprogram, valamint az Európai Bizottság Európa a polgárokért programja támogatta, megvalósításában dr. Tankó Attila egyetemi magántanár, az alapítvány titkára vállalt főszerepet.

Dr. Genersich Antal nagyszombati születésű, de korán Késmárkra került, tanulmányait és tudományos munkásságát Kolozsvár mellett Budapesten fejtette ki, valamint a SE elődjének professzora és egy ciklusban rektora is volt. Személye kiváló összekötő erővé vált három közép-kelet-európai ország között. Az egykor Magyarországhoz tartozó Szepesség ma két ország területén fekszik: Szlovákiában és Lengyelországban. A csaknem húszéves Genersich Antal Alapítvány évek óta foglalkozik a lengyel, magyar, szepességi szász és szlovák civil szervezetek közötti együttműködés erősítésével és a Genersich-hagyományok ápolásával.

Az idei rendezvény *A Szepesség többnyelvű polgári hagyományainak és művelődésének erősítése. Akkor és most...* címet kapta, ennek megfelelően a résztvevők több szepességi városba is ellátogattak, és megismerkedtek a helyi nevezetességekkel. A három fő helyszínen tudományos konferenciát is szervezett az alapítvány, melyeken a névadó és családja munkásságának felidézése mellett a helyi német, szlovák és lengyel kulturális és tudományos egyesületek is bemutatkozhattak. A találkozó az alapítvány névadójára és felmenőire való emlékezés mellett helyet adott a helyi kulturális és tudományos élet képviselőinek is a bemutatkozásra.

A késmárki konferencián a szlovákiai németiség szervezetét mutatta be helyi elnökük, Bela Wagner. Nem csak a múltban voltak e tájegység fontos etnikuma a szepességi szászok, vagyis a cipszerek (a Szepesség német neve Zips), a Szlovákiában élő németek ma is ápolják hagyományait, őrzik identitásukat. Őket egyesíti

egy közösséggé a Kárpátnémet Egyesület, amely immáron húszéves múltra tekinthet vissza. A civil szervezet sokféle célt vállalt fel, így nem csupán a német kisebbség kulturális – szépirodalmi művek, szakirodalom és periodikák, havi lap megjelentetése – és társadalmi, hanem szociális, állampolgári, gazdasági és vallási felemelkedését, és nem utolsósorban a tolerancia, a békés együttélés erősítését is a német ajkúak és a szlovákok között. Az egyesület jelenleg mintegy 5000 tagot számlál, 32 helyi szervezetét pedig öt régióban, Pozsonyban, Hauerlandban, Felső-Szepesben, Alsó-Szepesben és Bodwatalban fogja össze. A szervezet helyi csoportjaiban sok az aktív énekkar, tánccsoport, akik őrzik az évszázados múltra visszatekintő német kultúrát és a hagyományos német népi művészetet.

A háromnapos konferencia lőcsei programjában dr. Kubassek János Ph.D., a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója mutatta be a szlovák és magyar hallgatóságnak a Tátra híres kutatóit. A részletes túraleírások szerzői közül kiemelt érdemel a késmárki tanár, Grósz Alfréd (1885–1973), aki diákjaival a Magas-Tátra valamennyi hegycsúcsát megmászta, vagyis a Magas-Tátra egyik legalaposabb ismerőjét tisztelhetjük személyében. Az útikalauz-írás klasszikus személyisége Komarnicki Gyula (1885–1975), akinek számos kiadást megélt Tatra-kalauza szlovák, magyar, lengyel és német helynevekkel nemcsak használhatóbbá teszi a könyvet, hanem egyben azt is szimbolizálja, hogy e négy nemzet fiai milyen fontos szerepet játszottak a Magas-Tátra és a Szepesség tudományos feltárásában.

A Szepesség egy kisebb része átnyúlik Lengyelországba, ezért döntött úgy a konferenciasorozatot szervező alapítvány, hogy nem csak Szlovákiát vonja be a kulturális, tudományos tanácskozásba, hanem északi szomszédját is. A találkozóknak egy festői szépségű helyszínt választottak a szervezők, Nedec várát, ahol az előadások a magyar–lengyel barátság további erősítését szolgálták. Többéves múltat tudhat maga mögött az Érdi Lengyel–Magyar Kulturális Közhasznú Egyesület, melynek titkára, a Lengyelországból származó, Érden letelepedett Ewa Majchrowska mutatta be a tevékenységüket. A civil szervezet a hagyományok ápolása, kulturális rendezvények szervezése mellett egy lengyel testvérvárost is választott magának, melynek vezetőivel, lakóival rendszeres találkozókat szerveznek. A csaknem 13 ezer lelket számláló Lubaczów a Kárpátaljai Vajdaság része, Lengyelország keleti részén fekszik, az ukrán határ közelében. A két város polgármestere 2003-ban írta alá az együttműködési nyilatkozatot, és szintén ebben az évben került sor a Lubaczówi Lengyel–Magyar Egyesület alapító ülésére is. A civil szervezet célkitűzései közé tartozik mindkét nemzet kulturális hagyatékának népszerűsítése, a közös történelem vizsgálata, tudományos kiállítások és beszélgetések, kirándulások szervezése, valamint a testvérvárosok fiataljai közötti csereprogramok támogatása.

A politika az elmúlt évszázadokban többször is megpróbálta szétzilálni a Szepesség egységét, kulturális sokszínűségét, ám ez a helyi civil kezdeményezéseknek köszönhetően a mai napig nem sikerült. Ahogy dr. Rác Olivér, a kassai Safarik Egyetem professzora, a konferencia felkért előadója egy interjúban fogalmazott: noha az Európai Uniót még mindig csak építjük, a Szepességben az európai szellemiség már évszázadok óta létezik.

2010-ES FÓRUM AZ EURÓPAI JOGI ÖNKÉNTESSÉGÉRT

Időpont: 2009. október – 2010. április

Résztvevők: PILI Alapítvány, PILA Egyesület

Projektkoordinátor: Molnár Krisztina

A PILI (*Public interest Law Institute* – Közérdekű Jog Intézménye) egy olyan nemzetközi, nem kormányzati szervezet, melynek célja az emberi jogok tiszteletben tartásának előmozdítása világszerte, különösképpen a közérdek képviselőiténél, illetve az ennek biztosításához szükséges intézmények támogatásán keresztül.

A PILA (Közérdekű Ügyvédek Egyesülete) a Washingtoni Egyetem non-profit, diákok által működtetett szervezete, amely legfőbb feladatának az olyan jogi munkák népszerűsítését tartja, amelyek a közt szolgálják, illetve az ügyének életminőségét segítik elő egy közösségen belül.

A két szervezet egy konferenciasorozatot szervezett, melyre meghívta a civil társadalmi szervezetek képviselőit, törvényszéki hivatalnokokat, joghallgatókat és kormányzati tisztségviselőket szerte Európából. A konferenciák célja az ügyvédek által nyújtott jószolgálati tevékenység elterjesztése az Európai Unión belül.

2009 októberében Párizsban került sor az első kerekasztal-beszélgetésre jószolgálati témakörben. A rendezvény megszervezésében legfőbb partnerünk az Orrick LLP volt. A megbeszélésen az Orrick ügyvédei mellett *Avocats sans Frontières* és az Amnesty International képviselői vettek részt, és számos jószolgálati jó gyakorlat hangzott el.

2009 novemberében egyesületünk volt a házigazdája a Jószolgálati Fórumnak, mely a PILI szervezésében immár a harmadik ilyen esemény volt. A fórumra összesen 150 résztvevő érkezett mintegy 32 országból – köztünk ügyvédek, vállalati jogtanácsosok, egyéni gyakorló ügyvédek, ügyvédi munkaközösségek képviselői, non-profit szervezetek képviselői, akadémikusok és egyetemi hallgatók – akik mind arra törekedtek, hogy innovatív partnerkapcsolat alakuljon ki a jogi cégek és a non-profit szektor között.

A fórum részeként zajlott egy megbeszélés, ahol már meglévő, illetve születendő jószolgálati klíringintézetek képviselői vettek részt annak érdekében, hogy kicseréljék tapasztalataikat, stratégiájukat és terveiket, hogy tevékenységeiket össze tudják hangolni Európán belül és határain kívül is. A részt vevő szervezetek között voltak európai klíringintézetek, mint a Centrum Pro Bono Lengyelországból, a Pro Bono Centrum Csehországból, PILI klíringintézetek Oroszországból és Magyarországról, illetve olyan szervezetek, melyek jószolgálati projektek indítását tervezik Albániában és Bulgáriában.

2010 februárjában egyesületünk helyi partnereivel Németországban megszervezte a frankfurti kerekasztalt, mely olyan nemzetközi jogi cégek szokásos összefüvetete, melyek célja a jószolgálati gyakorlat fejlesztése Németországban. A rendezvényen szervezetünk megosztotta a többi résztvevővel a Magyarországon és Oroszországban szerzett tapasztalatait, illetve bemutatta más európai partnereikkel folytatott munkáját. Ez sokak szá-

mára nagyon fontos információ volt, mert a résztvevők közül néhányan saját jószolgálati klíringintézet létrehozását tervezik.

2010 áprilisában technikai segítséget nyújtottunk az első jószolgálati konferenciának Csehországban, melyet a PILA szervezett, és amelyen több mint 50 ügyvéd és non-profit szervezet képviselője vett részt. A rendezvény legfőbb témájául a jószolgálat cseh gyakorlata és a jószolgálati gyakorlatok bemutatása szolgált.

Reméljük, hogy a konferenciák segítségével sikerült közelebb hozni egymáshoz az ügyvédeket, a non-profit szervezetek képviselőit és a kormányzati tisztségviselőket annak érdekében, hogy elinduljon a jószolgálat intézményesítése, mely a civil társadalom támogatásának egyik módja. A jószolgálati tevékenység a legtöbb európai országban új gyakorlat, ezért ezek az események segítettek, hogy a gyakorlatban felkeltsék az érdeklődést a jószolgálati tevékenységek iránt, a helyi viszonyokhoz alakítva. A tapasztalatok megosztásán, a közös célok és értékek hangsúlyozásán keresztül az események résztvevői hasonló gondolkozású közösség tagjaivá váltak, így járulva hozzá az európai identitás érzésének erősítéséhez.

AZ EURÓPAI UNIÓ

CSÚCSSZERVEZETEIRŐL

Nemzetközi szeminárium Kistarcsán és Gödöllőn

Időpont: 2009. október 19–24.

Szervező: Kistarcsai Kulturális Egyesület

Projektkoordinátor: Kereszti Ferenc

A Kistarcsai Kulturális Egyesület fő feladatának a helyi kulturális élethez való hozzájárulást tekinti. Ennek érdekében programokat szervezünk, pályázatokat írunk ki. Fejlesztjük a közösségi életet, és igyekszünk aktivizálni a fiatalokat.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy részt vegyünk az európai integrációban. Már Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozása előtt szerveztünk nemzetközi szemináriumokat. A külföldi partnerek révén bekeverültünk az európai vérkeringésbe, egyre több meghívást kaptunk a partnereink által szervezett programokra. Szinte természetes, hogy egyesületünk fiatal tagjai utaznak legtöbbször. Hazatérésük után előadásokon és írásban is beszámolnak élményeikről. Az érintett témák igen változatosak. Ezekre még elutazásuk előtt egyesületünk idősebb tagjai készítik fel őket. A segítő felnőttek koruknál fogva nem vehetnek részt az ifjúsági programokon, de ők is szeretnének találkozni, kapcsolatokat teremteni más országok polgáraival. Örömeinkre szolgált, amikor felfedeztük az Európa a polgárokért programot, melynek keretében lehetőségünk nyílt egy újabb nemzetközi szeminárium megszervezésére.

Tapasztalataink szerint még az Európai Unióval kapcsolatban lévő szervezetek tagjai, de maguk a programok szervezői is igen keveset tudnak Európa legfontosabb intézményeiről. Az embereknek általában csak az őket érintő területekről vannak fogalmaik, azok is meglehetősen hiányosak. Ezért gondoltuk, hogy ebben a projektben igyekszünk bővíteni az Európai Unióval kapcsolatos ismereteket. Célunk, hogy a részt vevő polgároknak – majd általuk még igen sokaknak – átfogó képet adjunk az Unió csúcsszervezeteiről, azok tevékenységéről és legfontosabb dokumentumairól.

Felhívásunkra kilenc országból – Ciprus, Csehország, Dánia, Észtország, Görögország, Lengyelország, Olaszország, Románia és Szlovákia – mutattak érdeklődést. Többségük korábbi partnerszervezeteink küldöttjei voltak, de a résztvevő személyek szinte mindegyike először járt Magyarországon, és sokuknak ez volt az első projektje.

A szeminárium nyelve a magyar és az angol volt. A prominens intézmények – minisztériumok, az Európai Unió magyarországi irodái – munkatársai által tartott magyar nyelvű előadásokat szinkrontolmacsok fordították a külföldi résztvevők részére.

A négy szakmai napból kettő telt előadásokkal, a másik kettőn pedig műhelymunka folyt. Az előadások által tényszerű információhoz jutott a hallgatóság. A műhelymunkák során egy-egy animátor segítségével közösen vitattak meg olyan kérdéseket, melyek mindegyike nap mint nap foglalkoztatja az európai polgárokat. Minden témának volt egy felelős szervezete, amelynek tagjai még otthon, az utazás előtt felkészültek, többnyire egy rövid előadással rávilágítottak a beszélgetés alapjául szolgáló tárgykörre, ezután alakult ki a diskur-

zus. A szemináriumnak ebben a szakaszában bonyolulttá vált volna a szinkrontolmácsos kommunikáció, ezért a műhelymunkák nyelve az angol volt, ezzel is fejlesztve a hazai résztvevők nyelvi készségeit.

A szakmai munkán túlmenően szerveztünk olyan programokat is, melyek maradandó élményt nyújtottak a külföldi résztvevőknek – budapesti városnézés, borkóstoló, vezetett látogatás a Gödöllői Királyi Kastélyban. Ezek az alkalmak kitűnő lehetőséget nyújtottak a személyes kapcsolatok kialakítására, illetve megerősítésére is.

Mivel a projektet mind a szervezők, mind a résztvevők sikeresnek tartották, a jövőben is szervezünk majd hasonló szemináriumokat, és szívesen teszünk eleget a partnereinktől kapott, külföldi projektekből való részvételre szóló meghívásoknak.

NEMZETISÉGI ISKOLÁK

MAGYARORSZÁGON,

SZLOVÁKIÁBAN ÉS SZLOVÉNIÁBAN

Időpont: 2010. augusztus 1 – 2011. március 31.

Résztevők: Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (Magyarország), Gramma Egyesület, Dunaszerdahely (Szlovákia), HETÉS Kultúregyesület, Göntérháza (Szlovénia), „Carlo Combi” Kultúrcentrum, Koper (Szlovénia), Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Lendva (Szlovénia), Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar, Esztergom, Selye János Egyetem, Komárom (Szlovákia), Tengermelléki Olasz Önkormányzati Nemzeti Közösség, Koper (SLO)

Projektkoordinátor: Ruda Gábor

A programsorozat az Európai Unió Európa a polgárokért program támogatásával, valamint magyarországi, szlovákiai és szlovéniai partnerszervezetek/partnerintézmények segítségével valósul meg. A konferenciakötet kiadásához a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány résztámogatást nyújt.

A baráti kör 1996-tól szervez programokat Magyarországon és külföldön muravidéki művészek és írók részvételével. Ennek a tevékenységnek adott hivatalos keretet a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (MBKKE) 1997 decemberében való megalakulása 11 alapító taggal. Az MBKKE-nek jelenleg 162 tagja van, akiknek nagy része Magyarországról vagy a hét környező ország egyikéből való, de vannak olaszországi, németországi, svájci és kanadai tagok is. Az MBKKE a határon túli magyar közösségek – főként a muravidéki magyarok – és a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájával kapcsolatos tevékenységeket végez: művészeti kiállítások, alkotótáborok, irodalmi estek, könyvbemutatók, beszélgetések, tudományos konferenciák szervezését, a nemzetiségi oktatással kapcsolatos tudományos kutatómunkát, könyv- és folyóirat-kiadást. Művészeti-irodalmi folyóiratunk, a *Muravidék* 2001-től évente kétszer jelenik meg.

Az első konferenciára 2010. szeptember 13–14. között került sor a budapesti Szlovák Intézet közreműködésével. Ezt követte a sorban a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel közös szervezésű konferencia, melynek során Kulcsár Barbara, a Nyitrai Egyetem hallgatója mutatkozott be kiállításával. 2010. november 10-én a komáromi Selye János Egyetemmel közösen a szlovákiai kisebbségi oktatásügy időszerű kérdéseivel foglalkoztunk, melynek során bemutatásra került Székely András Bertalan *Közép-európai szöttes. Kisebbség és kultúra – határon innen és túl* című kötete.

A konferencia a nemzetiségi iskolaügy pedagógiai, pszichológiai, társadalmi-politikai és kulturális vonatkozásait választotta témául. Szóba került, hogy azoknak a létszáma is időről időre változik, akik egy-egy népszámlálás során magyarnak vallják magukat. Ezt nagyban befolyásolja az éppen aktuális politikai közhangulat. Példának okáért 1990-ben, a rendszerváltás idején többen vallották magukat magyarnak, mint korábban, mert a változások bizakodóvá tették az embereket, és ennek alapján többen merték vállalni identitásukat.

A kisebbségi oktatás során az is problémaként merül fel, hogy a kisebbségek oktatásánál használt tankönyvek nagy részénél a Szlovák Tankönyvkiadó által kiadott tankönyveket fordítják magyarra. Ami azért nem jó,

mert a magyar kisebbség gyerekei másképp szocializálódnak, és számukra idegenek a lefordított olvasmányok. Szakkönyveknél, pl. a pénzügyi könyvek szlovákról magyarra történő fordítása esetén még nagyobb problémák adódhatnak: a magyar és a szlovák pénzügyi szabályok eltérnek egymástól, ezért néhány szakszó egyszerűen lefordíthatatlan, mivel azok a magyar pénzügyi területen nem léteznek.

Felmerült a magyar anyanyelvi tanárok képzésének fontossága is, melyet részben a komáromi Selye János Egyetem, részben a nyitrai Konstantin Egyetem lát el. A konferencia résztvevői fontosnak tartják, hogy a két egyetem a jövőben még szorosabban működjön együtt, mivel az egyetemek külön-külön nehezebben biztosítják valamennyi szak létrejöttét, míg együttműködve ezt könnyebben tudnák teljesíteni.

A jövő évi konferenciák fő témája a magyaroktatás és a Szlovéniában működő olasz iskolák lesznek, ezekre Lendván, illetve Koperben kerül majd sor. Mindkét eseményhez kapcsolódik egy-egy kulturális program is: Lendván Hagymás István lendvai fotóművész kiállítását, míg Koperben Salamon Árpád szlovéniai grafikusművész kiállítását láthatják majd a résztvevők.

CIVILEK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

Időtartam: 2008. augusztus 1 – 2009. július 30.

Résztvevők: Civil Rádió (Magyarország), Erdélyi Magyar Civil Szervezetekért Alapítvány (Kolozsvár, Románia), Center for Community Organizing (Besztercebánya, Szlovákia), Fórum Kisebbségkutató Intézet (Somorja, Szlovákia)

Projektkoordinátor: Cserhádi Ákos

A Civil Rádió Közép-Európa egyik legnagyobb közösségi rádiója, amely közel másfél évtizede igyekszik megismertetni mindenkit a közösségi médiumok legfőbb üzenetét – „Hangot a hangtalanoknak!” – és az üzenetnek megfelelően a nyilvánosság eszközével támogat önszerveződő csoportokat, társadalmi szervezeteket, közvetítve tevékenységüket, segítve őket céljaik elérésében. Rádióink egyik küldetése, hogy azokkal a társadalomilag fontos témákkal és ügyekkel foglalkozzon, amelyek az egyes emberek életét érintik, de egyre inkább ki-
szorulnak a tömegmédiából.

A *Civilek a Kárpát-medencében* elnevezésű programunk is ezen törekvésünk része volt. A program legfőbb, hosszú távú küldetése, hogy felhívja az emberek figyelmét a közélet fontosságára, a demokratikus intézményrendszerben való részvétel jelentőségére, illetve, rámutasson azon lehetőségekre, módszerekre, amelyek segítségével az emberek hatékonyabban tudják közvetlen környezetüket alakítani, érdekeiket képviselni.

A Civil Rádió koordinációjában szerveződő – több szervezet szakmai támogatásával és két nemzetközi partner együttműködésével létrejövő – átfogó projekt magját az a többnapos képzés adta, amelyet Budapesten rendeztünk meg 2008 decemberében. A képzés alapvető célja az volt, hogy a résztvevők a közösségi médiumhasználat legszélesebb eszköztárát sajátítsák el a közösségi újságírástól az alapvető rádiós ismeretekig, a közösségi honlap szerkesztésétől a nyilvános közösségi akciókig megtanuljanak ezen eszközökkel élni, hogy közösségi, társadalmilag hasznos, szociális és civil érdekeiket hangsúlyosabban tudják képviselni. Egy olyan eszközt – a nyilvánosság eszközét – kívántuk a résztvevők kezébe adni, ami elősegítheti az önszerveződő csoportok és szervezetek munkáját, illetve annak határfokát. A programba elsősorban határon túli civil szervezetek munkatársait vontuk be (Romániából, Szlovákiából, Ukrajnából, Szerbiából), és külön örömeinkre szolgált, hogy a jelentkezők között több olyan fiatal is volt, akik mindannyian egy-egy civil vagy szakmai szervezet aktivistái, önkéntesei.

A magyarországi alapképzésen felül partnertalálkozókat szerveztünk Romániában (Kolozsvár, 2009. május) és Szlovákiában (Somorja, Pozsony, 2009. július), amelyeken a magyarországi képzésen is részt vevő közösségi újságíró önkéntesekkel folytattuk munkánkat. Mindkét partnertalálkozó a képzés gyakorlati kiterjesztése volt – a résztvevőknek a helyi civil intézményi kultúra és működésének megismerésén felül, lehetőségük nyílt, hogy a képzésen szerzett tudásukat kipróbálva helyszíni tudósításokat, rádiós riportokat, interjúkat, publicisztikát készítsenek.

A projekt közvetlen produktuma az a közösségi honlap, amit a résztvevők – és tulajdonképpen bárki közvetlenül szerkeszthet (www.crerdely.blogspot.com), illetve azok a rádióműsorok, amelyek egy része honlapunkról

is elérhető, de a Civil Rádióban (www.civilradio.hu) és az erdélyi Agnus Rádióban (www.agnusradio.ro) is elhangzottak, folyamatosan letölthetők.

Az internetes felület, illetve a hozzá kapcsolódó rádióműsorok, hangzóanyagok, egyfajta szubjektív lenyomatai a Kárpát-medencei civilségnek: ugyanúgy megtalálhatók rajta anyagok a kolozsvári főtérről, mint ahogyan az erdélyi egyetemi életéről, ugyanúgy találhatunk rajta írásokat a színházi életéről Szlovákiában, Magyarországon és Erdélyben, mint ahogyan képes beszámolót is egy újívidéki falusi búcsúról. Az egyes emberek, a helyi közösségek életéről szóló tudósítások ezek, és talán ez a program egyik legnagyobb erőssége: egy olyan közösségi kommunikációs „tudásanyagot” ad az emberek kezébe, amely összehozza az egymástól távol lévő közösségeket. Nem napi politikai témákat és konfliktusokat közvetít, hanem kis közösségek, helyi közösségek mindennapi történéseit, helyi eseményeket.

A *Civilek a Kárpát-medencében* elnevezésű projekthez hasonló programot már korábban Magyarországon is elindítottuk. Elsősorban azért gondoltunk a program továbbfejlesztésére, mert a térség, a közép-kelet európai régió fejlődéstörténete, gazdasági és társadalmi tagozódása több hasonló vonást is tartalmaz, ugyanakkor a civilség intézményi háttere, lehetőségei különböznek annyiban, hogy a „know-how” átadásával, tapasztalataink megosztásával növelhetjük a részt vevő országok civil szervezeteinek hatékonyságát és erejét.

Programunkat a jövőben is folytatni kívánjuk. Az internetes felületet folyamatosan népszerűsítjük, vala-

mint több képzést is szeretnénk tartani, amelyek segítségével egyrészt több aktív önkéntes újságírója lehet a honlapunknak, rádióknak, másrészt a képzéseken részt vevő önkéntesek saját közösségükben használva és átadva a megtanultakat, erősíthetik a helyi civilséget.

2010-ben készülünk megjelentetni egy olyan kiadványt, amely a civil érdekképviselőt és a nyilvánosság összefüggéseit, az egyes emberek és a közösségi média összekapcsolódásait vizsgálja majd.

A projekt a Kreativitás és Innováció Európai Événak egyik kiemelt magyarországi programja volt.

CENTRAL EUROPEAN TRAIL-O

MEETING

Tájékoztató verseny mozgássérült és egészséges sportolók részvételével

Időtartam: 2008. szeptember – 2009. június

Résztevők: Magyar Tájékoztató Futó Szövetség, Szlovák Tájékoztató Futó Szövetség, szlovéniai OK Trzin Sportklub

Projektkoordinátor: Scultéry Orsolya

A *Central European Trail-O Meetings* programsorozat a Magyar Tájékoztató Futó Szövetség és két partner szervezete, a Szlovák Tájékoztató Futó Szövetség, valamint a szlovéniai OK Trzin Sportklub részvételével valósult meg. A program 2008 szeptemberében indult, és 2009 júniusában ért véget, ezalatt a három országban összesen öt Trail-O verseny és azt kísérő konferencia, illetve kulturális program került lebonyolításra. Az események helyszínei Pozsony, Nagykanizsa, Bükk-szentkereszt, Ljubljana és Csöde voltak, 70-80 fős részvétellel.

A programsorozat elsődleges célkitűzése az volt, hogy a mozgássérültek és épek minél szélesebb rétegét megismertesse egy olyan szabadidős sporttevékenységgel, amely során megkülönböztetések nélkül, közösen sportolhatnak. A programsorozat az európai polgárok közötti esélyegyenlőség és tolerancia fejlődését kívánta előmozdítani.

A projekt az Európa a polgárokért program kiemelt témái közül a kultúrák közötti párbeszéd témakör köré épült fel. A projekt során a partnerek ellátogattak egymás országaiba, ahol a vezetett túra közben megtekinthették a helyi látványosságokat, bepillantást nyerhettek egymás kultúrájába. A projekt megvalósításakor célul tűztük ki, hogy a résztvevők lehetőleg minél több országból érkezzenek. A partnerországok mellett főleg Horvátországból és Csehországból érkeztek a résztvevők, de angol, osztrák illetve olasz versenyzők is megtalálhatók a résztvevők soraiban. A program a társadalom minél szélesebb rétegét kívánta aktivizálni, így célcsoportját képezték a mozgássérült és ép emberek, fiatalok és idősök egyaránt.

Értékelés, tanulságok

A programsorozatról elmondható, hogy bár mind az öt eseménye sikerrel megvalósult, a résztvevők összetételét tekintve azonban nem sikerült a kitűzött célokat megvalósítani: a mozgáskorlátozottak részvétele az eseményeken alacsony maradt. Eleinte elsősorban a helyi mozgássérült szervezeteken keresztül, telefonos és email-es megkereséssel próbáltuk mozgósítani őket, de tapasztalatunk az volt, hogy ezek a szervezetek leginkább „alvó szervezetek”, az esemény híre sok esetben el sem jutott a mozgáskorlátozott emberekhez. A projekt lebonyolítása folyamán világossá vált számunkra, hogy mennyire fontos ezen a területen az ismeretség, a személyes kapcsolatok. Így az utolsó események előtt már személyes megkereséssel, bemutató előadással próbáltuk népszerűsíteni a programot, ez a módszer már nagyobb sikerrel járt.

A nemzetközi együttműködésnek köszönhetően lehetőség nyílt az egymástól való informális tanulásra, ismeretek cseréjére. A projekt legnagyobb eredménye a széles körű kapcsolatok kialakulása, egyrészt a projektpartnerek közötti szakmai tapasztalatszere, másrészt a résztvevők között szövődő barátságok útján. A résztvevő mozgáskorlátozottaknak lehetőségük nyílt, hogy eljussanak külföldi országokba, megismerkedjenek külföldi sorstársaikkal. Azáltal, hogy épek és mozgáskorlátozottak együtt vettek részt ezeken a programokon, az ép résztvevők nyitottabbá válhattak mozgássérült társaik nehézségeire, mindennapi küzdelmeire. A projekt nem várt eredménye, hogy már a projekt során a különböző országokból érkező résztvevők jelezték, hogy szívesen részt vennének a program jövőbeli továbbvitelében. A program ezáltal elérte fő célkitűzését, az európai uniós polgárok aktív részvételének előmozdítását.

ÁLLAMPOLGÁRI TAPASZTALATCSERE A KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉÉRT

Időpont: 2008. október 8–10.

Partnerek: Kárpátok Alapítvány (Magyarország), Karpatská Nadácia (Szlovákia), Fundacja Karpacka Polska (Lengyelország), Fondul de Dezvoltare a Euroregiunii Carpatice (Románia), Karpats'ka Fundaciya (Ukrajna), Initiative Bürgerstiftungen (Németország), Technologie-Netzwerk Berlin e.V. (Németország), Lincolnshire Community Foundation (UK), Community Foundation for Calderdale (UK), Action Halifax (UK)

Projektkoordinátor: Kárpátok Nemzetközi Alapítvány –
www.carpathianfoundation.eu

A Kárpátok Nemzetközi Alapítvány Magyarországon bejegyzett, közhasznú alapítvány, mely a Kárpátok Eurorégió területén élő leszakadó, marginalizálódó és lehetőségeivel élni nem tudó települések és közösségek segítségét tűzte ki célul.

Kapcsolatteremtés, tapasztalatcsere, valamint új ötletek és megoldások keresése volt a célja az *Állampolgári tapasztalatcsere a közösségek fejlesztéséért* című nemzetközi konferenciának és műhelysorozatnak, amelyet a Kárpátok Nemzetközi Alapítvány szervezett az észak-magyarországi Noszvajon, 2008. október 8–10. között.

Európa hét országából 90 résztvevő jött el, hogy a fogalmi alapoktól a gyakorlati megoldásokon át megvitassa és összehasonlítsa a különböző európai közösségi alapítványok és közösségi alapú szervezetek munkáját és sikeres működési gyakorlatát. A kultúráközi tapasztalatcsere jó lehetőséget adott arra, hogy a nyugat-európai és kelet-európai résztvevők összehasonlítsák nemzeti sajátosságait, felfedezzék a hasonlóságokat és különbségeket szervezeteik között. Cél volt az is, hogy mások is kedvet kapjanak közösségi alapítvány létrehozására Magyarországon, ahol elsőként – a konferenciát megelőzően – 2008-ban, Egerben alakult a jelenleg egyetlen ilyen alapítvány hazánkban.

A konferencia rámutatott arra, mekkora a közösségi alapítványok jelentősége a helyi közösségek fejlődésében és az állampolgárok hatékony helyi mobilizálásában. Az előadások során fény derült a sajátos fejlődési utakra, amelyet Anglia, Lengyelország, Németország, Románia és Szlovákia közösségi alapítványai jártak be. Az előadók számos jó gyakorlatot vonultattak föl közösségeik életének minden területéről.

A műhelyekben intenzív eszmecsere folyt a közösségi kezdeményezésekről, projektekről, a közösségi gazdaságfejlesztésről, a fenntarthatóságról, az adománygyűjtésről és az adományosztási rendszerekről, ahol a résztvevők megosztották tapasztalataikat az önkéntesekkel való bánásmódról, az állampolgárok mobilizálási módjairól, együttműködési módszerekről, s véleményt mondtak a közösségi alapítványok jövőjéről.

Az összetett, gazdag eseménysor része volt két informális program is – az esti borkóstoló az egri borvidék nedűiből, valamint egy közeli barlangművészeti közösségi projekt meglátogatása –, amelyek lehetőséget biztosítottak a további kapcsolatteremtésre és informális vitákra. A barlangművészeti közösségi projekt Noszvaj határában valósult meg, amely a nyomor színtere volt 1997-ig, amíg a Farkaskő Egyesület el nem kezdte

tevékenységét, s néhány falubeli bevonásával megtisztította a barlanglakásokat és kiállítások, szimpóziumok, koncertek és kreatív művészeti műhelyek, táborok helyszínévé tette.

Az Európa a polgárokért program kiemelt témái közül a projekt nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy Európa régi és új tagállamaiból érkezők megosszák értékeiket, véleményüket, és tanuljanak egymástól a demokrácia, az állampolgári részvétel, a társadalmi kohézió, a fenntartható fejlődés témáiról, és megvizsgálják azt is, hogy az uniós politikák milyen hatással vannak a helyi társadalmakra.

Az *Állampolgári tapasztalatcsere a közösségek fejlesztéséért* projektet az indította el, hogy az Európa a polgárokért program nagyon széles körű gyakorlati tapasztalatcserét tesz lehetővé, és ez által a vidéki közösségek fejlődését és tudásátvételét segíti, kapcsolatrendszerüket növeli, jó példák tanulását biztosítja. A várt eredményeknek megfelelően, a más-más uniós tagállamokból érkezők személyesen, közvetlen műhelymunkán keresztül győződhetek meg arról, hogy milyen sikeres gyakorlatok léteznek máshol, valamint saját közösségi munkájukat a többiekéhez képest értékelhették, s realisabb képet kaphattak az európai szinterről.

A projekt célcsoportját olyan állampolgárok és közösségi alapítványi munkatársak alkották, akik érdekeltek helyi közösségeik fejlesztésében és tanulni akartak egymástól. A partnerszervezetek szerepe a projektben az volt, hogy meghatározzák az előadások és műhelybeszélgetések témáját, előadókat biztosítsanak, megosszák tapasztalataikat, valamint a projekteredmények elterjesztésére stratégiát dolgozzanak ki helyi szinten.

Megállapítható, hogy a kulturális és társadalmi különbségek ellenére, amely az európai közösségeket és közösségi alapítványokat jellemzi, az azonos álláspontok és célok erősebbek, s a közösségi alapítványok jelenleg az állampolgári aktivitást leginkább elősegítő szervezetek Európában. Az ilyen hasznos találkozók megteremtik a kölcsönös egyetértést és szolidaritást, valamint növelik a toleranciát a régi tagállamok és az új kelet-európai tagállamok állampolgárai között, s szakmailag is szemléletformálóak lehetnek.

A műhelymunkák beszélgetései során összegyűjtött tapasztalatokból kiadvány született, amely ötleteket és segítséget nyújthat másoknak is. A résztvevők közötti információáramlás nem szűnt meg, a jövőben folytatódik a kapcsolattartás annak érdekében, hogy a részt vevő szervezetek a későbbiek folyamán közös projekteken dolgozzanak.

CHARLES DICKENS MŰVE

AZ AHA SZÍNHÁZ ELŐADÁSÁBAN

Időpont: 2008. október 17–25.

Résztvevők: Magyar Vöröskereszt Reintegrációs Központ (Magyarország), Joseph Wresinski Cultuur Stichting (Hollandia) Divadlo Bez Domova (Szlovákia), o.s. Ježek a Čížek (Csehország), Casa Ioana, Ady Endre Gimnázium, Pécsi Sebestyén Általános- és Zeneiskola

Projektkoordinátor: Füsti Molnár Sándor

Az AHA színpad! Magyarország első, és napjainkig egyetlen rendszeresen működő hajléktalanokból, s valaha volt hajléktalanokból álló színpada, melynek a Magyar Vöröskereszt Madridi úti hajléktalanszállója ad otthont.

A színház alapítását a 2001. évi karácsonyi ünnepség előzte meg. Ekkor úgy gondoltuk, hogy a hajléktalan szálló lakóinak egy ünnepi műsort állítunk össze. A karácsonyi ünnepségen elért sikeren felbuzdulva fogalmazódott meg a gondolat, hogy kizárólag hajléktalanokból álló színházat hozunk létre. Mivel egyik munkatársunk, Füsti Molnár Sándor amatőr színjátész és rendezői múlttal rendelkezik, ezért kivitelezhetőnek látszott a terv.

Az AHA színpad 2002. május 24-én debütált. Ezt az előadást követte számos színdarab, verses összeállítás, és különböző irodalmi művek színpadi adaptációi. 2006-ban, Prágában a cseh hajléktalanok színtársulatával közösen előadtuk a *Tanuljunk nyelveket!* című Örkény-egypercest. Ez adta az ötletet, hogy 2008 októberében holland, szlovák, cseh és magyar szereplőkkel közösen, angolul vigyük színpadra Charles Dickens Karácsonyi énekét. A színdarabban négy ország hajléktalan színjátésoi, valamint fogyatékkal élők, szegénységi küszöb alatt élő, hajléktalansággal veszélyeztetett emberek vettek részt. Nagyon fontosnak tartjuk a nemzetközi kapcsolatokat és tapasztalatcserét, mert bebizonyosodott számunkra, hogy a különböző országokban a problémák hasonlóak, de a megoldások különbözősége segítségünkre lehet, ha ezt a hazai viszonyokra át tudjuk ültetni.

A nemzetközi és a saját tapasztalatok alapján is elmondható, hogy a művészetnek, ezen belül is a színjátészának, pozitív hatásai vannak a szereplőkre. Feledtetni az emberekkel az elmúlt időszak traumáit, majd a közös munka során, újabb barátokra, közösségre találva segíti őket sorsuk jobbra fordításában. Rendkívüli mértékben növekszik az önbecsülésük, javul problémamegoldó képességük, a külvilággal való kapcsolatuk, és a külvilág feléjük irányuló megítélése is pozitív irányban változik. A közös munkába gyakran általános iskolásokat is bevonunk, ugyanis a gyerekek tudásánya a hajléktalanságról hiányos, viszont a közös művészeti munka folyamán megváltozik velük a viszonyuk. Ez a tapasztalat hosszú távú befektetés, mert ezek a gyerekek felnőttként kevesebb előítélettel lesznek a hajléktalanokkal szemben, és saját gyermekeiknek már ezt a tudást adják tovább. A hajléktalanok pedig a közös munka során túllépnek a kirekesztettségen, amit a hajléktalan lét jelent.

A színpadi játszóik közül eddig minden negyedik ember sikeresen visszatért a társadalomba. Akad olyan társulati tag is, aki tíz év börtön után került a szállóra, majd a színpadhoz. Összeszedte magát, s most egy vidéki kisvárosban él élettársával.

A színházi estet követő napon szakmai programokra került sor. Az előadásokon olyan tapasztalt szervezők szólaltak meg, akik már több alkalommal bizonyították a művészeti rehabilitáció sikerét Magyarországon.

A programmal elérni kívánt közvetlen céloknak a mindenkori színjátszók segítségét tekintjük. Ennek keretein belül segítséget és lehetőséget kívánunk nyújtani számukra szabadidejük hasznos eltöltéséhez, új társas kapcsolataik kialakításához, valamint a valahová tartozás és a fontosságtudat érzésének először, vagy újbóli átéléséhez.

Hosszútávon célunk hozzájárulni a hajléktalanság elleni küzdelemhez, sikereinkkel bizonyítani a rendezett családokban élők számára, hogy a hajléktalansággal kapcsolatos előítéleteik nem minden esetben állják meg a helyüket, hogy a hajléktalanok csoportja sem homogén, tehát nem ítéltethők meg egy emberként. Ezért fontosnak tartunk minden olyan programot működtetni, amelynek hatására hosszútávon változhat és differenciálódhat a közvélemény, ezáltal pedig nőhet a hajléktalan személy társadalomba való visszaintegrálódásának esélye.

MEGÚJULÓ ENERGIÁVAL

A SZEGÉNYSÉG ELLEN

Időpont: 2009. március 18–21.

Résztvevők: Interregionális Megújuló Energia Klaszter Egyesület, Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar (Magyarország), Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (Románia)

Projektkoordinátor: Varga Anikó

Programunk az Európai Unió jövője és alapvető értékei mellett az emberek jólétével foglalkozott, kiemelten a társadalmi összefogás és a fenntartható fejlődés témával.

Mint ismeretes, Magyarországon 3 millió ember él a szegénységi küszöb alatt, ebből 1 millió él úgynevezett mélyszegénységben. A vidéki térségekben a városoktól távol fekvő falvakban élő népesség esetében további problémák is jelentkeznek. A vidéki lakosság hozzáférése a modern energetikai szolgáltatásokhoz és technológiákhoz korlátozott az ezzel járó magas költségek miatt. Így a modern megújuló energiával kapcsolatos technológiák felhasználása is rendkívül alacsony e népesség körében, nemcsak a pénzügyi lehetőségek, hanem a technológiák használatához és fenntartásához szükséges képességek hiánya miatt is. A szegénység nagymértékben behatárolja az érintettek lehetőségét életük alakítására, a szegénység kialakulásában és fenntartásában pedig meghatározó az energiafogyasztás módja. Az energiafogyasztás és a megújuló energiaforrások használatának tekintetében az Unió jövője és a szegény vidéki térségek lakosainak élete összefügg. A megújuló energiaforrások nagyobb arányú használata az emberek jólétét segíti elő, és ez által hozzájárul az alapvető értékkeremtéshez.

Egyesületünk tevékenységi területén, a Dél-Dunántúli Régióban számos olyan ember él, akik nemcsak a hagyományos értelemben vett szegénységben, hanem energiaszegénységben élnek. Projektünk a háztartásokat érintő energetikai problémák enyhítésével hozzájárult a szegénység csökkentéséhez.

Célcsoportunkat alkották a vállalkozások képviselői, kutatók, szakemberek, a szociális szférában dolgozók, önkormányzatok képviselői, civil szervezetek, egyéni érdeklődők, szegény vidéki lakosság.

A program kiemelt témái a projekt ideje alatt végig jelen voltak. A magyar és a romániai workshop alatt az előadások kitértek az Unió elképzelésére, jövőbeli terveire, a decentralizált energiarendszerek: napkollektorok, napkonyhák, napenergiás szárítók, kis teljesítményű, közösségi tulajdonú biomassza és biogáz rendszerek segítségével megvalósuló olcsóbb energia-előállításra és munkahelyteremtésre, valamint a társadalmi összefogás jelentőségére.

Módszertani szempontból lényeges elem volt, hogy a projektet egy előkészítő terepmunka és egy kísérleti jellegű technológia installálása előzte meg, melynek eredményeit a workshopok alkalmával ismertettük

és továbbfejlesztettük, valamint a tanulmányi kirándulások keretében a résztvevők is megismerkedhettek az eredményekkel.

Fontos szerepet játszott a nemzetközi együttműködés projektünk megvalósításában, mivel ez által olyan ismeretanyag jöhetett létre, mely több ország szakembereinek tudását foglalja össze, és hozzájárul későbbi gyakorlati projektek megvalósításához.

A program eredményeire támaszkodva egyesületünk 2009 őszétől az Ormánság falvaiba workshopokat szervez, melynek keretében a résztvevők elsajátíthatják a gyakorlatban is a megújuló energiaforrásokat igénylő technológiák megalkotását, valamint megtapasztalhatják a kalákamunkában megvalósuló társadalmi összefogás erejét.

A program segítségével az érintettek felismerték, hogy az instant hagyományos megoldások átvétele helyett speciálisan a helyi problémákra alkalmazható technológiákat, rendszereket kell kidolgozni, melyekkel a helyi lakosok bevonásával a probléma enyhíthető, és megszüntethető.

SZÉCHENYI FUTAM®

Alternatív energiával hajtott járművek versenye

Időpont: 2009. április 23–25.

Résztvevő: Széchenyi István Egyetem

Projektkoordinátor: Petis László

Idén immár negyedszer került megrendezésre a *Széchenyi Futam*, melyen alternatív energiával hajtott járművek versenyeztek egymással. A futam megszervezéséhez az adta az apropót, hogy a fosszilis üzemanyagok már csak néhány évtizedig állnak rendelkezésünkre, ezért elengedhetetlen, hogy megoldást találjunk a hajtóanyag-válság és a Földet fenyegető természeti katasztrófa elkerülésére.

Ezen felbuzdulva 2006 áprilisában a Széchenyi István Egyetem maroknyi hallgatója egyedülálló rendezvény szervezésébe fogott. Felismerve a tudományos műhelyek adta lehetőségeket, illetve azt az óriási potenciált, amelynek egyedüli letéteményesei korunk mérnökhallgatói, olyan megmérettetést akartak megvalósítani, amely kézzel fogható, összemérhető tervezői és kivitelezői eredményeken alapszik, megmozgatja és felrázza a szunnyadó fejlesztői hajlamot minden arra fogékony hallgatóban. Győr és a Széchenyi Egyetem adottságai, a fiatalok körében talán leginkább érdeklődésre számot tartó műszaki iparág, valamint korunk égető környezeti problémáinak figyelembevételével alakult ki a koncepció, hogy olyan közlekedési eszközök tervezésére és építésére hívják fel az ország valamennyi felsőoktatási intézményének hallgatóit, amelyek kizárólag alternatív, környezetbarát meghajtással üzemelnek. Különböző járművek teljesítményének összemérésére pedig egy differenciált pontozási rendszerrel működő, egyszerre látványos és tartalmas verseny keretei a legmegfelelőbbek. Mivel az elképzelés környezeti, társadalmi, szakmai és talán hazánk számára is értéket teremtő hatása már az alapkoncepció felvázolásakor jelentősnek ígérkezett, a legnagyobb magyar és a hallgatók anyaintézménye előtt is tisztelegve a verseny a *Széchenyi Futam* nevet kapta.

2006. április 26-án hét csapat állt rajthoz az első Széchenyi Futamon. Az összdíjazás 570 000 Ft volt, amelyet változatos különdíjak egészítettek ki.

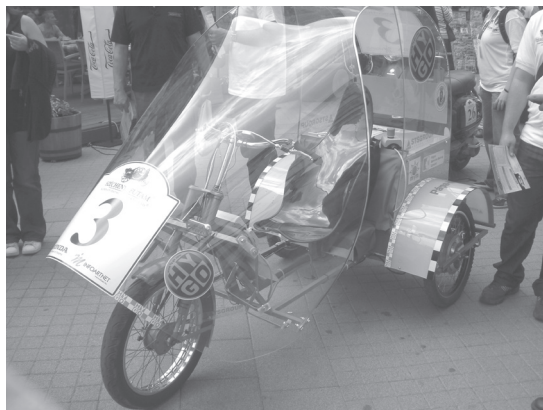
A második futamra készülődve, a szinte meglepetésszerű siker, a pozitív visszhangok és építő észrevételek, kritikák, az óriási szakmai és sajtóérdeklődés alapján nyilvánvalóvá vált, hogy a kezdeményezés nem csak életképes, hanem további óriási lehetőségek rejlenek benne. Képes elérni mindazt a célt, amelyekkel kapcsolatban alkotói életre keltették. Sőt, megfelelő, átgondolt fejlesztéssel még hatékonyabban, még több eredmény érhető el. A 2007-es Futam mind a rajthoz állók számában, mind összdíjazásában megduplázta az előző évit. Az értékelést ötfős szakmai zsűri végezte, amely végül 900 000 Ft-ot és számos különdíjat oszthatott ki a legeredményesebb csapatok között.

A harmadik Széchenyi Futam versenyszabályzata, értékelési szisztémája és kategóriarendszere az FIA szabályzataival egybevetve további differenciálásra és pontosításra került. A versenyszabályok és az értékelés szigorodásával, a bemutatott járművek technikai volumenéhez igazodóan a verseny összdíjazása is több mint 1,2 millió forintra nőtt. A folyamatos technikai fejlődés ösztönzése mellett az előző évben meghatározott újabb célkitűzés megvalósítása felé is nagy lépést tettek a szervezők: sikerült több középiskolás csapatot rajthoz állítani, ezzel az alternativitás, az innováció- és környezettudatosság felé közelíteni a mérnökhallgatók bázisát képező fiatalabb célcsoportot.

A negyedik Széchenyi Futamot 2009 áprilisában rendeztük meg és már határainkon túl is meghirdettük. A versenyre való felhívással, konferenciák és workshopok szervezésével lehetőség nyílt a környező tagországok fiatal mérnökjelöltjeit is bevonni egyfajta környezettudatos tapasztalatcserébe, tudásmegosztásba. Továbbra is a fő célok és feladatok közé tartozik a középiskolások megszólítása, buzdítása, és a Széchenyi Futam üzenetének mind szélesebb körben való terjesztése. Mindezek mellett az idei évben betétfutamként, Magyarországon először bemutatkozott az Elektro Go-kart verseny is.

A legjobb ötletek, elgondolások innovációs díjakban részesülnek, amelyek nagy segítséget jelenthetnek a további sikeres fejlesztési munkálatokhoz. Emellett a Széchenyi Futam határainkon túl, és szakmai körökben is elismert fóruma jövőnkét biztosító fiatal mérnökeinknek. Bízunk benne, hogy évről évre egyre több csapat részvételével mutathatjuk meg, mit valósíthat meg napjaink technológiája. Így a résztvevők és az érdeklődők mind újabb szakmai, tudományos ismeretekre tehetnek szert, miközben a környezettudatos gondolkodásmód leghatékonyabb terjesztésére nyílik lehetőség.

A projekt a Kreativitás és Innováció Európai Évének egyik kiemelt magyarországi programja volt.

AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRSÁG

A MENEKÜLTEK, A NŐK ÉS

A FIATALOK SZEMSZÖGÉBŐL

Időtartama: 2007. augusztus 1 – 2008. június 1.

Résztvevők: Autonómia Alapítvány (Magyarország), Regionale Arbeitsstelle für Ausländerfragen, Jugendarbeit und Schule e.V – RAA Berlin (Németország), Creating Effective Grassroots Alternatives – C.E.G.A. (Bulgária)

Projektkoordinátor: Bari Judit

Autonómia Alapítvány (www.autonomia.hu): Az Autonómia Alapítványt 1990-ben alapították azzal a céllal, hogy elősegítse a magyarországi civil társadalom fejlődését. Céljukat elsősorban helyi civil kezdeményezések támogatásával kívánják elérni, melynek során az emberek mozgósítják a rendelkezésükre álló helyi erőforrásokat is céljaik elérése érdekében.

Regionale Arbeitsstelle für Ausländerfragen, Jugendarbeit und Schule e.V – RAA Berlin (www.raa-berlin.de): Az egyesületet 1991-ben alapították, feladata, hogy hozzájáruljon a civil társadalom fejlődéséhez.

Creating Effective Grassroots Alternatives – C.E.G.A (www.cega.bg): Fő célkitűzése, hogy támogassa a hátrányos helyzetű csoportok fenntartható demokratikus fejlődését, bevonva az állampolgárokat annak érdekében, hogy megoldásokat találjanak a helyi problémákra.

A projekt a *PAKIV Európai Roma Alap* programsorozat része, mely 1993-ban azért jött létre, hogy különböző projektekkel támogassa a hátrányos helyzetűeket, elsősorban a roma lakosságot. Azóta számos nemzetközi műhelyt, képzést és konferenciát szerveztünk a roma tárgyú kérdésekkel kapcsolatos kommunikáció és együttműködés bátorítása érdekében. Ennek során bolgár, szlovák, magyar és román köztisztviselők és civilszervezeti képviselők találkoztak német, dán és angol társaikkal a hátrányos helyzetű csoportok integrációjával kapcsolatos témában szerzett tapasztalataik kicserélésére, különös tekintettel a romákra, akik hátrányos helyzetű régiókban és rossz szociális gazdasági körülmények között élnek.

2008 áprilisában hasonló témában tartottunk konferenciát, melyhez az Európa a polgárokért program keretében kaptunk anyagi támogatást. A konferencia témája az aktív állampolgárság a roma menekültek, a roma fiatalok és a roma nők megközelítéséből. A témákat három ország között osztottuk fel. Németország foglalkozott azzal, hogy a menekültek hogyan lehetnek aktív tagjai közösségüknek, Bulgária a fiatalok, míg Magyarország a nők szemszögéből közelítette meg a témát. Magyarországon a Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesülettel közösen végeztük a tapasztalatgyűjtést a témában. (A Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesületet 1999-ben alapították meg többségében roma/cigány egyetemisták azzal a céllal, hogy a romák társadalmi és egyéni problémáit, hátrányait kezeljék, önkéntes és lelkes munkájukkal segítsék.)

A feladatot úgy közelítettük meg, hogy olyan partnerszervezeteket vontunk be a munkába, akik kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, hiszen a cél az volt, hogy minél többen vegyenek részt a tapasztalatgyűjtésben. A meghívott szervezetek között elsősorban női egyesületek szerepeltek, illetve olyan női aktivisták, akik aktív tagjai a társadalomnak. Olyan személyeket kerestünk, akik

- több területre kiterjedő társadalmi tevékenységet folytatnak,
- egyértelműen lefektetett jogokkal és felelősségekkel rendelkeznek,
- értik és tudják az egyenlőtlenség és igazságtalanság definícióját, valamint rendelkeznek az egyenlőbb és igazságosabb társadalom létrehozására törekvő akarattal, képesek életüket, közösségüket és a munkahe-lyüket érintő kérdésekben körültekintő határozatokat hozni, valamint aktívan hozzájárulni a demokratikus társadalom megalkotásához.

A beszélgetések elsősorban előre megfogalmazott kérdések mentén haladtak, de természetesen ettől eltérhettek. Olyan kérdésekre kerestük a választ, hogy például milyen akadályokkal találták szembe magukat, amikor aktívan szerettek volna bekapcsolódni a társadalmi életbe, és nemcsak passzívan szemlélni, hogy mások hogyan alakítják azt. Voltak olyan nők, akik egyedül voltak, vagyis nem tartoztak semmilyen egyesülethez, mégis megfogalmazódott bennük a vágy, hogy valamit tegyenek ők is a társadalomért. Az ő esetükben felme-rülő kérdések, hogy első körben hova fordulhatnak és milyen fórumokat kereshetnek fel.

A beszélgetések során összegyűjtött tapasztalatokat az áprilisi konferencián vitattuk meg annak érdekében, hogy olyan megoldásokat kínáljunk a felmerült problémákra, melyeket bárki tud használni, aki hasonló hely-zetben van, mint a megkérdezettek. A konferencia végén egy CD-t adtunk ki, amely tartalmazza a konferenci-án elhangzott előadásokat, tapasztalatokat, és amely gyakorlati segítséget nyújt más szervezeteknek is.

Aktív Európai emlékezet

Ez az alprogram a deportálásokhoz kapcsolódó főbb helyszínek és archívumok megőrzésére, valamint a nácizmus és a sztálinizmus áldozatairól való megemlékezésre irányul. A polgárok emellett részt vehetnek közös visszaemlékezésben is, az Európai Unió ötven évvel ezelőtti kezdeteire, az európai integráció történetére, amely által sikerült megőrizni a békét tagjai között, és együtt gondolkozhatnak a jelen Európájáról, a jövő építése jegyében túllépve a múlton.

REMÉNYSÉG KÚTJAI II.

Időpont: 2012 – 2013. november

Résztvevők: Segítség az élethez alapítvány, Radnóti Gimnázium, Pannonhalmi Bencés Gimnázium, Lélek és Élet Alapítvány, Debreceni Református Gimnázium, Salom Nemzetközi Szolgálat (Lengyelország), Koinonia Szlovákia, Keresztények Izraelért (Ausztria), TOS-Tübingen (Németország), Darmstadti Mária nővérek (Németország)

Projektkoordinátor: Simonyi Andrea

A közép-európai holokauszt helyi vonatkozásaira fókuszált a program. Ezen belül is a keresztény közösségeket szólította meg, a keresztény önreflexió alapjairól, a személyes találkozások és találkozottatások eszközével élve. A közép-európai országok társadalmainak e fontos alkotó eleme, a magát kereszténynek definiáló közösségek körében a holokausztra történő valós mélységű reflexió Németország kivételével nem történt meg. Nem fogalmazódtak meg azok az alapvető valóságreakciók, amelyeket pedig a kor magyar és közép-európai társadalmait tanulmányozók azonnal és szembetűnő módon észre kell, hogy vegyenek: élesen jelenik meg a kor képében a kiélezett keresztény kontra zsidó ellentétezés.

Számos olyan egyházi tanító, prédikátor, több esetben egészen magas szintű vezető is volt, aki az előítélet, a kirekesztés és diszkrimináció hangjait ütötte meg a zsidó közösséggel szemben. Hogy ezt a szószék szellemi magaslatáról tették, az egyházi sajtóban leírták, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a kelet-európai országok lakossága, nagyon kevés és hősiesség kivételével eltekintve, némán nézte végig milliók halálba hurcolását.

A projekt a keresztény közösségeket megszólítva, a negatív és pozitív példákat felemelve, éppen a kereszténység alapidokumentumait figyelembe véve, és ennek értékrendjéből kiindulva szembesül és szembesít a holokauszt túlélőivel, emlékhelyeivel, a deportálások és koncentrációs táborok valóságával, azok helyszínein, konferenciák és találkozók keretében. A találkozók felépítésében a többrétűség, a teológia, a pszichológia, a történelemtudomány és a művészet egymástól eltérő, de egymást kiegészítő eszközeivel értük el a holisztikus élményt, a teljes személyiség megszólítását.

Magyar állampolgárokként a szervezők átélték a magyar társadalom válságait és megújulási küzdelmét. Úgy gondolták, hogy a társadalmi válság egyik centrális tényezője a holokauszt totális tragédiájának ellentmondásokkal teli feldolgozási folyamatában keresendő. Egyrészt a társadalom egy része túlzottan tartja a korszak felemlítését, másrészt a szélsőséges eszmék és mozgalmak feleledése, annak a korszaknak a bizarr „reneszánsza”, amely a holokauszthoz vezetett, a nacionalizmusnak a kereszténységhez köthető megnyilvánulásai teszik elkerülhetlenné a belső tisztázást az egyházak részéről is.

Olyan keresztény előadókat hívtak meg közép-európai országokból, akik maguk már végigmentek e belső önvizsgálat útjain. Ezek az előadók részben teológusok, részben történészek, részben művészek vagy pszichológusok voltak.

A meghívottak között keresztény közösségek tagjai voltak, de maguk a találkozók a tárgyilagos, neutrális légkört teremtették meg, hiszen a részt vevő érdeklődők között számos nem keresztény is volt, a holokauszt túlélőtől és az ő utódaiktól kezdve pedagógusokig és több középiskola tanulójáig. A prioritások között szerepelt az emberi dilemmákkal, sorsokkal, Európa történelmének legszörnyűbb földrajzi helyeivel és azok törté-

netével való személyes találkozás, az érzelmi és spirituális transzformáció segítése, az új információk átadása, az értékrend megújulásának segítése.

Találkozókat és emlékutakat szerveztek a holokauszt legérzékenyebb területeire, és minden találkozót összekötöttek a túlélőkkel való találkozással és a holokauszt emlékhelyeinek meglátogatásával. Minden ilyen út és találkozó bőséges lehetőséget kínált az önreflexióra. A projekt európai dimenziója kivételes lehetőséget teremtett a reflexió elmélyítésére. A holokauszt terhe akkora Közép-Kelet-Európa országain, amit szinte lehetetlen egymástól függetlenül tárgyalni. Közösek a tanulságok, hasonlóak a folyamatok. Maga a kereszténység is országhatárokon átívelő hit- és erkölcsi rendszer. A tapasztalat az volt, hogy megkönnyíti a szembenézés folyamatát, ha nem saját, hanem egy hozzánk közeli ország történelmét szemléljük első lépésként. A konfrontatív, de mégis az igazság és szeretet méltóságát teljes légkörének megteremtése, az önreflexió, az értékrendben való személyes megújulás, változás lehetővé tétele és szorgalmazása. Új, a befogadáson és a „másik fél” tiszteletén alapuló „mítoszrombolás”, a szegregáció alapját képző „fantomképek” felszámolása által.

A projekt céljait nemcsak sikerült megvalósítani, hanem az eredmények messze túlhaladták a várakozást. Ennek oka abban a lényegi felismerésben rejlik, hogy a kereszténység egy rendkívül lényeges és ellentmondásos jelensége az európai és magyar történelemnek és társadalomnak. Kivételes helyzet volt, hogy szinte mindegyik egyház vezetője nyitott volt a kommunikációra.

Kiemelendő annak a németországi csoportnak az utóélete, akik olyan családok leszármazottai, akik konkrétan részt vettek tömeggyilkosságokban. Erre a családi múlttra adott hiteles és megrázó reakciójuk, a túlélők felé elmondott vallomásaik, alázatuk nemcsak példaértékű, hanem már a találkozók során is országos média-visszhangot váltott ki. Az aktív európai emlékezet találkozón való részvételük nyomán 2014-ben Magyarországon az egész ország és Európa nyilvánossága előtti emlékutat terveznek, amelyhez a projekt más partnerei is csatlakoznak. Ez nemcsak kiszélesíti az eredeti célokat, hanem a megbékélés programjából mozgalmat indíthat el Magyarországon és Közép-Európában.

Számos megrázó személyes történetet beszéltek meg a résztvevők a projekt hatására: eddig elfojtott és elhallgatott családi történetek kerültek a felszínre. Az empatikus, megértő környezetben elhangzott kibeszélések nyomán személyes felszabadulás, megújulás, remény született sokakban a résztvevők közül arra, hogy lehet különböző identitásaink és nemzeti hátterünk ellenére barátságban és szolidaritásban élni. A részt vevő diákok életre szóló élményekről számoltak be útjaik után. A felnőtt résztvevők őszinte emberi törekvését látva egy szörnyű történelmi örökség feldolgozási kísérlete közben vonzó volt számukra, és megtalálták rendkívül lényeges helyüket a generációk láncolatában.

Az egyik legfőbb tanulság volt, hogy nem a magas intellektuális tudományosság az egyetlen és legfontosabb út a társadalmi transzformáció elindításában, hanem a legegyszerűbb emberi érzések erős és tiszta megfogalmazása és megerősítése egy adott – tragikus – történelmi eseménysor fényében. A személyességet, az érzelmi és spirituális érintődést tartjuk a projekt legnagyobb erejének.

Szükség van egy markáns meggyőződésre a legmélyebb emberi értékekről, amelyek alapvetően az EU értékei is, és ez a hit és kreativitás életre tud hozni egy olyan projektet, ami relevánssá tud lenni egy egész ország számára.

A TÁBOR SZOMSZÉDSÁGÁBAN

Időpont: 2012. június 18–23.

Résztevők: Kistarcasai Kulturális Egyesület

Projektkoordinátor: Kereszti Ferenc

Az 1993-ban alakult Kistarcasai Kulturális Egyesület elsődleges célja, hogy hozzájáruljon a település kulturális életéhez, segítse a helyi civil közösségek aktivitását. Nagy súlyt fektetünk Kistarcsa hagyományainak, valamint történelmi emlékeinek összegyűjtésére és ápolására. Sajnos gyakran kell szembesülnünk azzal a ténnyel, hogy településünk neve igen sok kellemetlen érzést ébreszt az emberekben, mivel a múlt század '50-es éveiben internálótábor működött itt. Az országban kevés az olyan család, melynek ne fűződnie kell rossz emlékei Kistarczához. Számunkra, itt élőknek – bár abszolút vétlenek vagyunk a településünk területén végbement borzalmak tekintetében – nyomasztó ez a tudat. Mivel az egykori tábor kerítésének téglafala és az épületek részben még ma is állnak, nap, mint nap szembesülünk ezekkel a tényekkel.

Egyesületünk, közel két évtizedes megalakulása óta szinte kötelességünknek érezzük, hogy – mintegy vezeklésként – megemlékezzünk a Kistarcán ártatlanul meghurcolt emberekről.

A szomorú tények és a számunkra adott háttér serkentett minket arra, hogy pályázzunk az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynöksége által az Európa a polgárokért program Aktív európai emlékezés alprogramja keretében meghirdetett pályázatra. A kiírás célja, hogy minél változatosabb módon hívjuk fel a figyelmet a náciizmus és a sztálinizmus borzalmaira, emlékezzünk meg a totalitárius rendszerek áldozatairól.

Adottságainkra és korábbi rendezvényeinken szerzett tapasztalatainkra alapozva mi egy nemzetközi szeminárium megszervezését tűztük ki célul. Helyszínül a technikailag jól felszerelt, különböző befogadóképességű termekkel, szállás és étkezési lehetőséggel is rendelkező Gödöllői Mater Salvatoris Konferenciaközpont és Leleki Gyakorlatos Házat választottuk. A központi folyosó falaira a fogvatékkal élő művészek alkotásait gyűjtő Nyitott Kapu Alapítvány által rendelkezésünkre bocsátott, a holokauszt és a sztálinizmus elrettentő emlékeit ábrázoló festményeket helyeztünk el. Előadóknak és a workshopok vezetőinek sikerült megnyernünk a történelem ezivaros időszakával elmélyülten foglalkozó szakembereket, valamint a szörnyűségeket testközelben átélt, a diktatúra által meghurcolt személyeket. Igyekeztünk minél szélesebb áttekintést nyújtani a résztvevőknek. Voltak az önkényuralomra vonatkozó általános témák, valamint olyanok, amelyek vagy csak a náciizmus vagy csak a sztálinizmus jellemzőinek egy-egy szeletét vizsgálták. Érintettségünknel fogva természetesen nagyobb súlyt fektettünk az utóbbi időszakra. A magyar nyelvű előadások fehallgatókon keresztül, szinkrontolmácsolással jutottak el a külföldi hallgatósághoz, a workshopok beszélgetései és vitái pedig angol nyelven folytak.

Bármiről is szólunk a projektjeink, mindig fontosnak tartjuk az Európai Unióval kapcsolatos témák felvetését, mert feladatunknak tekintjük az európai integráció népszerűsítését, az európai identitás jelentőségének hang-

súlyozását. Ezúttal workshopok keretében érintettünk olyan fontos kérdéseket, mint az Európai Unió megalakulása és a kezdeti lépések jelentősége, az új tagállamok és a további bővítéssel kapcsolatos kilátások, a pályázási lehetőségek, valamint az önkéntesség, a diakónia és a tolerancia fontossága.

A délutáni programokat a főtémánkhöz kapcsolódóan szerveztük meg. Minden résztvevőnkre nyomasztólag hatottak a magyar történelem két vérzivataros korszakát, a nyilasok és a kommunisták kegyetlenségeit plasztikusan bemutató Terror Háza Múzeum terei. A Recski Nemzeti Emlékparkban Krasznay Béla – a Recski Szövetség elnöke, aki maga is rab volt ebben a kényszermunka-táborban – kalauzolta a látogatókat. A magas korát meghazudtolóan – szellemileg és fizikailag egyaránt – friss egykori táborlakó személyes élményei lebilincselően hatottak a hallgatóságra. A volt kistarcsai internálótábor területére még napjainkban is csak körülményesen lehet bejutni. Az elhagyatottságtól pusztulófélben lévő épületek közt a múlt század '50-es éveiben itt fogvatartott férfiak idézték fel az akkori zord időköt. A fent említett helyszíneknél sokkal kellemesebb látványt nyújt a Gödöllői Királyi Kastély, ahol számos emlék utal az Európai Unió előszelének is tekinthető Osztrák–Magyar Monarchia soknemzetiségű berendezkedésére.

Mivel a projekt témája ennyire általános, a meghívott szervezetek tevékenységi köre igen széles volt. Szem előtt tartottuk a földrajzi kiterjesztést is. Azzal, hogy vendégeink tíz országból érkeztek, képviseltette magát Európa minden része, Spanyolországtól Bulgáriáig és Görögországtól Észtorszáig. A történelmi múlt szempontjából is változatos volt a résztvevők összetétele, hiszen más hatása volt a sztálinizmusnak a nyugati országokban, mint a borzalmak helyszínéül szolgáló keleti blokkban.

A korosztályi sokszínűségre is törekedtünk, de ezt kevésbé sikerült megvalósítanunk. Ennek egyik oka, hogy próbáltunk olyan új partnerintézményeket bevonni, melyek képviselőivel már találkoztunk egy-egy európai uniós projektben, de magával a szervezettel korábban még nem volt együttműködésünk. A téma komolyságára való tekintettel, a meghívásnál feltételként szabtuk meg a 18 év felettséget. Sajnos, ez kevésnek bizonyult, a fiatalok egy része nem tudott azonosulni a témával. Pedig mi igen fontosnak tartjuk, hogy az ifjúság is részese legyen a múltidézésnek, szerezzenek tudomást az önkényuralmi borzalmakról, mert ezek ismeretében tudnak igazán tenni azért, hogy soha többé ne alakulhassanak ki hasonló körülmények Európában.

Tisztelettel kell megemlítenünk azokat a vendégeinket, akik fiatal koruk ellenére igen aktívan, érdeklődve és hozzáértően vettek részt a szeminárium programjában. Még ennél is figyelemreméltóbb az a tény, hogy egyesületünk fiataljai közül néhányan – köztük több középiskolás – alaposan elmélyedtek ebben a témában. Nem csak a szeminárium idején, hanem azt megelőzően és utána is foglalkoztatja őket ez a történelmi időszak.

A szemináriummal nem ért véget a projekt, mert készítettünk honlapot, DVD-t és nyomtatott kiadványt is. Az A/4 formátumú, 40 oldalas füzetnek – mely az előadások anyagán kívül más idevonatkozó írásokat és a részt vevő szervezetek bemutatását is tartalmazza – lesz magyar és angol nyelvű változata. A DVD és a honlap bőséges képi anyaggal járul hozzá a projekt ismertetéséhez.

Összegzőképpen elmondhatjuk, hogy projektünk elérte célját. Sok helyről kapunk pozitív visszajelzést, különösképpen olyan területekről, ahol közvetlen érintettség áll fenn.

Megnyugtató érzés, hogy a programokra nehezen beterelehető és méltatlankodó fiatalok közül is többen írtak elismerő és köszönő levelet, sőt, olyan is van köztük, aki tanácsot kért ahhoz, hogy az ő egyesülete is szervezhessen hasonló szemináriumot.

VIGASZTALJÁTOK NÉPEMET!

Időpont: 2011–2012

Résztevők: Segítség az Élethez Alapítvány

Projektkoordinátor: Simonyi Andrea, Bánki Miklós

Három nap eseményét, három budai helyszínt tár elénk a film. A történész és a szemtanú. Nem többet, mint hármat. Ezen a három helyszínen 84, majd 150, majd 90 magyar állampolgárt gyilkoltak meg.

A legtöbb budapesti számára ezen ismert és funkcionáló épületek története, és az itt lezajlott borzalmas események teljesen ismeretlenek. A tettesek gyűlöletre nevelt elemek. A megölteknek pedig csak annyi „bűnük” volt, hogy rokonságban álltak a bibliai Máriával, Józseffel, Jézussal. Tehát zsidók voltak. A magyar parlament által szentesített kirekesztő, jogfosztó törvények, rendeletek bírósági ítélet nélkül is közvetve vagy közvetlenül halálra ítélték mindenkit, akit zsidónak minősítettek.

A film a máig ható lezáratlan magyar közelmúltról beszél. Az agyonhallgatott, nemhogy nem kibeszélt, de teljességében még fel sem tárt múltról, melyet szüleink, nagyszüleink közvetlenül is megélték. Nekik ez nem történelem, hanem megélt életük gyógyulatlan sebe.

A filmben azonban a magyar nyilasok tettei – és általában a holokauszt – kapcsán a mai keresztény egyházi életben ismert személyek is nyilatkoznak, de nem a megszokott módon. Feltett kérdéseik arról tanúskodnak, hogy emberségüket és hitüket személyesen érinti ez a történelem, nem közhelyszerűen, hanem elmélyülten és végiggondoltan, igazi kivezető utat keresve. Így jut el három különféle keresztény egyházhoz tartozó gondolkodó ember is arra, hogy az igazi kérdés nem az, hogy pl. Auschwitzban, és hasonló helyeken hol volt Isten. A mai napig megválaszolatlan kérdés valójában az: hol volt az Emberiség?

Az akkori helyszínek a mai napig is megvannak, funkciójuk hasonló. A gyilkossá vagy áldozattá válás lehetősége nem szűnt meg, a köztünk élő szélsőséges csoportok hasonló utat követnek, mint 1944-es elődeik. E csoportok létrejöttét segítő ideológiák és sztereotípiák, manipulatív, gyilkos téveszmék pedig újra hatnak és ijesztően széles rétegekben terjednek.

A filmben megszólaló orvos vagy történész kilép a „munkaköri szerepéből”, és felelős aggódó magyar állampolgárként megfogalmazza e múltunkkal való elmaradt valódi szembenézés szükségességét. E feltáratlan, Isten és emberek előtt rendezetlen rémtettek, mint a begyógyulatlan sebek, forrásául szolgálnak a mai társadalom fertőződésének, a megölt emberek utódainak szívében pedig tovább véreznek.

A történelmi események szomorú aktualitására is rávilágít ez az alkotás, de még is reményt keltő a megszólalók embersége és őszintesége miatt.

EMLÉKEZZ EURÓPA 1948 – 1989

Időpont: 2011. április 12–14.

Résztevők: Pesti Srác Alapítvány, Nemzeti Fórum Egyesület, 16 európai ország képviselői (Ausztria, Bulgária, Csehország, Dánia, Észtország, Franciaország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svájc, Szlovákia)

Projektkoordinátor: dr. Longauer Tibor

A kelet-közép-európai népek ellenzéki mozgalmainak és forradalmainak leverését követő, illetve az 1948–1989 közötti megtorlásokról rendezett háromnapos konferenciát az 1956-os Pesti Srác Alapítvány és a Nemzeti Fórum Egyesület az Országgyűlés főrendi házában. Ezzel egy időben plakátkiállítás nyílt *Emlékezz Európa* címmel, amely Székely Kornél grafikus munkáit mutatja be.

A szervező 1956-os Pesti Srác Alapítvány képviselőjében Longauer Tibor elmondta, hogy a kommunizmus időszakában az elnyomásból eredő megtorlásokra adott társadalmi reakció többé-kevésbé ugyanazon modell alapján zajlott, mégis országonként eltérő volt.

A konferencián az előadások témája volt egyebek mellett az 1953-as berlini felkelés, az 1956-os poznańi és magyar forradalom, a prágai tavasz és a lengyel Szolidaritás mozgalom is. A plenáris ülésen tíz országból vettek részt előadók, és húsz ország képviseltette magát a hallgatóság sorai között.

A Pesti Srác Alapítvány azért érezte fontosnak a konferencia életre hívását, mert úgy gondolják, hogy a házákat megnyomorító vörös diktatúra negyven éve, az Európa keleti blokkját sújtó szocialista-kommunista agresszió, valamint a világ más országait is megfertőző ideológia kötelez arra, hogy mindent megtegyenek annak érdekében, hogy semmilyen emberirtó diktatúra ne ismétlődhesse meg. Céljuk, hogy Európa országai minél jobban megismerjék egymás huszadik századi történelmét, különös tekintettel a II. világháborút követő kettéosztottság tekintetében.

Az Alapítvány azért döntött úgy, hogy kiterjesztik a meghívott országok körét Európa nyugati felére is, mert az egymás mellett élő társadalmak soha nem lehetnek egymástól teljesen függetlenek. Történelmeink ezer szállal kapcsolódnak össze. Megtapasztalhattuk Európa nemzeteinek önzetlen segítségét, mikor 1956-ban megmozdultak segítségünkre, vérrel és adománnyal segítettek, és befogadták a közel 200 000 magyar menekültet.

A Pesti Srác Alapítvány kezdeményezi, hogy az életre hívott konferencia-sorozat Európa országaiban folytatódjon.

ELFELEJTETT ROMA HOLOKAUSZT

Időpont: 2010 – 2011

Részvevő: Roma Sajtóközpont

Projektkoordinátor: Vadász Dániel

A Roma Sajtóközpont (RSK) *Elfelejtett roma holokauszt* címmel pályázott egy olyan ötlettel, amely része a sajtóközpont Élő Digitális Archívum programjának. A 15. születésnapját ünneplő RSK munkája során nap mint nap találkozik olyan történetekkel, amelyek dokumentálása szétfeszíti az újságírás és a hírügynökségi tevékenység hagyományos kereteit. A szerkesztőség ezért döntött úgy, hogy folyamatosan gyűjteményezi, és különböző formában feldolgozza a hazai roma közösség történetének eseményeit, teret adva az azokat átélőknek.

A sajtóközpont szerint jelentős múlttal rendelkező saját kulturális intézmények, archívumok hiányában a hazai roma közösség még nem tudta teljes egészében összegyűjteni és közreadni történeteit, miközben ez az identitásnak és a közös múlt gondolatának fontos eszköze. Ezért is vállalkozott az RSK arra, hogy létrehoz egy folyamatosan bővülő, mások által is átvethető módszertanú archívumot, mely az emberek személyes történeteiben keresztül mutatja be a különböző eseményeket. Az *Élő Digitális Archívum* program célja, hogy bevigye a hazai roma közösség történeteit a kollektív emlékezet két lényeges helyszínére: az oktatásba és a nyilvánosság elé.

Az archívum jelenleg több ezer írott dokumentumot, majd' negyvenórányi hanganyagot és több ezer fotót tartalmaz. Fejlesztését a sajtóközpont nem csupán a kollektív emlékezet miatt tartja fontosnak, hanem amiatt a sajnálatos jelenség miatt is, amely manapság megfigyelhető szerte Európában. Az RSK álláspontja szerint a jelenlegi recesszió radikalizált egyes csoportokat, és ez, valamint a szegénység elmélyülése együttesen bűnbakképzéshez is vezetett. A romák – hasonlóan a zsidó közösségekhez – már évszázadok óta bűnbakként jelennek meg nehéz, konfliktusokkal terhelt időszakokban és helyzetekben. Eközben nem csupán Magyarországon, máshol is tapasztalható a bűnbakként kezelt múltjának, értékeinek, áldozatainak tagadása. Az RSK ez ellen is szeretne fellépni a maga eszközeivel. Hiszünk abban: ha felkutatjuk és az oktatásban, a nyilvánosság előtt szemlélyessé, élővé, hitelessé tesszük a roma közösségek történeteit, tudunk tenni valamit ez ellen a jelenség ellen.

Az Európai Bizottság Arany Csillag Díjjal jutalmazta a fennállásának 15. évfordulóját ünneplő Roma Sajtóközpontot ezért a projektért. Az Arany Csillag Díjat minden évben az Európa a polgárokért programban megvalósított legjobb projekteknek ítéli a nemzetközi zsűri. A díjjal az Európai Bizottság olyan testvérvárosi, illetve civil kezdeményezéseket ismer el, amelyek ösztönzik a helyi közösségek aktív polgári szerepvállalását, emellett gondolatébresztő, innovatív jellegükkel, a bennük rejlő potenciállal és elkötelezettségükkel tűnnek ki.

„ITT VOLT A VÉGÁLLOMÁS”

Időpont: 2010 – 2011

Résztvevők: Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre

Projektkoordinátor: Matkovits Kretz Eleonóra

A pályázat előzménye a 2008–2009-ben uniós pályázat segítségével elindított *Utak a gyökerekhez* című projektünk volt, mely a kényszermunkatáborokba hurcolt civil lakosság sorsát igyekezett feltárni. Szakértők és fiatalok bevonásával folyt a kutatás, a mélyinterjúk készítése. A projekt gyümölcse az a *Malenkij robot* című tanulmánykötet és visszaemlékezés-gyűjtemény, amelyre számos pozitív visszajelzést kaptunk. Egyesületünk szervezésében a partnerekkel közösen vettünk részt egy utazáson a Donyec-medencében, az egykori munkatáborok helyszínein. Az útról filmes dokumentáció készült, melyet a könyv bemutatásakor levetítettünk. A kutatás során összegyűlt tárgyi emlékekből és dokumentumokból együttműködő partnerünk, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága vándorkiállítást hozott létre. Drámajáték is született a *Túléltek* című könyv alapján, melyet kárpátaljai diákok adtak elő mind Kárpátalján, mind a pécsi konferencián.

Jelen program az európai történelem eddig homályos szakaszának feltárásával, és az arról való megemlékezéssel hozzájárul, hogy a különböző nemzetiségű és korú résztvevőkben az egymás iránti megértés és tolerancia megerősödjön. A program résztvevői olyan mély kérdésekkel találkoznak, mint az emberi élet értéke, az emberi méltóság és az emberi jogok. S mindezt megélhető, aktív formában: az érintettekkel való beszélgetés, a helyszínek felkeresése során, az informális tanulás eszközeivel.

Programunk

- Megnyitó találkozó a partnerekkel Pécsen
- Az önkénteseket kutatásra, interjúztatásra felkészítő hétvégék (Szászrégen, Szomolnok, Miskolc)
- Gulag-konferencián való részvétel Budapesten február 12–13-án
- Májusban szlovák táborok helyszíneinek felkeresése
- Júliusban romániai táborok helyszíneinek felkeresése

A projekt különlegessége, hogy ez a személyes megtapasztalás olyan nemzetközi légkörben éri a résztvevőket, mely a gyakorlatban is létrehozza az interkulturális párbeszédet, és megerősíti az európai identitás, az összetartozás élményét, ugyanakkor felhívja a figyelmet az európai sokszínűsége, a kulturális értékekre, helyi szinten mutatva meg azokat, szoros kapcsolódással a hétköznapi élethez.

A malenkij robot és a kényszermunka érzékeny és provokatív téma, amely iránt kevesen tudnak semlegesek maradni. Mint ilyen, kiválóan alkalmas arra, hogy közös cselekvésre, párbeszédre és aktív polgári részvételre ösztönözze mindazokat – személyeket és szervezeteket –, akik a programunknak köszönhetően találkoznak vele. Különösen a fiatalabb generáció bevonását tartjuk fontosnak, így projektünk hozzájárul egy darabka megőrzéséhez az európai történelemből, nem csak dokumentációs formában, hanem élő emlékek generációs szakadékokon átvívelő továbbadásával.

UTAK A GYÖKEREKHEZ

A polgári lakosság internálása „malenkij robotra” a Szovjetunióba

Időpont: 2008. május 23–25.

Résztevő: Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre

Projektkoordinátor: Matkovits Kretz Eleonóra

A Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre által szervezett program az Aktív európai emlékezet program támogatásával, a sztálinizmus elfeledett áldozatainak állít emléket. Egyesületünk a német kisebbséget képviseli, ezért kötelességünknek érezzük, hogy foglalkozzunk ezzel a minket ért történelmi csapással. Tagjaink többsége saját családján keresztül érintett a „malenkij robot” tragédiájában.

A program során fiatalok bevonásával kutatási tevékenységet folytattunk, hogy ezen kevésbé ismert események részleteit, a meglévő – még nem kimerítő – szakirodalmat megismerjük, feldolgozzuk. A kutatás több központtal zajlott, Pécs mellett – a projekt nemzetköziségének megfelelően – Beregszász fogta össze a kutatást végző fiatalokat és az őket segítő szakembereket, valamint önértékelő csatlakozott Budaörs és Szeged. Programunk kiemelt eleme volt egy emlékező- és tanulmányút a Donyec-medencében, a volt táborok, bányák, gyárak helyszínein. Ez is nemzetközi összefogással, beregszászi, valamint a Donyec-medencében ukrán és orosz segítőink közreműködésével valósult meg. Csoportunknak két olyan tagja is volt, akiknek hozzátartozói, illetve adatközlői a Donyec-medence oroszországi részén, Sahtiban és Novosahtiban raboskodtak. Vízum hiányában sajnos semmi esélyünk sem volt, hogy a mindössze 60 kilométerre lévő határt átlépjük, így az ő megemlékezésüket Uszpenkában tartottuk meg, az egykori barakképület romjainál. Az elhivatott fiatalok bevonása nagyban hozzájárult a projekt sikeréhez. A kutatóúton saját szemükkel láthatták a megrázó képet mutató helyszíneket, erőteljes élményekben volt részük, így hitelesebben és nagyobb elhivatottsággal őrizhetik meg és adhatják tovább nagyszüleik, dédszüleik emlékét.

Az összegyűjtött anyagokat, dokumentumokat, az elért eredményeket többnyelvű kiadvány formájában kívánjuk rögzíteni és közreadni. A programot 2009. szeptember 25–26-án egy konferencia zárja, amelyen felszólalnak a kutatásban részt vevő szakemberek, valamint a fiatalok is.

Kihasználtuk a médiában és a modern telekommunikációban rejlő lehetőségeket (újságírók, TV-s szakemberek bevonása, az Internet lehetőségeinek kihasználása), ami elengedhetetlen volt ahhoz, hogy hatékonyan elérjük célcsoportjainkat. Az eredmények írásba foglalása, valamint az elkészülő televíziós anyagok elősegítik azok hatékony, nemzetközi szintű terjesztését.

A projektben kitűzött célokat sikerült megvalósítani, azonban ez nem jelenti a téma kimerítését. Az események teljes nagyságban történő feltárásának még mindig csak az elején tartunk. Megtörtént a szakirodalom feldolgozása, valamint a fiatalok munkájának eredményeképpen számos értékes dolgozat és interjú született. A projektben részt vevők számos kapcsolatot építhettek ki, találkozhattak egymással a témában érdekeltek.

Nem várt eredményként könyvelhetjük el, hogy sikerült érdeklődést ébreszteni a közvéleményben, több olyan interjúalany, leszármazott jelentkezett, akik korábban még nem kívántak, vagy nem mertek nyilatkozni ebben a témában. A fiatalok részéről is élénk érdeklődés jelentkezett, számos visszajelzést kaptunk, hogy szívesen kapcsolódnának a projekt folytatásához, mely a távolabbi uráli munkatáborok helyszíneire fókuszálna.

ISMERETLEN ZÁRADÉKOK:

a totalitárius rendszer háttéralkui
a II. világháború küszöbén

Időpont: 2009. december 3–5.

Résztevők: Eötvös Lóránd Tudományegyetem BTK Történeti Intézet (Magyarország), Humboldt Egyetem (Berlin, Németország), Bécsi Egyetem (Ausztria), Varsói Egyetem (Lengyelország), Michel de Montaigne Egyetem (Bordeaux, Franciaország)

Projektkoordinátor: Maruzsa Zoltán egyetemi adjunktus

2009-ben volt 70 éve, hogy aláírták a Molotov-Ribbentrop-paktumot, azt a meg nem támadási szerződést, melyet szovjet részről Vjacseszlav Mihajlovics Molotov külügyminiszter, német részről Joachim von Ribbentrop külügyminiszter írt alá. A felek a szerződéshez csatolt titkos záradékban megállapodtak Európa keleti térségeinek érdekszférákra történő felosztásáról. A megállapodás két totalitárius rendszer között, a kommunista Szovjetunió és a nemzeti szocialista Németország között jött létre, és ezzel a két állam vezetője, Sztálin és Hitler évekre megpecsételte egész Európa sorsát.

Az évforduló alkalmat nyújtott arra, hogy az eseményeket újra felülvizsgálják és történelmileg feldolgozzák. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem BTK Történeti Intézet terve egy nemzetközi konferencia életre hívása volt, melyre 2009. december 3. és 5. között került sor.

A konferenciával a legfőbb célunk az volt, hogy előmozdítsuk a témában a tudományos párbeszédet. Ebben a munkában elsősorban európai történelmi kutatással foglalkozó workshopok és diplomáciával, különös tekintettel a II. világháborúra vonatkozó diplomáciai háttérrel foglalkozó egyetemi tanszékek vettek részt. A konferencia másik célja az volt, hogy a múlt eseményeinek ábrázolásával hangsúlyozzuk az együttműködések fontosságát, amelynek célja az európai rendszer értékeinek védelme. Szintén fontosnak tartottuk a részt vevő fiatal értelmiségieket arra motiválni, hogy gondolkozzanak el Európa jövőjén a múlt részletes feltárásán keresztül. A nemzetközi együttműködések és a partnerségépítés legfőbb célja a civil társadalom megerősítése és az aktív európai állampolgárság tudatosítása, lehetőleg minél több ember bevonásával.

Az esemény szervezésében az ELTE Új- és Jelenkori Egyetemes Történelmi Tanszéke vett részt. A nemzetközi partnerek kiválasztása részben tematikusan történt, az érdekelt országok bevonásával, részben az egyetem meglévő nemzetközi kapcsolatai alapján. Ennek alapján partnereink voltak a berlini Humboldt Egyetem, a bécsi egyetem, a varsói egyetem és a bordeaux-i Michel de Montaigne Egyetem.

A célunk az volt, hogy a Németországból, Ausztriából, Lengyelországból, Franciaországból és Magyarországról érkezett, főleg történetész szakos hallgatók részére, akik többségében tanárképzésben is részt vesznek, lehetővé tegyük, hogy megvitassák a Molotov-Ribbentrop-paktummal összefüggő eseményeket plenáris ülés és workshopok keretében, és ennek révén megismerjék más országokból érkezett tanulók véleményét és nézőpontját.

Minden partnerintézmény képviseltette magát, így a nemzetközi résztvevők száma 153 volt, míg magyar részről 97-en vettek részt az eseményen. A konferencia előadásai és az elkészült kiadványok megtalálhatók a www.secretpact.info honlapon, mely egyben a projekt honlapja is.

A konferencia sikerrel zárult, valamennyien szép emlékekkel és barátokkal gazdagodva tértek haza. Biztosak vagyunk abban, hogy projektünk hozzájárult egy közös és új Európa felépítéséhez, melyben olyan szerződéseknek, mint a Molotov-Ribbentrop-paktum, nincs helye.

TOTALITARIZMUS

ÉS AZ ÉRTELMISÉGIK

Időpont: 2010. április 15–17.

Résztevő: Pro Philosophia Szegediensi Alapítvány, Baszk Ország Egyeteme (Spanyolország), Grazi Egyetem (Ausztria), Jagiello Egyetem, Krakkó (Lengyelország), Károly Egyetem, Prága (Csehország), Purkyne Egyetem, Usti (Csehország), The University of Hull (Nagy-Britannia), University College, Dublin (Írország), SZTE Filozófia Tanszék

Projektkoordinátor: prof. Dr. Csejtei Dezső

A Pro Philosophia Szegediensi Alapítványt a Szegedi Egyetem Filozófia Tanszékének oktatói alapították 1990-ben azzal a céllal, hogy tevékenységével elősegítse a filozófia magyarországi művelését a marxista-leninista alapokon álló, állami ideológiaként funkcionáló „filozófia” bukása után. Az Alapítvány elsődleges célja filozófiai tevékenységek (kutatás, oktatás, workshopok, szemináriumok, kiadványok) szervezése és támogatása Szegeden és a tágabb, Dél-Alföldi régióban, valamint az ilyen tevékenységek támogatása a határon túli magyar nyelvű közösségekben, velük való szorosabb kapcsolat kiépítése és fenntartása. Fennállásának huszadik évében az Alapítvány aktívan hozzájárul a fenti célok megvalósításához. Számos neves filozófus vendégelőadót és oktatót hívott meg Szegedre, támogatta a hallgatói tevékenységet (kiadványok, workshopok, előadások), számos filozófiai kiadványt jelentetett meg, hazai és nemzetközi konferenciákat szervezett, és hozzájárult határon túl megjelentetett filozófiai témájú kiadványokhoz.

A program céljaival összhangban a projekt emléket kívánt állítani az európai totalitárius (sztálinista vagy náci) rendszerek értelmiségi áldozatainak, üldöztetésük és elnyomásuk különféle módszereinek, módjainak és okainak feltárásával. Kiemelten vizsgálta az értelmiségi elnyomásában a szabadság, a demokratikus értékek és az emberi jogok sérelmét, valamint az ideologikus gondolkodásmód elterjedésének politikai, szociológiai és szociálpszichológiai aspektusait. A hasonló projekkel ellentétben célunk nemcsak a totalitárius rezsimek egyes áldozatainak és az elnyomás konkrét módozatainak felkutatása és ismertetése volt, hanem a rezsimek belső logikájának és működés módjának elméleti feltárása, különös tekintettel a rezsimek értelmiségiekhez való viszonyára. A téma filozófiai megközelítésével összhangban tehát az értelmiségi helyzetét és szerepét a maguk komplexitásában vizsgáltuk, kitérve arra is, hogy az értelmiségi nemcsak a totalitarizmus áldozatai, hanem ugyanakkor kiszolgálói is lehettek, és egyúttal felhívtuk a figyelmet az értelmiségi mai felelősségére a totalitárius ideológia bármilyen formában való felbukkanásának megelőzésében. A projekt további kiemelt célja volt annak vizsgálata is, hogy a totalitárius rezsimek értelmiségi-ellenes és értelem-ellenes aspektusai miként őrződtek meg a kollektív emlékezetben, e rezsimek bukása után miként valósult vagy nem valósult meg az értelmiségi rehabilitációja, és amennyiben nem valósult meg, mi az oka az amnéziának.

Centrális témánkat a különféle európai országokból bevont résztvevőkkel a lehető legszélesebb nemzetközi körben vizsgáltuk, hatékony párbeszédet kialakítva közöttük. Ez kiváló lehetőséget adott arra, hogy a konkrét példák vizsgálatán és bemutatásán túl a nyugati és keleti totalitárius rezsimek módszerei egyedi sajátosságainak és hasonlóságainak összevetésével megragadhatjuk azokat a leglényegesebb vonásokat, amelyek az efféle rezsimek elnyomó jellegét az értelmiségi vonatkozásában általánosan meghatározzák.

A projekt eredményeit egy többnapos konferencia segítségével közvetítettük az érdeklődők felé, melyen szerte Európából meghívott neves külföldi szakemberek adtak elő. Kiemelt célcsoportunk az akadémiai szféra idősebb és fiatalabb résztvevői (oktatók és döntéshozók), valamint az ifjabb, potenciálisan értelmiségi generáció volt (egyetemi és középiskolai hallgatók). Ezért a konferencia főelőadásai mellett szerveztünk egy nemzetközi doktorandusz workshopot is, mely különösen az ifjabb hallgatóságot vonzotta. Komoly eredménynek tartjuk a lengyel, cseh és magyar doktoranduszok és undergraduate hallgatók közötti kapcsolatfelvételt, mert ez elősegíti a jövőbeni európai értelmiségiek integrációját. A projektet sikeresen kommunikáltuk a lokális közösség felé (rádióinterjú készült a projektvezetővel, a helyi lapok tudósítottak az eseményről), egy web-site-on keresztül pedig a szélesebb nyilvánosság felé is.

Az események széles körű hallgatóságot vonzottak, beleértve olyan előadókat és kutatókat is, akiket az internetes megjelenés révén, közvetlenül az esemény előtt sikerült elérnünk egy olyan régióból, ahol előzőleg nem találtunk partnert. A konferencia egy előre nem látott, ám annál üdvözlendőbb hozadéka volt, hogy megjelentek Szegedhez kötődő, a rendszerváltás előtt emigrációba kényszerült értelmiségiek is, akik megosztották tapasztalataikat és véleményüket a kutatókkal és a hallgatósággal. A partnerek között a közös európai múltból való együttgondolkodás során szoros szakmai és emberi kapcsolat alakult ki, mely előrevetíti a további együttműködés lehetőségét.

<http://totalintellect.eu>

MEGEMLÉKEZÉS

A KÉNYSZERMUNKATÁBOROK

ÁLDOZATAIRÓL

Időpont: 2008. május 23–25.

Résztevő: Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény
Közalapítvány

Projektkoordinátor: dr. Szita Szabolcs

Ebben az alprogramban 2007-ben az egyedüli magyar nyertes pályázó a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány volt (www.hdke.hu). A Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány nemzeti intézmény, amelyet a Magyar Köztársaság Kormánya alapított. A Közalapítvány a budapesti Páva utcai székhelyén Emlékközpontot tart fenn abból a célból, hogy az a magyarországi vészidőszak, a modernkori üldöztetés áldozatainak méltó emlékhelye legyen. A kényszermunkatáborok áldozatairól megemlékező konferenciát rendeztünk 2008 májusában. A konferencia helyszínéül Balfot választottuk, mivel 1944-ben ezen a helyen, illetve a térségben számos kényszermunkatábor működött, és sajnos nagyon sok ember esett áldozatul, többek között Szerb Antal, Halász Gábor, Sárközi György, a magyar irodalom és szellemi élet kiválóságai.

A konferencia alapkövetéssel kezdődött az 1945. március 31-i SS-vérengrzés megújított emlékhelyénél. Az új emlékműre azért volt szükség, mert két éve ismeretlenek ellopták az 1945-ben meggyilkolt munkaszolgálatosokra emlékező bronz szoboralkotást. A nemzeti emlékhely emlékművét Kutas László szobrászművész készítette. A kompozíciót a temetődomb oldalába süllyedő, előredőlő kőlapok – sírkövek alkotják, amelyek az erőltetett menetet szimbolizálják. Az emlékhely július 4-ére készült el teljesen.

A nap során koszorúzásra került sor a balfi embermentők újrarendezett emlékkövének is, a balfi művelődési házban pedig az 1944–45. évi kényszermunka – erődépítés – történetét feldolgozó állandó kiállítás nyílt. Továbbá emléktáblát helyeztünk el az embermentő Wosinski és Gyulassy családok tiszteletére korábbi lakóházukon.

Ezt követően magyar, osztrák és szlovák történészek részvételével került sor a tudományos konferenciára, amelyen a szakemberek egyebek között a háborús kényszermunka tudományos feltárásának helyzetét elemezték, szóltak a szellemi élet veszteségeiről, valamint a Sopron vidéki német lakosság háború utáni kitelepítéséről is.

A konferencián túlélők is beszámoltak azokról a borzalmakról, melyeket személyesen éltek át. Ezt követően a résztvevőkkel ellátogattunk Ilona-majorba is, ahová a tifusban szenvedő munkaszolgálatosokat gyűjtötték össze, és ahol sokukkal végeztek is.

A projekt keretében egy magyar és német nyelvű, iskolai célú dokumentumfilmet is készítettünk – ebből láthattak részleteket a konferencia résztvevői –, melynek célja a zsidók üldöztetésének és a háborús kényszermunkának a bemutatása.

TEMPUS KOLLABORATÍVUM

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Európa
a polgárokért